

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้
รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วย
การปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF MATHAYOMSUKSA 3 STUDENTS IN THAI LITERATURE
ACHIEVEMENT BY ADAPTING THE INSTRUCTIONAL MODEL OF APPLYING THE
FOUR NOBLE TRUTHS

By
MISS Nathapa BORIBOONKASET

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (TEACHING THAI LANGUAGE)
Department of Curriculum and Instruction
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2019
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

58255305 : การสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย / การปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดย
ประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

นางสาว นาถนภา บริบูรณ์เกษตร: การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ อาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลธิชา หอมพุ่ม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre Experimental design) มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้
อริยสัจสี่ และ 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการ
ปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/7 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน
40 คนได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอน
วรรณคดีไทยโดยการประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย
3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้
รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้
ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่า
ก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้
รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

58255305 : Major (TEACHING THAI LANGUAGE)

Keyword : THAI LITERATURE ACHIEVEMENT / ADAPTING THE INSTRUCTIONAL MODEL OF APPLYING THE FOUR NOBLE TRUTHS

MISS NATNAPA BORIBOONKASET : THE DEVELOPMENT OF MATHAYOMSUKSA 3 STUDENTS IN THAI LITERATURE ACHIEVEMENT BY ADAPTING THE INSTRUCTIONAL MODEL OF APPLYING THE FOUR NOBLE TRUTHS THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR DOCTOR CHOLTICHA HOMFUNG, Ph.D.

The purposes of this research were: 1. to compare Thai literature achievement of mathayomsuksa 3 students before and after learning by adapting instructional model of applying the four noble truths 2. study the opinions of mathayomsuksa 3 students towards adapting instructional model of applying the four noble truths. The sample of this research were 40 mathayomsuksa 3/7 students of Princess Sirindhorn's College Nakhorn Pathom in the first semester of academic year 2019, by using a simple random sampling.

The research instruments were; lesson plans, literature achievement tests and questionnaires on student's opinions towards learning adapting instructional model of applying the four noble truths. The data were analyzed by mean, standard deviation, t-test dependent.

The results of this research were:

1. Thai Literature achievement of mathayomsuksa 3 students after learning by adapting instructional model of applying the four noble truths were higher than before learning by adapting instructional model of applying the four noble truths. The scores were significantly at the .05 level.

2. The opinions of mathayomsuksa 3 students towards learning by adapting instructional model of applying the four noble truths were high level of agreement opinion.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา หอมพุ่ม รองศาสตราจารย์สมพร ร่วมสุข และ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ กำลังใจ แรงกระตุ้นและ คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย รวมทั้ง อาจารย์ ดร.อธิกมาส มากจ้อย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์กัญญรัตน์ เวชชศาสตร์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ส่งผลให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวรี ญาณปริษาเศรษฐ์ อาจารย์กฤษณะ ลำทะแย และครูอำภาพร ระนาภูศิลป์ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการสอนภาษาไทยและคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และขอบคุณนักเรียนโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัยที่ให้ความร่วมมืออย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ส่งผลให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบพระคุณนางสาวณัฐวดี ธาตุดี นางสาวสุดาพร รินสมปาน และเพื่อนๆสาขาการสอนภาษาไทยทุกคนที่ได้ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ศรีเพ็ญ บริบูรณ์เกษตร และทุกคนในครอบครัวที่ได้ให้กำลังใจและสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณกัลยาณมิตรผู้ที่ชี้ทางสว่างแห่งพระพุทธศาสนาให้กับผู้วิจัย ขอขอบพระคุณครูปาอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้คุณพ่อวิวัฒน์ บริบูรณ์เกษตร ผู้ล่วงลับ ขอให้ดวงวิญญาณของท่านไปสู่ภพภูมิที่ดี และขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์พระร่วงโรจนฤทธิ์ องค์พระพิฆเนศวร คຸ້ມครองรักษาทุกท่านให้มีความสุข มีพลังในการคิดสร้างสรรค์แก้ปัญหาที่ติดขัดในชีวิตด้วยแนวทางอริยสัจสี่จนสำเร็จ สมความตั้งใจดีทุกประการ

นาถนภา บริบูรณ์เกษตร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
คำถามการวิจัย	10
วัตถุประสงค์การวิจัย	10
สมมติฐานการวิจัย	10
ขอบเขตการวิจัย	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	13
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและ หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	15
รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่	22
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณกรรม.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการทดลอง	53
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	53
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	53
ตัวแปรที่ศึกษา.....	54
เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง	54
ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง.....	54
แบบแผนการวิจัย	54
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสร้างเครื่องมือ	55
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นดำเนินการทดลอง	63
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล	64
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสี	65
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสี	66
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
สรุปผลการวิจัย.....	71
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะ	75
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้.....	75
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	76
รายการอ้างอิง	77
ภาคผนวก.....	84
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	87
ภาคผนวก ค การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	129
ประวัติผู้เขียน.....	145

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 วิชาภาษาไทย ระดับโรงเรียนและระดับประเทศ.....	3
ตารางที่ 2	ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 วิชาภาษาไทย จำแนกตามสาระ.....	4
ตารางที่ 3	แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	17
ตารางที่ 4	การวัดผลตามตัวชี้วัด รายวิชา ท 23101 ภาษาไทย 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เวลา 60 คาบ จำนวน 1.5 หน่วยกิต.....	20
ตารางที่ 5	แสดงเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่.....	56
ตารางที่ 6	การวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย	59
ตารางที่ 7	แสดงข้อคำถามตามตารางวิเคราะห์ข้อสอบ	59
ตารางที่ 8	แสดงรายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย.....	60
ตารางที่ 9	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่	66
ตารางที่ 10	ผลการการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่.....	67
ตารางที่ 11	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ ทั้ง 10 แผน.....	130

ตารางที่ 12 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้วิธีวิจัย..... 140

ตารางที่ 13 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดย ประยุกต์ใช้วิธีวิจัย..... 141

ตารางที่ 14 ค่าความยากง่าย (p) และ ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดย ประยุกต์ใช้วิธีวิจัย..... 142

ตารางที่ 15 ผลการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้..... 143

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นยุคศตวรรษที่ 21 ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนทั้งเนื้อหาวิชาหลักหรือความรู้ วิชาแกน (Core Subjects) และทักษะในการดำรงชีวิตไปพร้อมๆ กัน (วัชรา เล่าเรียนดี, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง และ อรพิน ศิริสัมพันธ์, 2560: 17) ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่อันสำคัญของครูและสถานศึกษาที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จะสามารถดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้ ทั้งนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ทั้งนี้ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดแก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า “ผู้เรียนจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา มีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา และการใช้ทักษะชีวิต” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 5) จากจุดมุ่งหมายของกระทรวงศึกษาธิการข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาควรฝึกให้ผู้เรียนมีทั้งปัญญา คุณธรรม และทักษะการใช้ชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

นอกจากนี้ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 2) มีนโยบายมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา ด้วยนโยบายดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญที่ทุกฝ่ายต่างต้องการพัฒนาผู้เรียนหรือเยาวชนให้สามารถเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมแห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข

ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชาหลักและทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้จากทุกสาระวิชา โดยในกลุ่มสาระวิชาภาษาไทยนั้นผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตผ่านสถานการณ์จำลอง ได้แก่ วรรณคดีหรือวรรณกรรม เรื่องสั้นและนิทาน เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ข้อคิดและแง่มุมในการแก้ปัญหาและการอยู่ร่วมกันในสังคม ทั้งยังสามารถบูรณาการเหตุการณ์ การแก้ปัญหา มุมมองการใช้ชีวิตจากงานวรรณกรรมไปสู่ชีวิตจริงได้ ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 38) จึงได้กำหนดให้ผู้เรียนเรียนวรรณคดีหรือวรรณกรรม โดยวิเคราะห์วรรณคดีหรือวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และเพื่อความเพลิดเพลิน ได้เรียนรู้เรื่องราวของสังคมในอดีต เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอด

มาจนถึงปัจจุบัน และนอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 41) ยังได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน ด้านวรรณคดีหรือวรรณกรรมเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไว้สรุปได้ว่า ผู้เรียนสามารถสรุปเนื้อหา วิเคราะห์ตัวละคร วิถีไทย คุณค่า พร้อมทั้งสรุปความรู้ ข้อคิด เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าเนื้อหาสาระวิชาแกน (Core Subjects) ในสาระวรรณคดีวรรณกรรมนั้น เน้นเป้าหมายสำคัญคือการทำที่ผู้เรียนสามารถบูรณาการวรรณคดีไปใช้ในชีวิตจริงได้

การเรียนการสอนวรรณคดีวรรณกรรมในโรงเรียนต่างๆยังเป็นปัญหาอยู่มากและจากการศึกษางานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ คุชชาชัย (2557: 5-6) และ ปณิตดา ใจสุทธิ์ (2558: 4) ได้ระบุสาเหตุของปัญหาผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยต่ำกว่าเกณฑ์ ว่า ปัญหามาจากทั้งผู้เรียนและครู ปัญหาจากผู้เรียนคือ ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนวรรณคดี ไม่เห็นประโยชน์ของการเรียน และไม่มีปฏิริยาตอบสนองในชั้นเรียน นักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน มีเจตคติที่ไม่ดีต่อวรรณคดี โดยเฉพาะวรรณคดีร้อยกรองว่าเป็นเรื่องเก่าล้าสมัย เนื้อเรื่องยาว ภาษาที่ใช้เข้าใจยาก จึงทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียนวรรณคดีไทย นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ วิจาร์ณ ประเมินค่าวรรณคดีที่อ่านได้ ส่วนปัญหาที่เกิดจากตัวครู ได้แก่ ครูจัดการเรียนการสอนที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น บรรยากาศการเรียนไม่น่าสนใจ ครูเน้นด้านเนื้อหาของวรรณคดีและประวัติผู้แต่งมากกว่าที่จะให้ผู้เรียนได้อ่านตีความ วิเคราะห์และประเมินค่า ครูบางคนมีความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวรรณคดีไทยคลาดเคลื่อน มีการนำเทคนิควิธีการสอนที่น่าสนใจมาใช้กระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนค่อนข้างน้อย นอกจากนี้งานวิจัยของสุนี กล้าหาญ (2558: 122) ระบุปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอนอีกว่า อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนขาดวิธีสอนที่หลากหลาย วิธีการจัดกิจกรรมการสอนไม่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ การกำหนดจุดหมายของหลักสูตรกำหนดไว้กว้าง ทำให้ครูไม่สามารถทำความเข้าใจจึงสอนไม่ครบตามจุดมุ่งหมาย ครูไม่มีใจรักในวรรณคดี ไม่เห็นคุณค่า ไม่มีความรู้พอทั้งความรู้วรรณคดีโดยตรงและความรู้ประกอบการสอนทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจเนื้อหาของวรรณคดีขาดความกระตือรือร้นในการสอนและปรับปรุงวิธีสอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย (พีรภาว จิตต์หาญ, วรรณมา เชาวน์พานนท์, และ สุภาภรณ์ สามัคคีพิมพ์, สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2560) เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรม พบว่า ปัญหาเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ตัวครูยังขาดวิธีสอนที่จะทำให้ให้นักเรียนสนใจเรียนวรรณคดีวรรณกรรม บรรยากาศ การเรียนการสอนวรรณคดีวรรณกรรมในชั้นเรียนส่วนมากจะให้นักเรียนอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ หาคำศัพท์ บอกข้อคิด ครูขาดสื่อการสอนที่จะทำให้ให้นักเรียนสนใจ ปัญหาจากตัวนักเรียนคือ นักเรียนไม่สนใจ ไม่ชอบอ่าน ตอบคำถามจากการอ่านวรรณคดีไม่ได้ ไม่สามารถจับใจความสำคัญจากการฟังได้ ไม่สามารถอ่านแปลความ ตีความเรื่องได้ เมื่อเรียนวรรณคดีวรรณกรรม

แล้วไม่ได้มีการนำไปประยุกต์ใช้หรือแสดงความเข้าใจเรื่อง เมื่อให้นักเรียนทำงานกลุ่ม นักเรียนก็ไม่ช่วยกัน ขาดความสามารถในการทำงานร่วมกัน

จากปัญหานักเรียนไม่สนใจเรียนวรรณคดีวรรณกรรม ทำให้นักเรียนมีปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสาระการเรียนรู้วรรณคดีวรรณกรรมอยู่ในระดับต่ำ ดังจะเห็นได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2559 ระดับประเทศและระดับโรงเรียน มีผลการสอบดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 วิชาภาษาไทย ระดับโรงเรียนและระดับประเทศ

การจำแนกระดับ ค่าสถิติ	จำนวนผู้เข้าสอบ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
โรงเรียน	458	100	56.36	11.11
ประเทศ	637,491	100	46.36	12.99

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 แยกตามรายวิชาสำหรับโรงเรียน. เข้าถึงเมื่อ 25 มีนาคม 2560. เข้าถึงได้จาก <http://www.niets.or.th>

จากตารางที่ 1 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย มีผู้เข้าสอบวิชาภาษาไทยจำนวน 458 คน ผลการทดสอบ พบว่า คะแนนเต็ม 100 คะแนน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 56.36 คะแนน ระดับประเทศ มีผู้เข้าสอบจำนวน 637,491 คน มีคะแนนเฉลี่ย 46.36 คะแนน ไม่ถึง 50 คะแนน

แม้ว่าผลการทดสอบในระดับโรงเรียนจะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ แต่เมื่อพิจารณาผลการทดสอบแยกตามสาระในรายวิชาภาษาไทย พบว่า สาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 50 คะแนน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 วิชาภาษาไทย จำแนกตามสาระ

สาระ	คะแนน เต็ม	ประเทศ		โรงเรียน	
		คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
การอ่าน	100.00	45.78	18.56	58.26	16.81
การเขียน	100.00	41.19	18.96	50.52	17.45
การฟังการดู และการพูด	100.00	60.21	21.23	72.54	17.82
หลักการใช้ภาษา	100.00	45.10	14.35	53.89	12.75
วรรณคดีและวรรณกรรม	100.00	40.10	19.09	46.60	18.65

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 ค่าสถิติแยกตามสาระสำหรับโรงเรียน. เข้าถึงเมื่อ 25 มีนาคม 2560. เข้าถึงได้จาก <http://www.niets.or.th>

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาคะแนนสาระวรรณคดีและวรรณกรรม ในระดับประเทศพบว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 40.10 คะแนน ระดับโรงเรียน นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 46.60 คะแนน จะเห็นได้ว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสาระวรรณคดีและวรรณกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ร้อยละ 50 และต่ำที่สุดใน 5 สาระการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการสอนที่ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมไทยของนักเรียนให้สูงขึ้น

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมไทย พบว่า มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยไว้หลายท่าน ดังเช่น งานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ คชาชัย (2557: 63-68) ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ ถนิมรักษ์ ชูชัยมงคล (2557: 63) ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยของ ชลธิชา หอมฟูง (2557: 171-176) ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสังเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณและการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต พบว่า รูปแบบ การสอนที่พัฒนาขึ้นมี 4 องค์ประกอบได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุนการนำรูปแบบการสอนไปใช้ กระบวนการเรียนการสอนมี 7 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 เร้าความสนใจ ชั้นที่ 2 อ่านวรรณคดี ชั้นที่ 3 วิเคราะห์ความขัดแย้ง ชั้นที่ 4 วิเคราะห์สาเหตุ ชั้นที่ 5 ค้นหาวิธีแก้ไข ชั้นที่ 6 ผลของการแก้ปัญหา และชั้นที่ 7 สรุปและประเมินผล ซึ่งในขั้นสรุป และประเมินผลนั้นจะให้นักศึกษาแสดงละคร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณและความสามารถด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ด้วยรูปแบบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระหว่างเรียนนักศึกษามีพัฒนาการ สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของการ เรียนวรรณคดี สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานจากการแสดงละคร ช่วยให้ผู้เรียน กล้าแสดงออก ฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ฝึกการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สามารถนำไปใช้ แก้ปัญหาในชีวิตจริง และเป็นการแก้ปัญหาคือการเรียนการสอนวรรณคดีได้

ผู้วิจัยมีความเห็นว่ารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสังเคราะห์เพื่อส่งเสริม ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณและการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับ ปริญญาบัณฑิตเป็นรูปแบบการสอนที่น่าสนใจเนื่องจากการจัดกิจกรรมการสอนให้นักเรียน ได้เรียนวรรณกรรมไทยอย่างมีเป้าหมายและสามารถนำความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำรูปแบบการสอนดังกล่าวมาปรับใช้สอนวรรณกรรมไทยให้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อแก้ปัญหาคือการเรียนวรรณกรรมไทยและทำให้นักเรียนมี ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยเพิ่มสูงขึ้น สามารถนำความรู้ ข้อคิดที่ได้รับไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ได้ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ เป็นการนำอริยสัจสี่มาประยุกต์ใช้ทั้งวิธีคิดแบบอริยสัจและวิธีการแก้ปัญหาแบบอริยสัจ ดังที่ ชลธิชา หอมฟุ้ง (2557: 16-18) ได้อธิบายการคิดแบบอริยสัจ และ วิธีการแก้ปัญหาแบบอริยสัจ สรุปได้ว่า การคิดแบบอริยสัจ คือ การคิดวิเคราะห์วรรณคดีเรื่องทีอ่านโดยประยุกต์ใช้แนวทางอริยสัจ คือ เริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหา ความขัดแย้งของตัวละครในเรื่อง ตรงกับขั้นทุกข์ในอริยสัจ วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาหรือเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ ตรงกับขั้นสมุทัย แล้ววิเคราะห์วิธีแก้ปัญหาของตัวละคร ตรงกับขั้นมรรค และ ผลจากการแก้ปัญหาของตัวละครตรงกับขั้นนิโรธ ซึ่งรูปแบบการสอนนี้ได้มีการสลับขั้นในอริยสัจโดยนำขั้นมรรคมาก่อนขั้นนิโรธเนื่องจากในวรรณคดีได้มีการบอกเนื้อเรื่องตอนจบไว้แล้วจึงทำให้ทราบผลของวิธีแก้ปัญหาของตัวละคร ส่วนวิธีการแก้ปัญหาแบบอริยสัจ คือ การให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์วิธีแก้ปัญหาที่ตรงกับสาเหตุของปัญหาและเลือกวิธีที่ดีที่สุดที่ต่างจากตัวละครในเรื่องโดยใช้แนวทางมรรค ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ มี 7 ขั้นตอน (ชลธิชา หอมฟุ้ง, 2557: 171-172) ดังนี้

กระบวนการเรียนการสอนโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

ขั้นที่ 1 ขั้นเร้าความสนใจ เป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียน โดยครูใช้กิจกรรมการดู การอ่าน การฟังจากสื่อต่างๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวรรณคดี เป็นขั้นสอน โดยครูให้ผู้เรียนอ่านวรรณคดีเรื่องทีผู้เรียนเลือกหรือเรื่องทีครูกำหนดให้ โดยให้อ่านมาล่วงหน้าแล้วจึงนำวรรณคดีเรื่องนั้นหรือตอนนั้นมาบอกรายละเอียดของเนื้อเรื่อง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์ความขัดแย้ง เป็นขั้นวิเคราะห์ โดยครูมีประเด็นคำถามให้ผู้เรียนวิเคราะห์หาความขัดแย้งทีปรากฏในเรื่องว่าคืออะไรและเป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละครใด

ขั้นที่ 4 ขั้นวิเคราะห์สาเหตุ เป็นขั้นวิเคราะห์ โดยครูมีประเด็นคำถามให้ผู้เรียนหาสาเหตุของความขัดแย้งทีปรากฏในเรื่อง

ขั้นที่ 5 ขั้นค้นหาวิธีแก้ไข เป็นขั้นวิเคราะห์ โดยครูแบ่งกิจกรรมการคิดเป็น 2 รอบ กิจกรรมการคิดรอบแรกครูให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์วิธีแก้ปัญหาของตัวละคร ผลจากการแก้ปัญหาของตัวละคร และประเมินความเหมาะสมของวิธีแก้ปัญหาของตัวละคร กิจกรรมการคิดรอบ 2 ให้ผู้เรียนช่วยกันคิดหาวิธีการแก้ปัญหตามความคิดของผู้เรียนอย่างหลากหลาย แล้วให้ผู้เรียน

วิเคราะห์ผลกระทบจากการแก้ปัญหาในแต่ละวิธีที่ผู้เรียนคิด จากนั้นให้ผู้เรียนร่วมกันตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหาที่ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ขึ้นมา 1 วิธี

ขั้นที่ 6 ขั้นผลของการแก้ปัญหา เป็นขั้นสรุปและประเมินผล แบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 รอบ โดยรอบแรกให้ผู้เรียนบอกผลของวิธีการแก้ปัญหของตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง และรอบ 2 ให้นักเรียนบอกผลของการแก้ปัญหาตามวิธีที่ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ขึ้นมา พร้อมบอกข้อคิดที่ได้จากวิธีการแก้ปัญหานั้น

ขั้นที่ 7 ขั้นสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นขั้นสรุปและประเมินผลการเรียนรู้กิจกรรมในขั้นนี้ ครูให้ผู้เรียนสรุปสาระสำคัญของเรื่อง และแสดงละครเพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์วรรณคดีโดยการแสดงละครเป็น 2 รอบ รอบแรกแสดงละครตามวิธีแก้ปัญหของตัวละครในเรื่อง รอบ 2 แสดงละครตามวิธีการแก้ปัญหาตามวิธีที่ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ขึ้นมา แล้วให้ผู้เรียนบอกประโยชน์ของรูปแบบการสอน จากนั้นครูให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่ครูจัดทำขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ปรับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีวิจัยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นกระตุ้นการเรียนรู้** เป็นขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน โดยการสนทนาซักถามการใช้ภาพ การใช้สื่อต่างๆ เช่น วิดีทัศน์ เพลง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนเกี่ยวกับวรรณกรรมที่จะเรียน

2. **ขั้นอ่านเอาเรื่อง** เป็นขั้นตอนการสอนโดยให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมที่ครูกำหนดให้มาล่วงหน้าก่อนถึงชั่วโมงเรียน แล้วสรุปสาระสำคัญจากเรื่องี่อ่าน เมื่อถึงชั่วโมงเรียนจะเป็นการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของวรรณกรรมเรื่องที่กำหนดให้อ่าน

3. **ขั้นกิจกรรมกลุ่ม** เป็นขั้นตอนที่ใช้รูปแบบการสอนแบบอริยสัจสี่มาปรับใช้โดยให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มและตอบคำถามในใบงานที่ครูกำหนดให้ โดยแบ่งเป็นขั้นตอนย่อยดังนี้

3.1 **วิเคราะห์สรุปเรื่อง** เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ความขัดแย้งจากวรรณกรรมที่อ่าน โดยมีประเด็นคำถาม คือ 1) ปัญหาของวรรณกรรมเรื่องนี้คืออะไร 2) ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใครกับใคร 3) ตัวละครแก้ปัญหายังไร 4) การแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไร 5) สรุปสาระสำคัญของเรื่องได้อย่างไร

3.2 **เสนอทางเลือก** เป็นขั้นตอนที่นักเรียนช่วยกันคิดเสนอวิธีการแก้ปัญหาวิธีใหม่ที่แตกต่างจากที่ตัวละครใช้ โดยมีประเด็นคำถาม คือ 6) ถ้านักเรียนเป็นตัวละคร จะใช้วิธีใดแก้ปัญหายังไร เพราะเหตุใด

3.3 ข้อคิดและการประยุกต์ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันบอกข้อคิดจากการแก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้ โดยมีประเด็นคำถามคือ 7) นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้ 8) นักเรียนจะนำข้อคิดจากเรื่องนี้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตในเรื่องใด แก้ได้อย่างไร

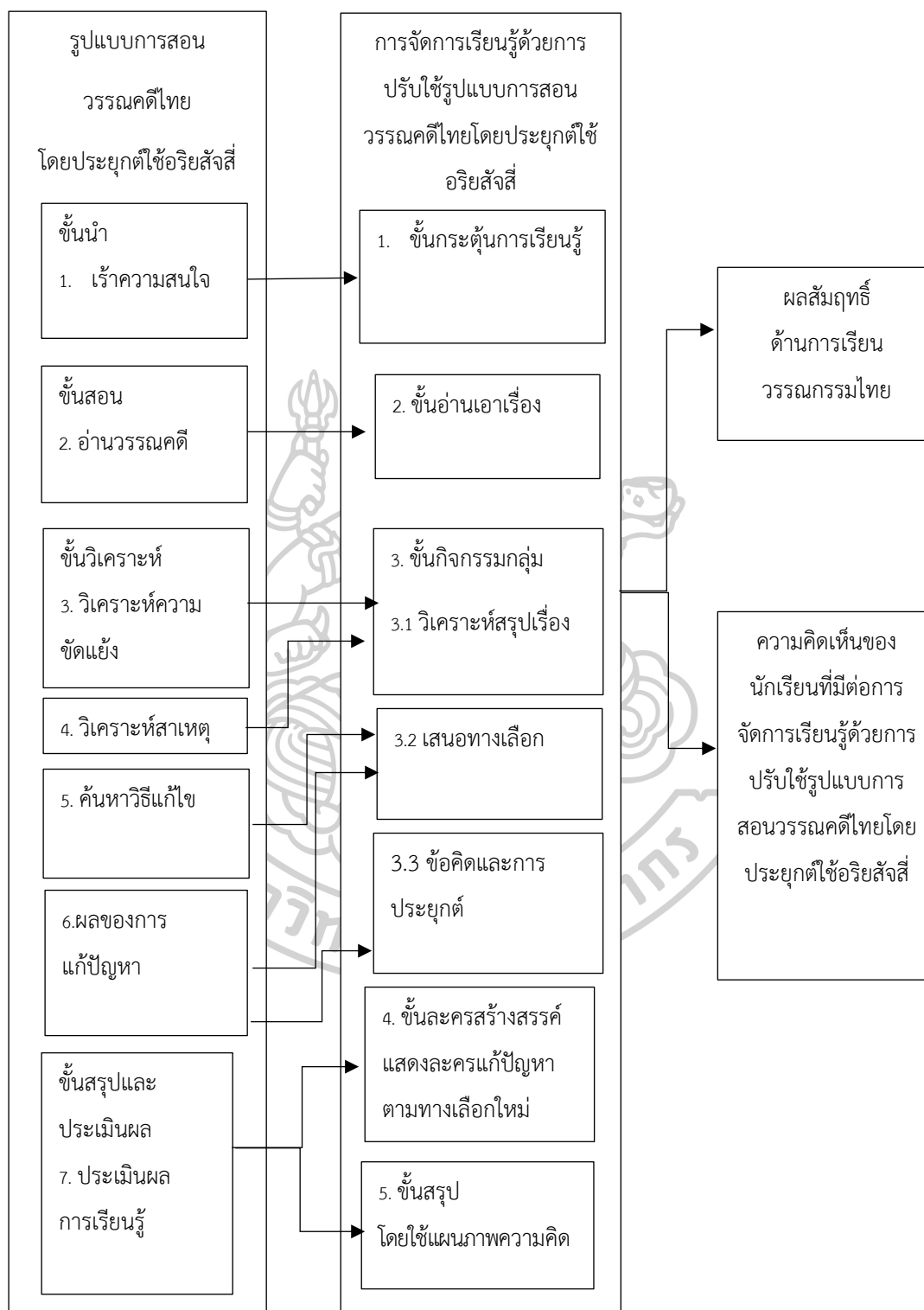
4. ชั้นละครสร้างสรรค์ เป็นขั้นตอนการประเมินผลและการนำเสนอผลงานการวิเคราะห์วรรณกรรมที่อ่าน โดยการให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงละครเพื่อนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาตามวิธีการที่กลุ่มนักเรียนเสนอทางเลือก

5. ชั้นสรุป เป็นขั้นตอนที่ครูให้นักเรียนแต่ละคนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นคำถามในชั้นวิเคราะห์สรุปเรื่อง เสนอทางเลือก และข้อคิดและการประยุกต์ใช้โดยใช้แผนภาพความคิด

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภาพที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้หรือไม่
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย อำเภอมะนัง จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 13 ห้องเรียน นักเรียนทั้งสิ้น 486 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/7 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 นักเรียนทั้งสิ้น 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย
- 2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยใช้เนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 ตัวชี้วัดที่ 1 สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น และ ตัวชี้วัดที่ 3 สรุปความรู้ และข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกวรรณกรรม ผู้วิจัยเลือกมาโดยพิจารณาเนื้อหา ที่มีปัญหาความขัดแย้ง ใช้ภาษาและมีความยาวที่เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียนและให้สอดคล้องกับ ตัวชี้วัดที่ 1 ที่กำหนดให้อ่านวรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงกำหนด วรรณกรรมที่ใช้สอน เป็น 3 ประเภท ได้แก่ นิทาน เรื่องสั้น และบทละคร รวมจำนวน 4 เรื่อง ดังนี้

วรรณกรรมท้องถิ่น ได้แก่ นิทาน เรื่องพญาหงษ์พญาพาน
วรรณกรรม ประเภทเรื่องสั้น ได้แก่ เรื่องสั้นขนาดสั้น เรื่อง เขี้ยวทะเล ของ
วรภา วรภา และ เรื่องสั้นขนาดยาว เรื่อง เสียงบุญ ของ โมน สวัสดิ์ศรี

วรรณคดีที่กำหนดให้เรียนในหนังสือเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่
บทละครพูด เรื่องเห็นแก่ลูก พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ระยะเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 10 คาบ ไม่รวมทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ หมายถึง ขั้นตอนการสอนวรรณกรรมไทยที่ผู้วิจัยปรับมาจากรูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ที่พัฒนาขึ้นโดย ชลธิชา หอมพุ่ม (2557) โดยผู้วิจัยได้ปรับรูปแบบการสอนดังกล่าวมาเป็นขั้นตอนการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นกระตุ้นการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน โดยการสนทนาซักถาม การใช้ภาพ การใช้สื่อต่างๆ เช่น วิดีทัศน์ เพลง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนเกี่ยวกับวรรณกรรมที่จะเรียน

1.2 ขั้นอ่านเอาเรื่อง เป็นขั้นตอนการสอนโดยให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมที่ครูกำหนดให้มาล่วงหน้าก่อนถึงชั่วโมงเรียน แล้วสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่าน เมื่อถึงชั่วโมงเรียนจะเป็นการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของวรรณกรรมเรื่องที่กำหนดให้อ่าน

1.3 ขั้นกิจกรรมกลุ่ม เป็นขั้นตอนที่ใช้รูปแบบการสอนแบบอริยสัจสี่มาปรับใช้โดยให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มและตอบคำถามในใบงานที่ครูกำหนดให้ โดยแบ่งเป็นขั้นตอนย่อยดังนี้

1) วิเคราะห์สรุปเรื่อง เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ความขัดแย้งจากวรรณกรรมที่อ่าน โดยมีประเด็นคำถาม คือ 1) ปัญหาของวรรณกรรมเรื่องนี้คืออะไร 2) ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใครกับใคร 3) ตัวละครแก้ปัญหาอย่างไร 4) การแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไร 5) สรุปสาระสำคัญของเรื่องได้อย่างไร

2) เสนอทางเลือก เป็นขั้นตอนที่นักเรียนช่วยกันคิดเสนอวิธีการแก้ปัญหาวิธีใหม่ที่แตกต่างจากที่ตัวละครใช้ โดยมีประเด็นคำถาม คือ 6) ถ้านักเรียนเป็นตัวละคร จะใช้วิธีใดแก้ปัญหาอย่างไร เพราะเหตุใด

3) ข้อคิดและการประยุกต์ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันบอกข้อคิดจากการแก้ปัญหาและการนำไปประยุกต์ใช้ โดยมีประเด็นคำถามคือ 7) นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้ 8) นักเรียนจะนำข้อคิดจากเรื่องนี้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตในเรื่องใด แก้ได้อย่างไร

1.4 ขั้นละครสร้างสรรค์ เป็นขั้นตอนการประเมินผลและการนำเสนอผลงานการวิเคราะห์วรรณกรรมที่อ่าน โดยการให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงละครเพื่อนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาตามวิธีการที่กลุ่มนักเรียนเสนอทางเลือก

1.5 ขั้นสรุป เป็นขั้นตอนที่ครูให้นักเรียนแต่ละคนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นคำถามในขั้นวิเคราะห์สรุปเรื่อง เสนอทางเลือก และข้อคิดและการประยุกต์ใช้โดยใช้แผนภาพความคิด

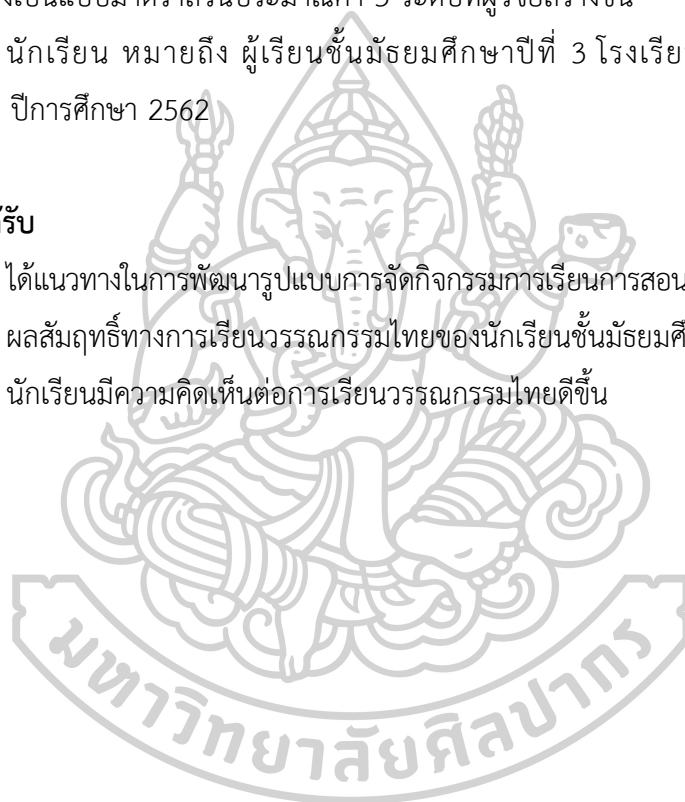
2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่เกิดขึ้นตามตัวชี้วัดที่ 1 และ 3 ในสาระวรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ ผู้เรียนสามารถสรุปเนื้อหาของเรื่อง สรุปความรู้ และบอกข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ไปใช้ในชีวิตจริงได้ โดยวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ความคิดเห็นของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสัจวัตได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย ภาครียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีวรรณกรรมไทย
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงขึ้น
3. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนวรรณกรรมไทยดีขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
 - 2.1 รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
 - 2.1.1 หลักการใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอน
 - 2.1.2 ขั้นตอนการสอน
 - 2.2 ความหมายและขั้นตอนของการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณกรรม
 - 3.1 ความหมายของวรรณกรรม
 - 3.2 ประเภทของวรรณกรรม
 - 3.2.1 นิทาน
 - 3.2.2 เรื่องสั้น
 - 3.2.3 บทละคร
 - 3.3 คุณค่าของวรรณกรรม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและ
หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2560)
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 46-55) ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียน
เรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมี
ประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้
ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของ
ภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คุณภาพผู้เรียนวิชาภาษาไทยเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี ดังนี้

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมาย
โดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็น
และข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่
อ่านได้ วิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน
รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษา เขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่างๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชิวประวัติ อัตชีวประวัติ และประสบการณ์ต่างๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ

พูดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีศิลปะในการพูด พูดในโอกาสต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์และพูดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ มีมารยาทในการฟังดู และพูด เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาถิ่น คำภาษาต่างประเทศ คำทับศัพท์และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการกึ่งทางการและไม่เป็นทางการ แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

สรุปเนื้อหาจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดี วรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีวิจัยได้ศึกษาสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง มีตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น
วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	1. สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น	วรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรม ท้องถิ่นเกี่ยวกับ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม สุภาพชน เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ บันเทิงคดี
	2. วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจาก วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน	การวิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจาก วรรณคดีและวรรณกรรม
	3. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	
	4. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยาน ตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มี คุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้ อ้างอิง	บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า บทอาขยานตามที่กำหนด บทร้อยกรองตามความสนใจ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ตัวชี้วัดที่ 1 สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรม
ท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น และตัวชี้วัดที่ 3 สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้
ในชีวิตจริง

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2560)
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

คำอธิบายรายวิชา

ท 23101 ภาษาไทย 5

รายวิชาพื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จำนวน 1.5 หน่วยกิต (เวลา 60 คาบ)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกรายงานย่อความ เขียนรายงานจากเรื่องที่อ่าน การวิเคราะห์วิจารณ์และประเมินความถูกต้องของ ข้อมูลจากเรื่องที่อ่าน การตีความและประเมินคุณค่าแนวคิดจากงานเขียน มารยาทในการอ่าน การคัด ลายมือ การเขียนข้อความโดยใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามระดับภาษาในโอกาสต่างๆ การย่อความ การเขียนจดหมายกิจธุระ การกรอกแบบสมัครงาน การเขียนรายงานศึกษาค้นคว้า การพูดโน้มน้าว มารยาทในการฟัง การดูและการพูด คำภาษาต่างประเทศ คำศัพท์ทางวิชาการและวิชาชีพ โครงสร้างประโยคซับซ้อน การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากวรรณคดี วรรณกรรมและวรรณกรรม ท้องถิ่น การท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า

โดยใช้กระบวนการทางภาษา กระบวนการสื่อสาร กระบวนการคิด กระบวนการ ปฏิบัติงาน

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีความคิดและทักษะในการสื่อสาร มีความรู้พื้นฐาน หลักเกณฑ์ทางภาษา เห็นคุณค่าของภาษาไทยในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม. 3/1 ม. 3/4 ม. 3/5 ม. 3/6 ม. 3/9 ม. 3/10

ท 2.1 ม. 3/1 ม. 3/2 ม. 3/4 ม. 3/5 ม. 3/8 ม. 3/9 ม. 3/10

ท 3.1 ม. 3/1 ม. 3/3 ม. 3/5 ม. 3/6

ท 4.1 ม. 3/1 ม. 3/2 ม. 3/5

ท 5.1 ม. 3/1 ม. 3/2 ม. 3/3 ม. 3/4

รวม 24 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดรายวิชา ท 23101 ภาษาไทย 5 ภาคเรียนที่ 1

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
2. อ่านเรื่องต่างๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน
3. วิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น
4. ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน
5. ตีความและประเมินคุณค่า แนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลาย เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต
6. มีมารยาทในการอ่าน
7. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด
8. เขียนข้อความโดยใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามระดับภาษา
9. เขียนย่อความ
10. เขียนจดหมายกิจธุระ
11. กรอกแบบสมัครงานพร้อมเขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้และทักษะของตนเองที่เหมาะสมกับงาน
12. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและโครงการ
13. มีมารยาทในการเขียน
14. แสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่องจากการฟังและการดู
15. พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดูและการสนทนา
16. พุดในโอกาสต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์
17. มีมารยาทในการฟัง การดูและการพูด
18. จำแนกและใช้คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย
19. วิเคราะห์โครงสร้างประโยคซับซ้อน
20. อธิบายความหมายคำศัพท์ทางวิชาการวิชาชีพ
21. สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น
22. วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน
23. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
24. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง

รวม 24 ตัวชี้วัด

ตารางที่ 4 การวัดผลตามตัวชี้วัด รายวิชา ท 23101 ภาษาไทย 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เวลา 60 คาบ จำนวน 1.5 หน่วยกิต

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	ตัวชี้วัด	จำนวนคาบ ที่สอน
1	การอ่านสร้าง ความรู้ความคิด	<ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน 2. อ่านเรื่องต่างๆแล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน 3. วิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินเรื่องที่อ่าน โดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น 4. ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน 5. ตีความและประเมินคุณค่า แนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลาย เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต 6. มีมารยาทในการอ่าน 	11
2	ลิขิตสร้างสรรค์	<ol style="list-style-type: none"> 7. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด 8. เขียนข้อความโดยใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามระดับภาษา 9. เขียนย่อความ 10. เขียนจดหมายกิจธุระ 11. กรอกแบบสมัครงานพร้อมเขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้และทักษะของตนเองที่เหมาะสมกับงาน 12. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและโครงการ 13. มีมารยาทในการเขียน 	14

ตารางที่ 4 การวัดผลตามตัวชี้วัด รายวิชา ท 23101 ภาษาไทย 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เวลา 60 คาบ จำนวน 1.5 หน่วยกิต (ต่อ)

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	ตัวชี้วัด	จำนวนคาบ ที่สอน
3	มหัศจรรย์วาที	14. แสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่องจาก การฟังและการดู 15. พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษา ค้นคว้าจากการฟัง การดูและการสนทนา 16. พุดในโอกาสต่างๆได้ตรงตามวัตถุประสงค์ 17. มีมารยาทในการฟัง การดูและการพูด	10
4	ใช้คำตามหลัก ภาษา	18. จำแนกและใช้คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ใน ภาษาไทย 19. วิเคราะห์โครงสร้างประโยคซับซ้อน 20. อธิบายความหมายคำศัพท์ทางวิชาการ วิชาชีพ	9
5	วรรณคดี วรรณกรรม	21. สรุปรูเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรมและ วรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น 22. วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจากวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่าน 23. สรุปรูความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง 24. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่ กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตาม ความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง	10

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 คาบ ในหน่วยที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ตัวชี้วัดข้อ 21 สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้นและตัวชี้วัดข้อ 23 สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตจริง

รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

1. รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

1.1 หลักการที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอน

รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ เป็นการนำอริยสัจสี่มาประยุกต์ใช้ทั้งวิธีคิดแบบอริยสัจและวิธีการแก้ปัญหาแบบอริยสัจ ดังที่ ชลธิชา หอมพุ่ม (2557: 16-18) ได้อธิบายการคิดแบบอริยสัจ และ วิธีการแก้ปัญหาแบบอริยสัจ สรุปได้ว่า การคิดแบบอริยสัจ คือ การคิดวิเคราะห์หวัวรรณคดีเรื่องทีอ่านโดยประยุกต์ใช้แนวทางอริยสัจ คือเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งของแต่ละคนในเรื่อง ตรงกับขั้นทุกข์ในอริยสัจ วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาหรือเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ ตรงกับขั้นสมุทัย แล้ววิเคราะห์วิธีแก้ปัญหาของแต่ละคน ตรงกับขั้นมรรค และ ผลจากการแก้ปัญหาของแต่ละคนตรงกับขั้นนิโรธ ซึ่งรูปแบบการสอนนี้ได้มีการสลับขั้นในอริยสัจโดยนำขั้นมรรคมาก่อนขั้นนิโรธเนื่องจากในวรรณคดีได้มีการบอกเนื้อเรื่องตอนจบไว้แล้ว จึงทำให้ทราบผลของวิธีแก้ปัญหาของแต่ละคน ส่วนวิธีการแก้ปัญหาแบบอริยสัจ คือ การให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์วิธีแก้ปัญหาที่ตรงกับสาเหตุของปัญหาและเลือกวิธีที่ดีที่สุดที่ต่างจากตัวละครในเรื่อง โดยใช้แนวทางมรรค

1.2 ขั้นตอนการสอน

กระบวนการเรียนการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ มี 7 ขั้นตอน (ชลธิชา หอมพุ่ม, 2557: 171-172) ดังนี้

กระบวนการเรียนการสอนโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

ขั้นที่ 1 ขั้นเร้าความสนใจ เป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียน โดยครูใช้กิจกรรมการดู การอ่าน การฟังสื่อต่างๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวรรณคดี เป็นขั้นสอน โดยครูให้ผู้เรียนอ่านวรรณคดีเรื่องทีผู้เรียนเลือกหรือเรื่องทีครูกำหนดให้ โดยให้อ่านมาล่วงหน้าแล้วจึงนำวรรณคดีเรื่องนั้นหรือตอนนั้นมาบอกรายละเอียดของเนื้อเรื่อง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์ความขัดแย้ง เป็นขั้นวิเคราะห์ โดยครูมีประเด็นคำถามให้ผู้เรียนวิเคราะห์หาความขัดแย้งที่ปรากฏในเรื่องว่าคืออะไรและเป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละครใด

ขั้นที่ 4 ขั้นวิเคราะห์สาเหตุ เป็นขั้นวิเคราะห์ โดยครูมีประเด็นคำถามให้ผู้เรียนหาสาเหตุของความขัดแย้งที่ปรากฏในเรื่อง

ขั้นที่ 5 ขั้นค้นหาวิธีแก้ไข เป็นขั้นวิเคราะห์ โดยครูแบ่งกิจกรรมการคิดเป็น 2 รอบ กิจกรรมการคิดรอบแรกครูให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์วิธีแก้ปัญหของตัวละคร ผลจากการแก้ปัญหของตัวละคร และประเมินความเหมาะสมของวิธีแก้ปัญหของตัวละคร กิจกรรมการคิดรอบ 2 ให้ผู้เรียนช่วยกันคิดหาวิธีการแก้ปัญหตามความคิดของผู้เรียนอย่างหลากหลาย แล้วให้ผู้เรียนวิเคราะห์ผลกระทบจากการแก้ปัญหในแต่ละวิธีที่ผู้เรียนคิด จากนั้นให้ผู้เรียนร่วมกันตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหที่ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ขึ้นมา 1 วิธี

ขั้นที่ 6 ขั้นผลของการแก้ปัญห เป็นขั้นสรุปและประเมินผล แบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 รอบ โดยรอบแรกให้ผู้เรียนบอกผลของวิธีการแก้ปัญหของตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง และรอบ 2 ให้ผู้เรียนบอกผลของการแก้ปัญหตามวิธีที่นักเรียนคิดสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ พร้อมบอกข้อคิดที่ได้จากวิธีแก้ปัญหานั้น

ขั้นที่ 7 ขั้นสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นขั้นสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ กิจกรรมในขั้นนี้ ครูให้ผู้เรียนสรุปสาระสำคัญของเรื่อง และแสดงละครเพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์วรรณคดีโดยแบ่งการแสดงละครเป็น 2 รอบ รอบแรกแสดงละครตามวิธีแก้ปัญหของตัวละครในเรื่อง รอบ 2 แสดงละครตามวิธีการแก้ปัญหตามวิธีที่ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ขึ้น แล้วให้ผู้เรียนบอกประโยชน์ของรูปแบบการสอน จากนั้นครูให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหเชิงสร้างสรรค์ที่ครูจัดทำขึ้น มีลักษณะเป็นข้อสอบอัตนัย โดยจะมีคำถามทั้งหมด 12 ข้อ ใช้วัดความสามารถ 2 ด้านคือ แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีคำถาม 9 ข้อ และแบบวัดความสามารถด้านการแก้ปัญหเชิงสร้างสรรค์ มีคำถาม 3 ข้อ รวมมีคำถามทั้งหมด 12 ข้อ แบ่งตามระดับ (ชลธิชา หอมพุง, 2557: 94-100) ดังนี้

ระดับความเข้าใจ มีคำถาม 1 ข้อ ได้แก่

1) วรรณคดีเรื่องนี้มีเนื้อเรื่องโดยสรุปว่าอย่างไร

ระดับการนำไปใช้ มีคำถาม 1 ข้อ ได้แก่

2) นักศึกษาคิดว่าจากความขัดแย้งและวิธีการแก้ปัญหของตัวละครให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตอย่างไร

ระดับการวิเคราะห์ มีคำถาม 7 ข้อ ได้แก่

3) วรรณคดีเรื่องนี้มี ความขัดแย้งหรือปมปัญหาใด

4) ความขัดแย้งดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใคร

- 5) ความขัดแย้งมีสาเหตุมาจากอะไร
 - 6) ความขัดแย้งส่งผลอย่างไรกับตัวละคร
 - 7) ตัวละครเลือกใช้วิธีการใดแก้ปัญหา
 - 8) วิธีการแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไรกับตัวละคร
 - 9) วิธีการที่นักศึกษาเลือกจะส่งผลอย่างไรกับเรื่อง
- ระดับประเมินค่า มีคำถาม 2 ข้อ ได้แก่
- 10) นักศึกษาคิดว่าวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวเหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร
 - 11) ถ้านักศึกษาเป็นตัวละคร ให้เลือกวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดมา 1 วิธี พร้อมบอก

เหตุผลที่เลือก

ระดับสร้างสรรค์ มีคำถาม 1 ได้แก่

- 12) ถ้านักศึกษาเป็นตัวละครจะเลือกแก้ปัญหาด้วยวิธีการใด ให้ตอบได้มากกว่า 1 วิธี และให้บอกผลกระทบของทุกวิธีที่นักศึกษาคิดขึ้น

เมื่อนำคำถามทั้ง 12 ข้อมาพิจารณากับหลักอริยสัจสี่ก็จะพบว่ามีความสอดคล้องกัน

ดังนี้

- 1) วรรณคดีเรื่องนี้มีเนื้อเรื่องโดยสรุปว่าอย่างไร (ตรงกับชั้นทุกข์ สมุทัย มรรค นิโรธ)
- 2) นักศึกษาคิดว่าจากความขัดแย้งและวิธีการแก้ปัญหาของตัวละครให้แง่คิดใน

การดำเนินชีวิตอย่างไร

- 3) วรรณคดีเรื่องนี้มี ความขัดแย้งหรืออุปสรรคปัญหาใด (ตรงกับชั้นทุกข์)
- 4) ความขัดแย้งดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใคร (ตรงกับชั้นทุกข์)
- 5) ความขัดแย้งมีสาเหตุมาจากอะไร (ตรงกับชั้นสมุทัย)
- 6) ความขัดแย้งส่งผลอย่างไรกับตัวละคร (ตรงกับชั้นทุกข์)
- 7) ตัวละครเลือกใช้วิธีการใดแก้ปัญหา (ตรงกับชั้นมรรค)
- 8) วิธีการแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไรกับตัวละคร (ตรงกับชั้นนิโรธ)
- 9) วิธีการที่นักศึกษาเลือกจะส่งผลอย่างไรกับเรื่อง (ตรงกับชั้นนิโรธ)
- 10) นักศึกษาคิดว่าวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวเหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร
- 11) ถ้านักศึกษาเป็นตัวละคร ให้เลือกวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดมา 1 วิธี พร้อมบอก

เหตุผลที่เลือก (ตรงกับชั้นมรรค)

- 12) ถ้านักศึกษาเป็นตัวละครจะเลือกแก้ปัญหาด้วยวิธีการใด ให้ตอบได้มากกว่า 1 วิธี และให้บอกผลกระทบของทุกวิธีที่นักศึกษาคิดขึ้น (ตรงกับชั้นนิโรธ)

คำถามทั้ง 12 ข้อจึงเป็นการวัดความสามารถในการคิดแบบอริยสัง คือ การคิด วิเคราะห์วรรณคดีเรื่องทีอ่านโดยประยุกต์ใช้แนวทางอริยสัง และวิธีแก้ปัญหาแบบอริยสัง

2. ความหมายและขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสังเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัง

การจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัง หมายถึง ขั้นตอนการสอนวรรณกรรมไทยที่ผู้วิจัยปรับมาจากรูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสังเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่พัฒนาขึ้นโดย ชลธิชา หอมพุง โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์รูปแบบการสอนดังกล่าวมาเป็นขั้นตอนการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นกระตุ้นการเรียนรู้ 2) ขั้นอ่านเอาเรื่อง 3) ขั้นกิจกรรมกลุ่ม แบ่งเป็น 3.1) วิเคราะห์สรุปเรื่อง 3.2) เสนอทางเลือก 3.3) ข้อคิดและการประยุกต์ใช้ 4) ขั้นละครสร้างสรรค์ และ 5) ขั้นสรุป

2.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสังเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสังเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นกระตุ้นการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน โดยการสนทนาซักถามการใช้ภาพ การใช้สื่อต่างๆ เช่น วิดิทัศน์ เพลง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนเกี่ยวกับวรรณกรรมที่จะเรียน

2. ขั้นอ่านเอาเรื่อง เป็นขั้นตอนการสอนโดยให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมที่ครูกำหนดให้มาล่วงหน้าก่อนถึงชั่วโมงเรียน แล้วสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่าน เมื่อถึงชั่วโมงเรียนจะเป็นการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของวรรณกรรมเรื่องที่กำหนดให้อ่าน

3. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม เป็นขั้นตอนที่ใช้รูปแบบการสอนแบบอริยสังมาปรับใช้โดยให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มและตอบคำถามในใบงานที่ครูกำหนดให้ โดยแบ่งเป็นขั้นตอนย่อยดังนี้

3.1 วิเคราะห์สรุปเรื่อง เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ความขัดแย้งจากวรรณกรรมทีอ่าน โดยมีประเด็นคำถาม คือ 1) ปัญหาของวรรณกรรมเรื่องนี้คืออะไร 2) ปัญหา

ดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใครกับใคร 3) ตัวละครแก้ปัญหาอย่างไร 4) การแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไร 5) สรุปสาระสำคัญของเรื่องได้อย่างไร

3.2 เสนอทางเลือก เป็นขั้นตอนที่นักเรียนช่วยกันคิดเสนอวิธีการแก้ปัญหาวิธีใหม่ที่แตกต่างจากที่ตัวละครใช้ โดยมีประเด็นคำถาม คือ 6) ถ้านักเรียนเป็นตัวละคร จะใช้วิธีใดแก้ปัญหาอย่างไร เพราะเหตุใด

3.3 ข้อคิดและการประยุกต์ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันบอกข้อคิดจากการแก้ปัญหาและการนำไปประยุกต์ใช้ โดยมีประเด็นคำถามคือ 7) นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้ 8) นักเรียนจะนำข้อคิดจากเรื่องนี้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตในเรื่องใด แก้ได้อย่างไร

4. ชั้นละครสร้างสรรค์ เป็นขั้นตอนการประเมินผลและการนำเสนอผลงานการวิเคราะห์วรรณกรรมที่อ่าน โดยการให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงละครเพื่อนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาตามวิธีการที่กลุ่มนักเรียนเสนอทางเลือก

5. ชั้นสรุป เป็นขั้นตอนที่ครูให้นักเรียนแต่ละคนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นคำถามในชั้นวิเคราะห์สรุปเรื่อง เสนอทางเลือกและข้อคิดและการประยุกต์ใช้โดยใช้แผนภาพความคิด

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณกรรม

1. ความหมายของวรรณกรรม

วรรณกรรมหรือวรรณคดีคืองานเขียนสร้างสรรค์ของมนุษย์ ที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ ให้เป็นที่เข้าใจได้ มีผู้ให้ความหมายของคำว่า วรรณกรรมไว้ ดังนี้

สิทธิา พิณจิวาดล (2515: 34-35) ได้กล่าวว่า วรรณกรรม เป็นคำที่ใช้ให้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า literary work หรือ general literature หมายถึง งานเขียนทุกชนิด วรรณกรรม หมายถึง งานเขียนในรูปกวีนิพนธ์ ร้อยกรองและข้อเขียนทั้งหมดที่ใช้ภาษาร้อยแก้ว โดยมีเนื้อหาและความหมายประกอบด้วย ได้แก่ บทความ สารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น เรียงความ บทละคร บทภาพยนตร์ บทโทรทัศน์ คอลัมน์ต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ ตลอดจนข้อเขียนอื่นๆ ซึ่งมีเนื้อหาและความหมายเป็นที่เข้าใจได้สื่อความหมายได้ด้วย

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2517:5) ได้กล่าวถึงที่มาของ คำว่า วรรณกรรม ว่า มีปรากฏเป็นหลักฐานครั้งแรกในพระราชบัญญัติคุ้มครองศิลปะและวรรณกรรม พ.ศ. 2475 และได้อธิบายความหมายของคำว่าวรรณกรรมไว้ว่า คำนี้ใกล้เคียงกับคำว่า วรรณคดี เพราะแปลมาจากคำ Literature เช่นเดียวกัน แต่คำว่าวรรณกรรมนั้นหมายถึงสิ่งซึ่งเขียนขึ้นทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นรูปใด หรือเพื่อความมุ่งหมายอย่างใด เช่น คำอธิบายวิธีใช้กล้องถ่ายรูป การใช้เตารีดไฟฟ้า หม้อหุงข้าวไฟฟ้า เสื้อเชิ้ต รวมทั้ง ใบปลิว หนังสือพิมพ์ นวนิยาย ก็ล้วนแต่เรียกว่า Literature ทั้งสิ้น

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2518:3) ได้อธิบายความหมายของวรรณกรรมไว้ว่า ทั้งวรรณคดีและวรรณกรรม คือ ศิลปกรรมประเภทหนึ่ง เปรียบได้กับจิตรกรรมหรือประติมากรรม วรรณกรรม มีรูปเป็นหนังสือ ซึ่งอาจเขียนอยู่ในสมุดไทย หรือพิมพ์ในสมุดฝรั่ง ซึ่งปัจจุบันเรียกว่าหนังสือเล่มหนึ่ง หรือเป็นบทความออกอากาศทางวิทยุ เป็นบทความในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร วัสดุซึ่งประกอบขึ้นเป็นวรรณกรรม คือ ภาษา วรรณกรรมเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่ง คือมี “สาร” ได้แก่ ความคิดหรือความหมายที่ผู้เขียนต้องการส่งถึงผู้อ่าน การสื่อสารทางวรรณกรรมอาจผ่านอักษรประสาท คือ ผู้อ่านอ่านเอง หรือผ่านโสตประสาทก็ได้

เบญจมาศ พลอินทร์ และ เศรษฐ์ พลอินทร์ (2524: 5) อธิบายความหมายของคำว่า วรรณกรรมไว้ว่า วรรณกรรม คือ งานสร้างสรรค์ทางศิลปะ ที่ใช้ภาษาเป็นสื่อกลาง ไม่ว่าจะมีความหมายแบบใดก็ตาม มีขอบเขตถึงงานเขียนทุกชนิด เช่น วรรณคดี นวนิยาย เรื่องสั้น บทความ รวมทั้งวรรณกรรมที่เล่าสืบต่อกันมาด้วยปาก เช่น นิทานพื้นบ้าน บทเพลงต่างๆ เป็นต้น วรรณกรรมจึงมีความหมายกว้างที่สุด และวรรณกรรมที่แต่งดีได้รับการยกย่องจากคนทั่วไป จึงจะเรียกว่า วรรณคดี โดยที่มีคุณสมบัติที่ทำให้วรรณกรรม และวรรณคดีต่างกัน คือวรรณศิลป์ หมายถึงศิลปะของการเรียบเรียงถ้อยคำ หรือศิลปะในการแต่งหนังสือที่มีความประณีตงดงาม

กระแสร มาลาภรณ์ (2530:3) ได้อธิบายความหมายของคำว่า วรรณกรรม ไว้หลายแง่มุมเพื่อให้เข้าใจความหมายได้ชัดเจน ได้แก่ วรรณกรรม หมายถึง ข้อเขียน ข้อพูด หรือข้อทำอย่างใดๆ ก็ตามและอยู่ในแขนงวิชาใดๆก็ได้ วรรณกรรมย่อมกินความคลุมไปถึงวรรณคดีและที่มีใช้วรรณคดี วรรณกรรมกินความถึงข้อเขียน แสดงออกทุกชนิด ถ้าชิ้นใดมีค่านิยมสูงมีวรรณศิลป์ก็อาจเป็นวรรณคดีได้ วรรณกรรมอาจเป็นวรรณคดีหรือไม่เป็นก็ได้ แต่วรรณคดีนั้นต้องเป็นวรรณกรรม วรรณกรรมคือภาษาศิลป์ ที่สร้างจินตนาการ ให้อารมณ์ ให้ความรู้และความเพลิดเพลิน สอดคล้องกับไพเราะ เลิศพิริยภม (2542:1) ที่กล่าวว่า วรรณกรรม เป็นคำที่ใช้เรียกงานเขียนต่างๆ ไป ที่เราพบเห็น ไม่ว่าจะปรากฏออกมาเป็นรูปเล่มที่พิมพ์เรียบร้อยแล้ว หรือจะเขียนบนแผ่นปลิว หรือรูปแบบอื่นๆ หากปรากฏเป็นตัวหนังสือที่อ่านได้ความ ถือว่าเป็นวรรณกรรมทั้งสิ้น

วิภา กงกะนันท์ (2533:2,174) กล่าวว่า คำว่าวรรณคดี และวรรณกรรม ต่างก็เป็นคำที่คนไทยใช้สมมุติเรียกผลงานของมนุษย์ ประเภทเดียวกันคือ ประเภทที่สร้างด้วยภาษา มีความหมายเดียวกันเมื่อหมายถึงศิลปะประเภทหนึ่งที่ใช้ภาษาเป็นเครื่องสื่อสาร กล่าวคือ เป็นผลงานสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งของมนุษย์ และที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นก็ด้วยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อบรรยายความรู้สึก ความคิด ความฝัน อารมณ์ จินตนาการ หรือประสบการณ์ส่วนตัวออกมาให้ปรากฏในรูปแบบอย่างหนึ่ง อาจเพียงเพื่อแสดงนามธรรมต่างๆ ช่างต้น ออกมาให้ปรากฏเพื่อตัวของมันเองเท่านั้นหรืออาจเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ คนไทยใช้คำว่าวรรณคดีและวรรณกรรมเมื่อหมายถึง สิ่งที่มีลักษณะพื้นฐานจำเป็นร่วมกัน 3 ประการ คือ 1. เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้าง

ขึ้นโดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ 2. มีเนื้อหาที่เป็นเรื่องราวให้ข้อคิด 3. อยู่ในรูปแบบใดก็ได้ และงานที่มีองค์ประกอบดังกล่าวนี้ได้รับการบันทึกไว้แล้ว

นภลัย สุวรรณธาดา (2541:8) อธิบายความหมายของคำว่าวรรณคดีและวรรณกรรมไว้ว่า คำว่าวรรณคดี ปรากฏในหนังสือภาษาไทยครั้งแรกใน พ.ศ. 2457 มีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า Literature ซึ่งคำว่า Literature ในพจนานุกรม New Webster Dictionary of English Language College Edition คืองานเขียนซึ่งเกิดจากจินตนาการ ในรูปแบบสุนทรียะ มีความคิดเป็นสากล และมีความคงทนถาวรในรูปลักษณะ เช่น นวนิยาย กวีนิพนธ์ เรื่องประโลมโลก และบทละคร

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 24 เรื่องที่ 1 วรรณคดีมรดก (2542:22) ได้ อธิบายความหมายของคำว่าวรรณกรรม ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ไว้ว่า คำว่า วรรณกรรม มีความหมายสองประการคือ ประการแรกหมายถึง งานหนังสือ ประการที่สองหมายถึง งานนิพนธ์ที่สร้างขึ้นทุกชนิด ไม่ว่าจะแสดงออกมาโดยวิธี หรือในรูปอย่างใด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์ สิ่งบันทึกเสียงภาพ

เจตนา นาควัชระ (2549:177) กล่าวว่า วรรณคดีเป็นงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่ใช้ภาษาเป็นสื่อ คำว่าวรรณคดีจึงเป็นคำกลางๆ ไม่ใช่เรื่องของการตีคุณค่า

рінฤทัย สัจจพันธุ์ (2549: 58) อธิบายความหมายของคำว่าวรรณคดีและวรรณกรรมไว้ว่า วรรณคดีหรือวรรณกรรม คือ งานประพันธ์ที่แสดงความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์อย่างมีศิลปะ สืบทอดกันมาช้านาน มีเวลาเป็นเครื่องตัดสิน และมีผู้ยกย่องคุณค่าเป็นที่ประจักษ์อย่างกว้างขวาง มักได้รับการเรียกขานว่า วรรณคดี ส่วนงานประพันธ์ในรูปแบบอย่างใหม่ ซึ่งปรากฏนับแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา มีคุณค่าในฐานะเป็นงานประพันธ์ร่วมสมัย เรียกว่า วรรณกรรม แม้จะเรียกต่างกันแต่วรรณคดีและวรรณกรรมมีคุณลักษณะสำคัญคือเป็นศิลปกรรมที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ด้วยภาษา ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2556: 1100) ให้ความหมายของคำว่า วรรณกรรม ว่า หมายถึง น. งานหนังสือ,งานประพันธ์,บทประพันธ์ทุกชนิดทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง,เช่น วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ วรรณกรรมของเสถียรโกเศศ วรรณกรรมฝรั่งเศส วรรณกรรมประเภทสื่อสารมวลชน

จากนิยามความหมายของคำว่า วรรณกรรม ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า วรรณกรรม หมายถึง งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความนึกคิด จินตนาการของมนุษย์อย่างมีศิลปะ ให้เข้าใจได้ เช่น นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย บทละคร

2. ประเภทของวรรณกรรม

วรรณกรรมไทยปัจจุบันมีรูปแบบแตกต่างกันไป มีทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ทั้งงานเขียนที่เป็นสารคดีและบันเทิงคดี ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวรรณกรรมไทยที่เป็นบันเทิงคดี 3 ประเภท ได้แก่ นิทาน เรื่องสั้น และ บทละคร

2.1 นิทาน

2.1.1 ความหมายของนิทาน

นิทาน เป็นวรรณกรรมที่เป็นเรื่องเล่า มีจินตนาการและความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ตลอดจนแทรกข้อคิดคติธรรมในการดำรงชีวิตให้แก่ผู้อ่านผู้ฟัง มีผู้ให้ความหมายของนิทานไว้ดังนี้

กุสุมา รัชชมณี (2525:2) อธิบายความหมายของคำว่า นิทาน ว่า คำว่า นิทาน เป็นศัพท์ภาษาบาลีสันสกฤต มีรากศัพท์มาจากคำว่า “ทา” แปลว่า ผูก นิทาน แปลว่า การผูก ลงไว้ และหมายถึง สาเหตุ กำเนิด เหตุเบื้องต้น ซึ่งคำว่า นิทาน ในภาษาบาลีมีการเปลี่ยนแปลง ความหมายของคำ จากเดิมที่แปลว่า เหตุ เค้ามูล ต่อมาความหมายขยายกว้างขึ้นเป็น เรื่องดั้งเดิม คำว่านิทานกถา ในภาษาบาลี แปลว่า เรื่องเล่า คือที่มาของความหมายของคำว่า นิทาน ในภาษาไทย คำว่านิทาน เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทย มีความหมายกว้างกว่าเดิม หมายถึง เรื่องเล่าทุกประเภท มีทั้งที่เป็นคำสอน เช่น นิทานสุภาษิต นิทานอิหฺรณราชธรรม ทั้งเรื่องที่ได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนา

ไพพรรณ อินทนิล (2534:14) อธิบายความหมายของนิทานว่า นิทานเป็น เรื่องที่สามารถเล่าได้ มีพล็อตเรื่อง มีจินตนาการ มีการเคลื่อนไหว มีสีสัน

วิไล มาศจรัส (2539:11) กล่าวถึงความหมายของนิทานว่า รากศัพท์ของคำว่านิทานมาจากภาษาบาลี และมีความหมายหลายนัย แต่ในปัจจุบันหมายถึง เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานอีสป นิทานชาดก ในทางคติชนวิทยา ถือว่า นิทานเป็นเรื่องเล่าสืบต่อกันมา ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของมนุษย์ เป็นสิ่งที่มีความหมาย มีคุณค่า มีทั้งนิทานที่เล่าปากเปล่าจดจำกันมาแบบ มุขปาฐะและนิทานที่มีการเขียนบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542:157) ให้ความหมายของนิทานไว้ว่า นิทานคือ เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านานด้วย “มุขปาฐะ” คือ การเล่ากันจากปากต่อปากเรื่อยมา ตั้งแต่ ยังไม่มีการพิมพ์เกิดขึ้น จึงถือได้ว่าเป็นวรรณกรรมปากเปล่า (Oral literature) จนกระทั่งมีการพิมพ์ เกิดขึ้น จึงได้มีการบันทึกเรื่องราวขึ้นมา นิทานมักจะขึ้นต้นด้วยคำว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว หรือ ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว (One upon a time) เนื้อเรื่องของนิทานมักจะมีอิทธิพลต่างๆ เพื่อสร้างความสนใจ เนื่องจากเป็นเรื่องเล่าสืบต่อกันมา เนื้อเรื่องเดียวกันจึงมีหลายสำนวนและผิดเพี้ยนกันไป นิทานมีทั้งนิทานสมัยเก่าและนิทานสมัยใหม่ คือ นิทานที่แต่งขึ้นใหม่

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2545: 5-6) อธิบายความหมายของนิทานว่ามีทั้งความหมายโดยทั่วไปและความหมายในแง่คติชนวิทยา ดังนี้ คำว่านิทานในความหมายโดยทั่วไปมีความหมายค่อนข้างกว้าง ดังที่ กิ่งแก้ว อัครถาวร (2519:11-12) ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า ในภาษาไทยใช้คำว่านิทานสำหรับเรื่องประเภทต่างๆ ทั้ง นวนิยาย เรื่องสั้น บทความ เกร็ดความรู้ และบันทึกประสบการณ์ ผู้เขียนนิทานใช้ภาษาเขียนที่มีลีลาเป็นกันเอง แทรกอารมณ์และความคิดเห็นลงไปด้วย คำว่านิทานจึงมีความหมายกว้างเหมือนคำว่า เทล (Tale) ในภาษาอังกฤษ ซึ่งหมายรวมทั้งเป็นเรื่องราวที่เป็นเหตุการณ์จริงและเรื่องที่ตั้งขึ้น ส่วน คำว่า นิทาน ที่ใช้ในวิชาคติชนวิทยา มีความหมายถึง เรื่องเล่าที่สืบทอดต่อกันมาจนถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง อาจเรียกว่านิทานพื้นบ้าน นิทานพื้นเมืองหรือนิทานชาวบ้าน มีความหมายเฉพาะเจาะจงถึงเรื่องเล่าประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ มีลักษณะเป็นร้อยแก้ว โดยมีการเล่าด้วยปากสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านานและไม่ปรากฏว่าใครเป็นผู้แต่ง

นภดล สังข์ทอง (2549:14) กล่าวถึงความหมายของนิทานว่า นิทาน คือ เรื่องราวที่ตั้งขึ้น หรือเล่าสืบทอดกันมา เน้นความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นหลัก นิทานจะต้องมีเหตุการณ์ มีตัวละคร และบางครั้งเรื่องราวในนิทานอาจสอดแทรกความรู้ หรือข้อคิดต่างๆ ให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านตามสมควร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554: 634) ให้ความหมายของคำว่า นิทาน ว่า หมายถึง น. เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป ; เหตุ เช่น โรคนิทาน;เรื่องเดิม เช่น วัตตุนิทาน (ป.)

เจด็จ คชฤทธิ์ (2554:67) อธิบายความหมายของนิทานว่า นิทาน คือ เรื่องบันเทิงคดีที่ตั้งขึ้นโดยมีการถ่ายทอดสืบทอดกันมาด้วยลีลาและสำนวนการเล่าเรื่องด้วยวาจา แม้บางครั้งจะเป็นเรื่องที่ตั้งขึ้นใหม่ภายใต้สถานการณ์และพัฒนาการของรูปแบบการนำเสนอที่คลี่คลายไปตามยุคสมัย แต่กลุ่มเป้าหมายของนิทานก็คือเด็กและเยาวชน ดังนั้นนิทานจึงมักสอดแทรกคติสอนใจไปพร้อมๆ กับเนื้อหาที่สะท้อนอารมณ์และสนุกสนานด้วย

สุกัญญา สุจฉายา (2555:1-6) อธิบายความหมายของนิทานว่า คำว่านิทานมีรากศัพท์มาจากภาษาบาลี เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทย มีความหมายกว้างกว่าเดิม หมายถึง เรื่องเล่าทุกประเภท มีทั้งที่เป็นคำสอน เช่น นิทานสุภาสิต นิทานอิหร่านราชธรรม ทั้งเรื่องที่ได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า นิทานชาดก หรือ นิทานธรรม นอกจากนี้ วรรณกรรมประเภทกลอนสวดก็เรียกลักษณะของเรื่องราว นิทาน เช่น พระมัลลย์คำหลวง บางครั้งนิทานยังหมายรวมถึง เกร็ดความรู้ และประสบการณ์ เป็นเรื่องจริงที่ผู้เล่าหรือผู้เขียนประสบมาด้วยตนเอง เช่น หนังสือนิทานโบราณคดี พระนิพนธ์ในสมเด็จพระยาบรมราชานุภาพ

สรุปได้ว่า นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาด้วยวาจาหรือเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร มีจุดมุ่งหมายเพื่อความบันเทิง มีทั้งเรื่องราวที่เป็นเหตุการณ์จริงและเรื่องแต่งขึ้นใหม่ตามจินตนาการ มีเหตุการณ์ มีตัวละคร เนื้อเรื่องสนุกสนาน สอดแทรกความรู้ หรือข้อคิดคติสอนใจต่างๆ ให้ผู้ฟังหรือผู้อ่าน

2.1.2 ประเภทของนิทาน

นิทานเป็นวรรณกรรมที่มีรูปแบบและวิธีการนำเสนอที่หลากหลาย การแบ่งประเภทของนิทาน ช่วยทำให้การศึกษาเกี่ยวกับนิทานมีความสะดวกมากขึ้น มีนักวิชาการได้แบ่งประเภทของนิทานไว้ ดังนี้

วรรณิ ศิริสุนทร (2532:13-15) ได้กล่าวว่า นิทานสามารถแบ่งได้หลายลักษณะ โดยอาจแบ่งตามรูปแบบ เนื้อหา และกลุ่มเป้าหมาย และได้แบ่งประเภทนิทานสำหรับเด็กออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. นิทานพื้นบ้าน (Folk tales) เป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน จนภายหลังมีการเขียนขึ้นตามเค้าเดิมบ้าง จดจำเรื่องราวมาเขียนขึ้นบ้าง ไม่ปรากฏว่าผู้แต่งเดิมเป็นใคร มักจะกล่าวอ้างว่าเป็นของเก่าแล้วนำมาเล่าใหม่ นิทานพื้นบ้านแบ่งออกได้เป็นชนิดใหญ่ๆ ได้ 5 ชนิด ได้แก่

1.1 นิทานเกี่ยวกับสัตว์พูดได้ (Talking-Beast tales) มีตัวละครที่เป็นสัตว์พูดจาโต้ตอบกัน บางครั้งสัตว์พูดจาโต้ตอบกับคนด้วย เช่น เรื่องปลาบู่ทอง ลูกเสือกกับลูกวัว

1.2 นิทานไม่รู้จบ (Cumulative tales) เป็นนิทานเรื่องธรรมดาพื้นๆ แต่เนื้อเรื่องมีการกระทำต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆ และซ้ำๆ กัน เช่น ตากับยาย ลูกไก่ตีนตุ้ม

1.3 นิทานตลกขบขัน (The Drolls หรือ Humorous tales) เนื้อเรื่องส่วนใหญ่เป็นทำนองไร้สาระหรือโง่เขลาและแปลกประหลาด เช่น เรื่อง ชายขี้ลีม หัวล้านนอกครุ ศรีธนนไชย

1.4 นิทานอธิบายเหตุ (Pourquoi stories หรือ Tales that tell why) ส่วนใหญ่มีเนื้อเรื่องอธิบายหรือตอบคำถามของเด็กๆ ว่า “ทำไม..” อธิบายเกี่ยวกับลักษณะของสัตว์หรือขนบธรรมเนียมประเพณีของผู้คนในชาติต่างๆ บางครั้งเกี่ยวกับธรรมชาติ เช่น ทำไมกระต่ายจึงหางสั้น น้ำทะเลทำไมจึงเค็ม เสือทำไมจึงมีลาย

1.5 เทพนิยาย (Fairy tales) เป็นนิทานเกี่ยวกับเวทมนต์คาถา เรื่องมักยาว ซับซ้อน ตัวละครมักมีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์สามารถบันดาลสิ่งดีงามและสิ่งชั่วร้ายได้ หรือมีผู้วิเศษสามารถทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ได้อย่างที่คนธรรมดาไม่สามารถจะทำได้ เช่น เรื่อง สังข์ทอง พระรถเมรี โสนน้อยเรือนงาม เจ้าหญิงนิทรา หนูน้อยหมวกแดง

2. นิทานสอนคติธรรม (Fables) มีลักษณะเป็นนิทานสั้นๆ ตัวละครมีทั้งคนและสัตว์มีบทบาทเหมือนคน มีแกนเรื่องแกนเดียว มีโครงเรื่องง่ายและสั้น และต้องให้บทเรียนสอนใจเป็นข้อสรุปที่ชัดเจน นิทานสอนคติธรรมมีในหลายประเทศที่เป็นที่รู้จักกันดี เช่น นิทานอีสปของกรีก นิทานปัญจตันตระของอินเดีย (นิทานซ้อนนิทาน) นิทานเทียบสุภาษิตของไทย และนิทานชาดกซึ่งเป็นเรื่องราวของพระพุทธเจ้าและพระสาวกที่เกิดขึ้นมาแล้วในชาติก่อนๆ

3. เทพปกรณัม (Myth) เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์และเรื่องราวในบรรพกาลเกี่ยวกับพื้นโลก ท้องฟ้า และพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ มีเทพเจ้าเป็นผู้ควบคุมปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ รูปลักษณะของเทพเจ้าเหมือนมนุษย์ทั่วไป แต่เป็นมนุษย์ที่เป็นอมตะและมีพลังอำนาจทางเวทมนต์คาถาและอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ หนังสือเกี่ยวกับเทพปกรณัมของกรีกและโรมันที่รู้จักกันดี ได้แก่ เรื่อง เทวดาฝรั่ง กรีก-โรมัน ของ อ.สายสุวรรณ์ หนังสือเกี่ยวกับเทพเจ้าของชาวฮินดูหรืออินเดียที่เป็นที่นิยมของคนไทย เช่น เรื่อง เทวดาพระเวท แต่งโดย อุดม รุ่งเรือง ศรี เรื่อง เทวกำเนิด แต่งโดย พระยาสังฆาภิรมย์ กล่าวถึงเทพเจ้าต่างๆ

4. มหาภากาพย์และนิทานวีรบุรุษ (Epic and hero tales) เป็นนิทานที่มีลักษณะคล้ายกับเทพปกรณัม ต่างกันที่ตัวละครของนิทานประเภทนี้เป็นมนุษย์ไม่ใช่เทพเจ้า มีการกระทำที่กล้าหาญฟันฝ่าอุปสรรคและประสบผลสำเร็จในที่สุด มีทั้งวีรบุรุษที่ไม่มีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์ และที่มีตัวตนจริงทางประวัติศาสตร์ เช่น โอดิสซีย์ ของกรีก กษัตริย์อาเธอร์และ โรบินฮู้ด ของ อังกฤษ เรื่องวีรบุรุษของไทยส่วนใหญ่เป็นวีรบุรุษประจำท้องถิ่นต่างๆ เช่น ท้าวแสนปม ดันวงศ์อุทอง และ ไกรทอง วีรบุรุษแห่งเมืองพิจิตร

5. หนังสือภาพที่เป็นเรื่องอ่านสมัยใหม่สำหรับเด็กที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ (Animal stories) แบ่งเป็น 3 ชนิด ได้แก่ สัตว์ที่มีบทบาทกระทำอย่างคน สัตว์ที่มีความเป็นอยู่อย่างสัตว์ แต่พูดได้อย่างคน และ สัตว์ที่มีความเป็นอยู่และความเป็นอยู่ตามธรรมชาติของสัตว์ มีทั้งที่แต่งเป็นเรื่องๆ และแต่งเป็นหนังสือชุด ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นหนังสือภาพ เช่น เรื่อง ลูกเปิดชี้หรีร์ เขียนโดย ฮันส์ คริสเตียน แอนเดอร์เซน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542:168-169) แบ่งประเภทของนิทานในปัจจุบันที่นำมาเล่า ออกเป็น 12 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. นิทานชาวบ้าน (Folk tales) เป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันมาของคนในท้องถิ่น ไม่ปรากฏตัว ผู้เล่า

2. นิทานปรัมปรา (Fairy tales หรือ Tales of magic) หรือเทพนิยาย เป็นเรื่องที่สมมติว่าเกิดขึ้นในที่ต่างๆ แต่ไม่กำหนดว่าที่ใด เป็นเรื่องเกี่ยวกับเทวดานางฟ้า เวทมนต์คาถา

3. นิทานเทพปกรณัม (Myth) นิทานเกี่ยวกับเทพเจ้า เทพธิดาประจำเผ่าพันธุ์ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า

4. นิทานพื้นเมืองนานาชาติ (Folk tales from other countries) เป็นนิทานเกี่ยวกับชาติอื่นๆ เพื่อให้เด็กมีเรื่องอ่านเพิ่มขึ้น

5. นิทานชวนขัน (Jest หรือ Humourous tales) เป็นนิทานตลกขบขัน

6. นิทานเกี่ยวกับเรื่องสัตว์ (Animal tales) เป็นนิทานที่สัตว์พูดได้ แฝงคติธรรม เช่น นิทานอีสป

7. นิทานไม่รู้จบ (Cumulative tales) เช่นเรื่องยายกะตา

8. นิทานเรื่องฝอยจะแต่งขึ้นมาใหม่หรือผีที่มีเค้าเรื่องจริง เช่น แม่นาคพระโขนง

9. มหาकाพย์และวีรบุรุษ (Epic and hero tales) เป็นนิทานเกี่ยวกับมนุษย์ที่เป็นผู้กล้าหาญ เป็นวีรบุรุษ นิทานที่มีในพงศาวดาร นิทานที่ชื่อบุคคลมีตัวตนจริงในอดีตนำมาแต่งเป็นนิทานเพื่อเป็นตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติ เช่นเรื่อง พระร่วง เรื่องโรบินฮูด

10. นิทานสมัยใหม่ทั่วไป เป็นนิทานที่แต่งขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและเพื่อสอนให้เป็นที่รักดี เช่น เป็นคนซื่อสัตย์ ขยัน กล้าหาญ หรือเป็นนิทานเก่าที่มีผู้แต่งนำมาปรับปรุงตัดแปลงใหม่ เช่น เปลี่ยนบุคลิกตัวละครใหม่ เพิ่มตัวละครใหม่เข้าไป

11. นิทานคติธรรมหรือนิทานชาดก (Jatakas) เป็นเรื่องของพุทธศาสนา ก่อนสมัยพุทธกาล เกี่ยวกับชาติปางก่อนๆของพระพุทธเจ้า ตั้งแต่เป็นสัตว์จนกระทั่งตรัสรู้

12. นิทานที่ชวนเพื่อฝัน (Fantastic story) มีเรื่องราวความสวยงามสนุกสนานตื่นเต้น เจ้าหญิงเจ้าชาย หรือคนธรรมดา

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2545: 89-169) แบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้านของไทยออกเป็น 11 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. ตำนานปรัมปรา เป็นเรื่องอธิบายถึงกำเนิดของจักรวาล โครงสร้างและระบบของจักรวาล มนุษย์ สัตว์ และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

2. นิทานศาสนา เป็นนิทานที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา คือ เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า และเกี่ยวกับคัมภีร์ พุทธศาสนา

3. นิทานคติ เป็นนิทานที่มีคุณค่าของจริยธรรมและผลแห่งกรรมที่แสดงแนวคิดให้เห็นว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

4. นิทานมหัศจรรย์ เป็นนิทานขนาดยาว มีความเกี่ยวข้องกับความสามารถพิเศษ ของวิเศษของตัวละคร

5. นิทานชีวิต เป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้นจริง มีชื่อตัวละครชัดเจน ระบุสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ สถานที่ที่ระบุคือสถานที่ในท้องถิ่น จึงมีลักษณะเป็นนิทานประจำถิ่นด้วย

6. นิทานประจำถิ่น เป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันมาในท้องถิ่นต่างๆ มักเป็นเรื่องที่เชื่อกันมาว่าเคยเกิดขึ้นจริง มีทั้งขนาดสั้นและขนาดยาว เนื้อเรื่องอธิบายความเป็นมาของสิ่งที่มี

อยู่ในท้องถิ่น 2 อย่าง คือ สิ่งที่มีอยู่โดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนา บุคคลในประวัติศาสตร์ ทรัพย์สินสมบัติหรือสิ่งลึกลับ นิทานชีวิตที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น และวรรณกรรมที่รู้จักกันดี

7. นิทานอธิบายเหตุ เป็นนิทานขนาดสั้น เป็นตำนาน อธิบายความเป็นมาของสิ่งต่างๆ ได้แก่ ที่มาของชื่อ รูปลักษณะ และส่วนประกอบของคน สัตว์และพืช ปรากฏการณ์ในธรรมชาติ พิธีกรรม ประเพณี อาหาร สิ่งของต่างๆ

8. นิทานเรื่องสัตว์ เป็นนิทานขนาดสั้น มีทั้งที่เป็นลักษณะนิทานอธิบายเหตุหรือนิทานคติ เนื้อหาแสดงนิสัยสันดานที่แท้จริงของสัตว์ เกี่ยวกับสัตว์โง่ สัตว์ฉลาด สัตว์เจ้าเล่ห์ สัตว์ที่ดี

9. นิทานเรื่องผี เป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับผี สะท้อนความเชื่อเรื่องวิญญาณและเรื่องภูตผีต่างๆ ผีในเรื่องที่เล่ามีทั้งผีที่ดีและผีร้าย โดยแบ่งผีออกเป็น ผีคนตาย ผีบ้านผีเรือน ผีประจำต้นไม้ ผีป่า ผีที่สิงอยู่ในร่างคน และผีเบ็ดเตล็ด

10. มุขตลกและเรื่องโง่ มีทั้งที่เป็นเรื่องที่มีลักษณะหยาบโหล่นเกี่ยวกับเรื่องเพศ และเรื่องที่ไม่หยาบโหล่น มีแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาด ความโง่ ความเกียจคร้าน เรื่องเกี่ยวกับคนต่างชาติต่างถิ่นบางเรื่อง รวมทั้งเรื่องโง่

11. นิทานเข้าแบบของไทย ได้แก่ นิทานไม่รู้จบ เป็นนิทานที่สามารถเล่าไปเรื่อยๆ โดยไม่รู้จบ และ นิทานลูกโซ่ เป็นนิทานที่ดำเนินเรื่องไปได้ยืดยาว ตัวละครมีพฤติกรรมต่อเนื่องกันเป็นทอดๆ

จเด็จ คชฤทธิ์ (2554:67-74) กล่าวว่า นิทานอาจจัดแบ่งเป็นประเภทด้วยวิธีการต่างๆ เช่น

1. นิทานจำแนกตามพื้นที่ (Area)
2. นิทานที่จำแนกตามรูปแบบของนิทาน (Form)
3. นิทานที่จำแนกตามแบบเรื่องหรือชนิดของนิทาน (Type Telling)
4. นิทานที่จำแนกตามชนิดของการเล่า (Type of Story Telling)

จากการแบ่งประเภทของนิทานดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นิทาน แบ่งออกได้หลายลักษณะ การแบ่งประเภทของนิทานขึ้นอยู่กับว่าจะใช้เกณฑ์ใดในการแบ่ง โดยการพิจารณาจากรูปแบบเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมายของการเล่านิทานนั้น

2.2 เรื่องสั้น

2.2.1 ความหมายของเรื่องสั้น

เรื่องสั้นเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีที่คนทั่วไปนิยมอ่านเพราะมีรูปแบบและเนื้อเรื่องที่ น่าสนใจ ใช้เวลาอ่านไม่นาน เป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่า สามารถอ่านเพื่อความบันเทิงและประเทืองปัญญาได้ มีผู้ให้ความหมายของเรื่องสั้นไว้ ดังนี้

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2534:112) กล่าวว่า เรื่องสั้น เป็นร้อยแก้วเรื่องสมมุติที่มีขนาดสั้น เพราะมุ่งแสดงแนวคิดของเรื่องเพียงประการเดียว ผู้แต่งจำกัดเหตุการณ์ สถานที่ตัวละครและบทสนทนาเท่าที่จำเป็น เพื่อให้เรื่องราวและแนวคิดเด่นชัดขึ้น

เปลื้อง ฌ นคร (2541:148) กล่าวถึงความหมายของคำว่าเรื่องสั้นว่า เรื่องสั้นเป็นคำบัญญัติทางวรรณคดี เรื่องสั้นคือนิยายอันประกอบด้วยศิลปะลักษณะ แสดงเรื่องของตัวละครอันตกอยู่ในสภาพแห่งความยากลำบากหรืออยู่ในที่ขัดข้องอัปจน แล้วต่อสู้หรือแก้ไขพฤติกรรมอันนั้นจนบรรลุผลที่สุดอย่างใดอย่างหนึ่ง

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2541:371-372) อธิบายความหมายของเรื่องสั้นว่า เรื่องสั้น หมายถึงรูปศิลปะประเภทหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะเฉพาะในตัวเอง ไม่ได้หมายถึงนวนิยาย (Novel) ชนิดสั้น เรื่องสั้นมีความยาวราว 8,000 คำ โดยประมาณ แต่ความสั้นยาวไม่ได้เป็นมาตรฐานสำคัญในการวินิจฉัยว่าเรื่องใดเป็นเรื่องสั้น

ไพโรธ เลิศพิริยกุลม (2542:46) กล่าวว่า เรื่องสั้น(Short Story) เป็นบันเทิงคดีร้อยแก้วชนิดหนึ่งที่มีรูปแบบการเขียนเฉพาะ ที่เรียกว่า เรื่องสั้น เพราะมีการกำหนดความยาวของเรื่องเอาไว้ที่ 1,000 คำ ถึง 10,000 คำ เป็นงานเขียนที่มีความยาวของเรื่องประมาณ 5-8 หน้า ถ้ายาวเพียง 1 หน้ากระดาษฟูลสแก๊ป เรียกว่าเรื่องสั้นขนาดสั้น ถ้ายาวมากขนาด 4 ตอนจบ เรียกว่าเรื่องสั้นขนาดยาว

กอบกุล อิงคุทานนท์ (2545:86) อธิบายว่า เรื่องสั้น คือรูปแบบหนึ่งของวรรณกรรมซึ่งคล้ายนวนิยายแต่จะมีความยาวสั้นกว่ามาก เป็นรูปแบบที่มีวิวัฒนาการมาจาก เรื่องเล่า นิทาน นิยายโบราณ

ถวัลย์ มาศจรัส (2545:201) กล่าวว่า เรื่องสั้น คือ งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในรูปของบันเทิงคดีที่เสนอความคิดสำคัญเพียงความคิดเดียว เหตุการณ์เดียวในเวลาจำกัด

นพพรรณ สิริเวชกุล และ ปานบุญ สิริเวชกุล (2548:26) กล่าวว่า เรื่องสั้นตรงกับภาษาอังกฤษว่า “ Short Story” หมายถึงวิกฤตการณ์ที่มีเหตุสัมพันธ์ต่อเนื่องไปสู่ผลซึ่งเรียกว่า จุดสุดยอดของเรื่อง มีลักษณะการดำเนินเรื่องที่มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียว มีผลอย่างเดียว ใช้เวลาในการเดินเรื่องสั้น รวดเร็ว มีความยาวประมาณสี่ถึงห้าพันคำ มีทั้งเรื่องสั้นขนาดยาวและเรื่องสั้นขนาดสั้น มีโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก และบทสนทนาที่รัดกุมมีรายละเอียดไม่มากนัก

เจด็จ คชฤทธิ์ (2554:87) กล่าวว่า เรื่องสั้นเป็นบันเทิงคดีร้อยแก้วที่มีความยาวของเนื้อหาไม่มากนัก ราว 1,000 – 10,000 คำ หรือ 5-10 หน้ากระดาษฟูลสเก็ป แต่เรื่องสั้นบางเรื่องอาจมีขนาดของเนื้อหาที่สั้นหรือยาวกว่าที่กล่าวมาก็ได้ หากสั้นกว่าจะเรียกว่าเรื่องสั้นขนาดสั้น และถ้ายาวกว่าก็จะเรียกว่า เรื่องสั้นขนาดยาว

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554: 1021) ให้ความหมายของคำว่า เรื่องสั้น ไว้ว่า น. บันเทิงคดีร้อยแก้วรูปแบบหนึ่ง มีลักษณะคล้ายนวนิยาย แต่สั้นกว่า โดยมีเหตุการณ์ในเรื่องและตัวละครน้อย มักจบแบบพลิกความคาดหมายหรือจบแบบทิ้งให้คิดเป็นต้น เช่น เรื่อง สร้อยคอที่หาย ของประเสริฐอักษร เรื่องจับตาย ของมนัส จรรย์รงค์ เรื่อง มอม ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

จากความหมายของเรื่องสั้นดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เรื่องสั้น เป็นงานเขียนร้อยแก้วประเภทบันเทิงคดี ที่มีเนื้อเรื่องขนาดสั้น ดำเนินเรื่องอย่างรวดเร็ว รัดกุม มีการกำหนดจำนวนคำและระยะเวลาในการอ่านเป็นเกณฑ์ มีแก่นเรื่องหรือแนวคิดสำคัญเพียงแนวคิดเดียว มีการจำกัดเหตุการณ์ ตัวละคร ฉาก และ บทสนทนาเท่าที่จำเป็น

2.2.2 ลักษณะของเรื่องสั้น

ลักษณะของเรื่องสั้น มีผู้อธิบายไว้ดังนี้

ประทีป เหมือนนิล (2523:40-41) กล่าวสรุปลักษณะของเรื่องสั้นไว้ว่า เรื่องสั้นจะต้องมีโครงเรื่องที่แสดงมุ่งจุดมุ่งหมายและผลของเรื่องเพียงอย่างเดียว เหตุการณ์ในเรื่องใช้เวลาน้อย มีขนาดสั้น ฉาก บทสนทนา ต้องมีความกระชับรัดกุม มีตัวละครน้อย โดยจะมีการเปิดเรื่องตอนต้น มีข้อขัดแย้งของตัวละคร มีการคลี่คลายเรื่องนำไปสู่จุดสุดยอด (Climax) ตอนกลางเรื่อง และปิดเรื่องตอนท้ายแบบที่ผู้อ่านคาดไม่ถึง นอกจากนี้รูปแบบของเรื่องสั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของลัทธิปรัชญาตะวันตก ทำให้การดำเนินเรื่องของเรื่องสั้นสมัยใหม่อาจใช้กลวิธีย้อนกลับไปสู่ออดีต เดินทางสู่ออนาคต หรือแบบย้อนกลับไปกลับมาก็ได้ ตอนจบอาจไม่ต้องยึดหลักหักมุมก็ได้ จุดมุ่งหมายในการแต่งอาจไม่แสดงผลที่เกิดขึ้นอย่างเดียวกแต่ทิ้งให้ผู้อ่านคิดเองได้หลายอย่าง

วรรณ บัวเกิด (2532:661-662) กล่าวถึงลักษณะของเรื่องสั้น สรุปได้ว่า เรื่องสั้นเป็นบันเทิงคดีที่มีลักษณะคล้ายนวนิยาย คือ มีขนาดสั้น มีแก่นเรื่องเพียงประเด็นเดียว นอกจากนั้นต้องมีฉาก ตัวละคร และบทสนทนาน้อย ลักษณะของเรื่องสั้นที่ต่างจากนวนิยายคือ มีโครงเรื่องง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน มีแนวคิดเพียงแนวคิดเดียว มีการสร้างจุดสนใจของเรื่องเพียงจุดเดียว คือ จุดสุดยอดของเรื่อง ช่วงระยะเวลาของเรื่องสั้นมีตัวละครน้อย ตัวละครสำคัญมีเพียง 2-3 ตัว ใช้ภาษาในการบรรยายอย่างรัดกุม มีขนาดสั้น มีจำนวนคำตั้งแต่ 1,000 ถึง 10,000 คำ

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2534:34) กล่าวถึงลักษณะของเรื่องสั้น สรุปได้ว่า เรื่องสั้นเป็นงานเขียนบันเทิงคดีอย่างใหม่ที่ได้รับการนิยามในวงกว้าง เป็นเรื่องสมมุติ มีขนาดสั้น

เนื้อเรื่อง ตัวบุคคล บทสนทนา เหตุการณ์และสถานที่ในเรื่องมีความสมจริง โดยมีแนวการเขียนได้หลายแบบ ได้แก่ เรื่องสั้นแบบเน้นแนวคิด แบบเน้นโครงเรื่อง แบบเน้นตัวละคร แบบเน้นบรรยากาศ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2541:371-372) กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของเรื่องสั้นสรุปได้ดังนี้

1. เรื่องสั้นมีตัวละครจำกัด ตัวละครแต่ละตัวล้วนมีความสำคัญต่อเรื่อง ตัวละครประกอบที่ไม่สำคัญอาจตัดทิ้งได้
2. การกระทำและพฤติกรรมทุกอย่างของตัวละคร คำพูดทุกคำจะต้องมีความหมายและกระทบกระเทือนถึงการคลี่คลายเนื้อเรื่อง หรือแสดงลักษณะนิสัยของตัวละครซึ่งส่งผลต่อเนื้อเรื่อง
3. เรื่องสั้นจะต้องมีเนื้อเรื่องเดียว โครงเรื่องต้องไม่ซับซ้อน เนื้อเรื่องของเรื่องสั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นการกระทำหรือพฤติกรรม อาจเป็นการพรรณนาอารมณ์ของตัวละครหรือฉากหนึ่งของชีวิตบุคคลก็ได้
4. เรื่องสั้นมักจะมีการผันผวนของเหตุการณ์อย่างไม่ได้คาดหมายตอนจบ ทำให้สนุกขึ้น

ไพโรธ เลิศพิริยกุล (2542:47) กล่าวถึงลักษณะของเรื่องสั้นเปรียบเทียบกับนวนิยาย สรุปได้ว่า เรื่องสั้นเป็นบันเทิงคดีคล้ายนวนิยาย แต่มีลักษณะต่างกันว่าเรื่องสั้นจะมีการจำกัดความยาวของเรื่อง จบแบบรวดเร็ว ไม่เน้นการบรรยายรายละเอียด มีเฉพาะแก่นเรื่อง (Theme) ที่เด่นเพียงแก่นเดียว มีตัวละครน้อย ตัวละครตัวอื่นและเหตุการณ์อื่นเป็นส่วนประกอบของการผูกเรื่องเท่านั้น

นพพรรณ สิริเวชกุล และ ปานบุญ สิริเวชกุล (2548:32-35) กล่าวถึงลักษณะของเรื่องสั้นที่ดี สรุปได้ว่า เรื่องสั้นมีโครงเรื่องเพียงโครงเรื่องเดียว มีจุดมุ่งหมายและมีผลอย่างเดียว มีตัวละครน้อยไม่เกิน 5 ตัว ตัวละครสำคัญที่แสดงพฤติกรรมที่ต้องการเน้นเพียงตัวเดียว ตัวละครต้องแสดงพฤติกรรมเด่นเพียงอย่างเดียว มีเหตุการณ์สำคัญเพียงเหตุการณ์เดียวในเวลาสั้นๆ มีการเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และปิดเรื่องที่น่าสนใจ มีความรัดกุมทั้งด้านการบรรยายฉาก และตัวละคร มีความยาวไม่มากนัก การกำหนดจำนวนคำทำให้แบ่งเรื่องสั้นออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) เรื่องสั้นขนาดสั้น (Short-Short Story) มีความยาวตั้งแต่ 1,500-5,000 คำ มีลักษณะเป็นบทเจรจา เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เป็นการแสดงอารมณ์เคลื่อนไหวของตัวละครมากกว่าการแสดงความคิด เนื้อเรื่องมีทั้งที่เป็นทำนองตลกขบขันหรือเศร้าก็ได้ เรื่องสั้นประเภทนี้ มักจบเร็วและพลิกความคาดหมายของผู้อ่าน และ 2) เรื่องสั้นขนาดยาว (Long-Short Story) มีความยาวตั้งแต่ 5,000 -12,000 คำ มีลักษณะกึ่งเรื่องสั้นกึ่งนวนิยาย คือมีจุดมุ่งหมายเพียงอย่างเดียวเหมือนเรื่องสั้น มีรายละเอียดมากกว่าแต่ไม่ทำนวนิยาย

Esenwen (1918, อ้างถึงใน เปลื้อง ณ นคร, 2541: 129) กล่าวถึงลักษณะของเรื่องสั้นที่ดีว่าต้องประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

1. ต้องมีเหตุการณ์สำคัญอันเป็นต้นเรื่องแต่เพียงอย่างเดียว คือ ในการเปิดเรื่องของเรื่องสั้น จะให้มีเหตุการณ์หลายอย่างไม่ได้ ต้องมีเหตุการณ์สำคัญที่จะทำให้เรื่องดำเนินต่อไปเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

2. ต้องมีตัวละครที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในท้องเรื่องแต่เพียงตัวเดียวเท่านั้น ตัวละครประกอบอื่นๆ ไม่ควรมีเกิน 5 ตัว

3. ต้องมีจินตนาการหรือมโนคติ ซึ่งได้แก่ความสามารถที่จะสร้างภาพขึ้นในใจทั้งของผู้เขียนและของผู้อ่าน

4. ต้องมีพล็อตหรือการผูกเค้าเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย ปมหรือข้อความที่ทำให้ผู้อ่านฉงนและอยากรู้อะไรจะเกิดมีอะไรต่อไป แล้วดำเนินเรื่องพาผู้อ่านให้ถึง หรือสนใจยิ่งขึ้นทุกทีจนถึงยอดของเรื่อง ซึ่งเรียกว่า ไคลแมกซ์ (Climax)

5. ต้องมีความแน่น เรื่องสั้นมีเนื้อที่น้อย ต้องเขียนสิ่งที่มีประโยชน์ต่อเรื่องรัดกุม ทั้งฉาก บทตัวละคร คำพูดของตัวละครใช้คำน้อยแต่ได้ความมาก

6. ต้องให้ความรู้สึกโดยเฉพาะอย่างหนึ่งอย่างใด เมื่อผู้อ่านอ่านจบแล้ว ควรจะได้รับรสหรือเกิดอารมณ์ขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ความรู้สึกยินดี ตื่นเต้นสยดสยอง หมดหวัง ขบขัน หรือ เศร้าใจ

สรุปได้ว่า ลักษณะของเรื่องสั้นจะต้องมีโครงเรื่อง มีแนวคิดสำคัญเพียงแนวคิดเดียว มีตัวละครน้อย ฉาก บทสนทนา เนื้อเรื่องกระชับรัดกุม มีกลวิธีการเล่าเรื่องได้หลายแบบ มีจำนวนคำตั้งแต่ 1,000–12,000 คำ เรื่องสั้นมี 2 ประเภทคือเรื่องสั้นขนาดสั้นและเรื่องสั้นขนาดยาว เรื่องสั้นเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดี มีลักษณะคล้ายนวนิยายแต่มีขนาดสั้นกว่า โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก เหตุการณ์ และรายละเอียดต่างๆ น้อยกว่านวนิยาย เป็นเรื่องที่ต่างจากจินตนาการแต่มีความสมจริง แต่ยังไม่ใช่เรื่องจริงและมีการนำเสนออย่างละคร

2.2.3 ประเภทของเรื่องสั้น

การแบ่งประเภทของเรื่องสั้นสามารถแบ่งได้หลายประเภท ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง มีผู้แบ่งประเภทของเรื่องสั้นไว้ ดังนี้

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2534:163-164) กล่าวถึงการแบ่งประเภทของเรื่องสั้นว่าเรื่องสั้นไทย สามารถแบ่งได้หลายประเภท โดยใช้เกณฑ์ต่างๆในการแบ่ง ดังนี้

1. เรื่องสั้นที่ใช้ลักษณะการแต่งเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง มี 2 ประเภท ได้แก่ เรื่องสั้นประเภทเน้นโครงเรื่อง เป็นเรื่องสั้นแนวเก่าที่นิยมยึดเหตุการณ์เป็นหลักและจบแบบหักมุม

เรื่องสั้นประเภทไม่เน้น โครงเรื่อง เป็นเรื่องสั้นแนวใหม่ที่นิยมยึดความคิดหรืออารมณ์ของผู้แต่งเป็นหลัก แล้วจบเรื่องตามสภาพความเป็นจริงในชีวิต

2. เรื่องสั้นที่ใช้เนื้อหาเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง สามารถแบ่งกลุ่มเรื่องสั้นออกไปได้อีกหลายแบบ เช่น แบ่งเนื้อหาตามสภาพความเจริญของสังคม ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ เรื่องสั้นที่เนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตชนบท และ เรื่องสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตในเมืองหลวง

3. เรื่องสั้นที่แบ่งเนื้อหาตามประโยชน์ของผู้อ่าน มี 2 ประเภท ได้แก่ เรื่องสั้นที่มีเนื้อหาแสดงกิจกรรมส่วนตัว และ เรื่องสั้นที่มีเนื้อหาแสดงกิจกรรมทางสังคมและการเมือง

4. เรื่องสั้นที่แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการแต่ง มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเรื่องสั้นแนวประเทืองอารมณ์ เป็นเรื่องสั้นที่ผู้แต่งมุ่งให้ผู้อ่านเกิดความบันเทิงเป็นหลัก กับ เรื่องสั้นแนวประเทืองปัญญา เป็นเรื่องสั้นที่ผู้แต่งมุ่งให้ผู้อ่านเกิดความรู้ความคิดหรือเกิดความเข้าใจในเรื่องราวความเป็นไปของชีวิตและสังคม

5. แบ่งตามแนวคิดหรือปรัชญาของเรื่อง ซึ่งผู้แต่งได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตก จะแบ่งเรื่องสั้นออกเป็นกลุ่มต่างๆได้หลายแนว เช่น เรื่องสั้นกลุ่มสะท้อนแนวคิดจินตนิยม (Romanticism) แนวคิดอุดมคตินิยม (Idealism) แนวคิดสัจนิยม (Realism) แบบธรรมชาตินิยม (Naturalism) แนวคิดเหนือจริง (Surrealism) แนวคิดสัญลักษณ์นิยม (Symbolism) และแนวคิดอัตถิภาวะนิยม (Existentialism)

ถวัลย์ มาศจรัส (2540:26-29) กล่าวถึงการจัดกลุ่มเรื่องสั้นว่า นักเขียนเรื่องสั้นแต่ละคนจะเขียนเรื่องในแนวที่ตนถนัดและตามอุดมการณ์ในการเขียนเรื่องของตนเองเป็นหลัก เช่น แนวขบขัน โศกสลด ความเจ็บปวด สะท้อนความทุกข์ยาก หรือสะท้อนความเป็นไปของสังคมปัจจุบัน ทำให้ผลงานเขียนเรื่องสั้นของนักเขียนมีหลากหลายแนว นักวรรณกรรมศึกษาจึงกำหนดหลักเกณฑ์ของตนเองขึ้นมาเป็นทฤษฎี เพื่อที่จะจัดกลุ่มประเภทงานเขียนเข้าไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ เช่น สุชาติ สวัสดิ์ศรี (2518: 38-41) จำแนกเรื่องสั้นออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มอรรถนิยม (Realism) เรื่องสั้นในกลุ่มนี้จะเสนอเนื้อหาออกมาในลักษณะสมจริง สะท้อนปัญหาต่างๆออกมาอย่างสมจริง การดำเนินเรื่องเป็นไปอย่างเรียบง่าย ยึดรูปแบบการมองภายนอกเป็นหลัก

2. กลุ่มสัญลักษณ์ (Symbolism) เรื่องสั้นในกลุ่มนี้เป็นการเขียนแสดงความซับซ้อนของจิตใต้สำนึก เป็นงานเขียนที่มองภายใน รูปแบบในการเขียนนิยมใช้กลวิธีย้อนกลับไปกลับมา ลักษณะที่โดดเด่นคือการใช้สัญลักษณ์ที่ต้องให้ผู้อ่านขบคิดปรากฏอยู่ในการบรรยายฉาก

ตัวละคร รวมทั้งปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ผู้เขียนงานสัญลักษณ์มีหลายคน เช่น นิคม รายวา เสกสรร ประเสริฐกุล วัฒน์ วัลยากร เป็นต้น

3. กลุ่มเหนือความจริง (Surrealism) เรื่องสั้นในกลุ่มนี้มีไม่มากนัก ลักษณะการเขียนจะนำสิ่งที่ดูเหมือนเป็นความจริงมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นไปได้หรือเป็นไปได้ บางครั้งมีการใช้สัญลักษณ์และจินตนาการ บางครั้งลักษณะการเขียนจะเป็นเรื่องเล่าจากโลกของความฝัน มีการนำแนวการเขียนของนวนิยายวิทยาศาสตร์มาใช้ ใช้เทคนิคการตัดต่อแบบภาพยนตร์มาผสมผสานในงานเขียนด้วยวิธีการตัดภาพย้อนกลับไปที่กลับมา

4. กลุ่มกะเทาะสังคม (Satirical) เรื่องสั้นในกลุ่มนี้จะมีลักษณะสมจริง คล้ายอัตถนิยมแต่ที่แตกต่างออกไปอย่างเด่นชัดคือ งานเขียนจะมุ่งเสียดสีสังคม เย้ยหยันความเป็นไปในชีวิตและสังคมรอบตัวเป็นส่วนใหญ่

5. กลุ่มแปลกแยก (Alienation) เรื่องสั้นกลุ่มนี้จะมีพรรณนาต่อสภาพมนุษย์ ในลักษณะที่มองว่ามนุษย์ในสังคมได้ถูกตัดขาดจากความเชื่อและกฎเกณฑ์แบบเก่า การเขียนลักษณะนี้มักใช้รูปแบบการรำพึงของจิตใต้สำนึก (Monologue Subconscious) เป็นหลัก บางครั้งใช้รูปแบบของสัญลักษณ์ การกะเทาะสังคม มาอธิบายการกระทำของตัวละครให้เห็นถึงความไร้เหตุผล สิ้นหวัง และการที่ถูกสังคมปฏิเสธ

เปลื้อง ณ นคร (2541:130-131) กล่าวถึงประเภทของเรื่องสั้นว่า เรื่องสั้นมี 4 ชนิด คือ

1. ชนิดผูกเรื่อง (Plot Story) คือชนิดที่มีเค้าเรื่องซับซ้อน น่าฉงนใจ และจบลงในลักษณะที่ผู้อ่านคาดหมายไม่ถึง หรือไม่นึกว่าจะเป็นเช่นนั้น

2. ชนิดเฟื่องที่แสดงลักษณะของตัวละคร (Character Story) เป็นชนิดที่ผู้เขียนถือตัวละครเป็นใหญ่ และต้องการที่จะเสนอลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดของคนเป็นสำคัญ

3. ชนิดที่ถือฉากเป็นส่วนสำคัญ (Atmosphere Story) โดยที่ผู้เขียนบรรยายสถานที่แห่งหนึ่งซึ่งมีลักษณะทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดไปต่างๆ พฤติการณ์และตัวละครเกี่ยวพันอยู่กับฉาก

4. ชนิดที่แสดงแนวความคิด (Theme Story) โดยที่ผู้เขียนมีอุดมคติหรือต้องการชี้ให้เห็นความจริงอย่างหนึ่งของชีวิต

สุจิตรา จรจิตร (2547:84-85) แบ่งชนิดเรื่องสั้น โดยใช้เกณฑ์จุดมุ่งหมายการแต่ง ออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่

1. เรื่องสั้นที่มุ่งคุณภาพ (quality short story) เป็นเรื่องสั้นที่เขียนสนองความต้องการของผู้เขียน ซึ่งมักเน้นคุณภาพของเรื่องเป็นสำคัญ

2. เรื่องสั้นที่มุ่งปริมาณ (commercial short story) เป็นเรื่องสั้นที่เขียนสนองความต้องการของผู้อ่าน มักเน้นความต้องการของตลาดเป็นสำคัญ

จากการแบ่งประเภทของเรื่องสั้นดังกล่าวมา สรุปได้ว่า เรื่องสั้นมีหลายประเภทขึ้นอยู่กับว่าจะใช้เกณฑ์ใดในการแบ่ง โดยทั่วไปใช้ลักษณะการแต่งเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ซึ่งสามารถแบ่งเรื่องสั้นออกได้ 4 ประเภท ได้แก่ เรื่องสั้นชนิดเน้นโครงเรื่อง เรื่องสั้นชนิดเน้นแนวคิด เรื่องสั้นชนิดเน้น ตัวละคร และเรื่องสั้นชนิดเน้นบรรยากาศ

2.3 บทละคร

2.3.1 ความหมายของบทละคร

บทละคร เป็นวรรณกรรมที่แต่งขึ้นเพื่อใช้ในการแสดง มีวิวัฒนาการและรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยแต่ยังคงได้รับความนิยมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีผู้ให้ความหมายของบทละครไว้ ดังนี้

รัฐจวน อินทรกำแหง (2522:64) อธิบายความหมายของบทละคร สรุปได้ว่า บทละครเป็นวรรณกรรมอีกรูปแบบหนึ่งที่สื่อความหมายโดยกำหนดให้ตัวละครดำเนินเรื่องในรูปของบทเจรจา มีทั้งที่เป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้ ส่วนใหญ่เขียนขึ้นเพื่อการแสดง บทละครบางประเภทมีการใช้ท่าทางและการรำ นอกจากนี้ก็มีบทละครบางเรื่องที่ไม่ได้มุ่งเพื่อการแสดงแต่เขียนเพื่อสื่อความคิดหรือจินตนาการโดยใช้รูปแบบของบทละครในการสื่อความหมาย

เบญจมาศ พลอินทร์ และ เศรษฐ พลอินทร์ (2524: 7) ให้ความหมายของบทละคร ว่า บทละครมีลักษณะอย่างนิยายและนวนิยาย เป็นเรื่องแสดงถึงชีวิตของผู้อื่น ไม่ใช่ชีวิตส่วนตัวของกวี มีการวางโครงเรื่อง มีฉาก ตัวละคร บทเจรจา บทสนทนา เพลงและดนตรี มีทำนองแต่งเพื่อการใช้แสดงบนเวทีซึ่งรวมถึงการแสดงประเภทโขน ละครและฟ้อน จัดว่าเป็นบทละครทั้งสิ้น

นภาลักษณ์ สุวรรณธาดา (2541:14) อธิบายความหมายของ บทละคร ว่า บทละคร (plays หรือ drama) ได้แก่วรรณคดีที่แต่งขึ้นเพื่อการแสดงประกอบเนื้อเรื่อง โดยกำหนดบทบาทของผู้แสดงไว้สมจริง มีทั้งละครร้อย ละครรำ ละครพูด ละครดึกดำบรรพ์ ละครพันทาง

มาโนช ดินลานสกุล (2547:29) อธิบายความหมายของบทละครว่า บทละคร คือเรื่องแต่งบันเทิงคดีทำนองเดียวกับนวนิยาย เรื่องสั้น นิทาน มีองค์ประกอบต่างๆเหมือนกัน แต่ต่างกันตรงที่ว่าบทละครนั้นนอกจากใช้อ่านได้แล้ว ยังมีจุดมุ่งหมายเฉพาะคือใช้สำหรับการแสดง ดังนั้นการกำหนดรายละเอียดขององค์ประกอบแต่ละส่วนจึงต้องให้เหมาะสมหรือเอื้อต่อการจัดแสดง การบรรยายฉาก บรรยากาศ ลักษณะตัวละคร หรือเหตุการณ์อย่างละเอียดจึงไม่จำเป็นมากนัก แต่จะให้ความสำคัญกับบทสนทนาของตัวละคร โครงเรื่อง ตลอดจนสิ่งที่เป็นส่วนประกอบอื่นๆที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความสมบูรณ์ขณะแสดง เช่น แสง สี เสียง

มัทนี รัตนิน (2559 : 5) กล่าวถึงความหมายของบทละครว่า บทละครคน โดยทั่วไปคือเรื่องราวที่เกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ ซึ่งหมายถึงการกระทำทั้งร่างกาย (physical actions) จิตใจ (mental) จิตวิทยา (psychological) ซึ่งผลักดัน (motivate) หรือกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมภายนอก (external behaviour) ความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ภายใน (internal emotions and feelings) การกระทำของมนุษย์ที่มีพลังจะเกิดจากแรงผลักดันที่รุนแรง และมีผลกระทบต่อผู้อื่นมากมาย ก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบโต้ ความขัดแย้ง การเปลี่ยนแปลง และการเคลื่อนไหวที่รุนแรงเช่นกัน

จากความหมายของบทละครที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บทละคร เป็นวรรณกรรมรูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายนิทาน นวนิยาย มีทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง ส่วนใหญ่เขียนขึ้นเพื่อใช้ในการแสดง ทั้งการแสดงท่าทางและการรำ เรื่องที่แสดงเป็นเรื่องชีวิตผู้คน เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ ทั้งการกระทำทางร่างกาย จิตใจ จิตวิทยา ซึ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมภายนอก ความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ภายใน บทละครมีองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ โครงเรื่อง เหตุการณ์ ตัวละคร ฉาก และ บทสนทนา การดำเนินเรื่อง ใช้บทสนทนาของตัวละคร เป็นหลัก

2.3.2 ประเภทของบทละคร

การแบ่งประเภทของบทละครสามารถแบ่งได้หลายประเภท โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งที่แตกต่างกันไป มีนักวิชาการได้แบ่งประเภทของบทละครไว้ ดังนี้

รัฐจวน อินทรกำแหง (2522:64-65) กล่าวว่า แบ่งประเภทบทละครไทยตามศิลปะที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง ได้ 4 ประเภท คือ

1. ละครรำ เป็นละครที่ใช้ศิลปะการรำดำเนินเรื่อง มี 5 ประเภท คือ ละครใน ละครนอก ละครชาตรี ละครตึกคำบรรพ์ และละครพันทาง

2. ละครร้อง เป็นละครที่ใช้ศิลปะการร้องดำเนินเรื่อง มี 2 ประเภท คือ ละครร้องล้วนๆ และละครร้องสลับพูด

3. ละครพูด เป็นละครที่ใช้ศิลปะการพูดดำเนินเรื่อง มี 4 ประเภท คือ ละครพูดร้อยแก้ว ละครพูดสลับรำ ละครพูดคำกลอน และละครพูดคำฉันท์

4. ละครสังคีต เป็นละครที่ใช้ทั้งศิลปะการร้องและการพูดในการดำเนินเรื่อง เบญจมาศ พลอินทร์ และ เศรษฐ์ พลอินทร์ (2524: 7-8) กล่าวว่า ละครปัจจุบัน มีวิวัฒนาการไปในแนวแปลกใหม่ มีชื่อเรียกกันอยู่ 2 อย่าง คือ

1. ละครแอบเสิร์ด (Absurd) เป็นละครที่ไม่เน้นฉาก แต่เน้นอากัปกริยา ท่าทาง คำพูด ทำนองเพลง (สากส) ประกอบที่สะท้อนภาพชีวิตจริงและความเป็นจริงของสังคมที่เป็นอยู่ผสมกับความฝัน ความปรารถนาที่จะอยู่ที่จะเป็นให้ดีกว่าความเป็นจริง

2. ละครเอพิค (Epic) ปรกติเอพิคเป็นโครงเรื่องเล่าเกี่ยวกับความกล้าหาญ ดำเนินเรื่องอย่างสมเหตุสมผล มีบทประชดประชันเสียดสีสังคมที่เป็นอยู่ เป็นศิลปะที่มีจุดประสงค์ เพื่อจะยกระดับชีวิตของคนให้ดีขึ้น แบบเดียวกับบทละครโดยทั่วไปที่แทรกการสอนใจคนไว้ ส่วนลักษณะพิเศษของละครเอพิค คือ มีรูปแบบห่างไกลจากความเป็นจริง ไม่มีเวลาและสถานที่ เฉพาะเจาะจง ดนตรีที่ใช้มีลักษณะเป็นดนตรีสมัยใหม่ แบบผสมผสานกัน มีแนวเรื่องที่กำหนดให้ต่างไปจากความจริง บทบาทของตัวละครเหมือนไม่ใช่การกระทำของมนุษย์ บางครั้งใช้โคลง กลอน บทเพลง หรือตัวละครต้องพบกับผู้ดูเข้ามาแทรก ฉากต่างๆ เป็นเรื่องสมมุติขึ้น ให้ผู้ดูเข้าใจเอง

มาโนช ดินลานสกุล (2547:29-31) กล่าวถึง ประเภทของบทละคร สรุปได้ว่า บทละครที่ใช้ลักษณะเนื้อเรื่องเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง มี 5 ประเภท ได้แก่

1. ละครโศกนาฏกรรม (Tragedy) คือบทละครที่มีเนื้อเรื่องสำคัญอยู่ที่ชะตากรรมของตัวละครเอก ซึ่งจะนำไปสู่หายนะในตอนจบ

2. เมโลดราม่า (Melodrama) คือ ละครที่เสนอเรื่องราวอย่างเป็นจริงเป็นจัง คล้ายโศกนาฏกรรม แต่ไม่ลึกซึ้งเท่า แบ่งความดีความชั่วออกจากกันอย่างเด็ดขาด โดยสะท้อนผ่านการต่อสู้ของตัวละครฝ่ายดีและฝ่ายร้าย เน้นโครงเรื่องที่ให้ความสนุกสนาน

3. สุขนาฏกรรม (Comedy) เป็นละครเบาสมอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความสนุกสนานขบขันและจบอย่างมีความสุข

4. หัสนาฏกรรม (Farce) คือละครตลกเฮฮาในแบบจำอวด นิยมใช้เหตุบังเอิญหรือเหตุการณ์แรงๆ เป็นเรื่องตลก ไม่ได้มุ่งสาระ

5. ละครสมัยใหม่ (Modern drama) เป็นบทละครที่พัฒนามาจากบทละครพูดโบราณ โดยพัฒนาตามแบบตะวันตก พัฒนาเทคนิคการแสดง บทที่ใช้ ตลอดจนปรัชญาในการแสดงให้สอดคล้องกับเรื่องที่แสดง พัฒนาให้มีความทันสมัยแปลกใหม่อยู่เสมอ

จากการแบ่งประเภทของบทละครตามที่กล่าวมา สรุปได้ว่า บทละครมีหลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง การแบ่งประเภทของบทละครไทยโดยใช้ศิลปะในการดำเนินเรื่องเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง สามารถแบ่งออกได้เป็น ละครร่ำ ละครร้อง ละครพูดและละครสังคีต การแบ่งตามลักษณะเนื้อเรื่อง สามารถแบ่งออกได้เป็น ละครโศกนาฏกรรม เมโลดราม่า สุขนาฏกรรม หัสนาฏกรรม และ ละครสมัยใหม่

3. คุณค่าของวรรณกรรม

คุณค่าของวรรณกรรมในที่นี้รวมถึงคุณค่าของวรรณคดีด้วย มีผู้กล่าวถึงคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมไว้ ดังนี้

อุดม หนูทอง (2523:52-57) กล่าวว่า วรรณคดีมีคุณค่า 2 ประการ คือ คุณค่าทางด้านปัญญาความคิด (Intellectual Value) และ คุณค่าทางด้านอารมณ์ความรู้สึก (Emotional Value) สรุปได้ดังนี้

1. วรรณคดีมีคุณค่าทางด้านปัญญาความคิด คือ 1) ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจชีวิต เพราะทำให้ผู้อ่านได้ทบทวนประสบการณ์ของชีวิตของตนเทียบเคียงกับตัวละครและเหตุการณ์ในเรื่อง 2) วรรณคดีมีคุณค่าในการสะท้อนแนวคิดทางปรัชญาโดยเฉพาะพุทธปรัชญา วรรณคดีช่วยให้เห็นเอกลักษณ์ของคนไทยทั้งในแง่วัตถุและจิตใจวรรณคดีช่วยให้เข้าใจอดีตเพราะช่วยทำให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจสภาพบ้านเมืองในด้านต่างๆ ทั้งการเมือง การศึกษา เศรษฐกิจ การคมนาคมขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมในยุคสมัยของวรรณคดีเรื่องนั้น 3) วรรณคดีเป็นร้วกายในของชาติ เพราะวรรณคดีเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่เป็นเครื่องมือในการกลมเกลียวจิตใจของคนในชาติให้มีจิตสำนึกรักชาติบ้านเมือง เคารพสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 4) วรรณคดีเป็นเครื่องมือทางการเมือง เพราะเป็นเครื่องชี้นำความคิดอย่างใหม่ไปเผยแพร่แก่ประชาชน 5) วรรณคดีให้ความรู้ด้านภาษา เพราะภาษาที่ใช้ในวรรณคดีเป็นภาษาที่ประณีต ใช้ศัพท์แปลกใหม่ หากผู้อ่านศึกษาอย่างละเอียดก็จะทำให้ใช้ภาษาได้อย่างแตกฉานเป็นปัจจัยในการสร้างภูมิปัญญาให้ผู้อ่าน

2. วรรณคดีมีคุณค่าทางอารมณ์

วรรณคดีช่วยจรรโลงใจผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลิน คลายเศร้า ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกต่างๆ ทั้งรัก โกรธ ตีใจ ชื่นชม หัวเราะ วรรณคดีจึงเป็นยาอายุวัฒนะและอาหารใจของผู้อ่าน

ศรีวิไล ดอกจันทร์ (2529:10-13) กล่าวว่า วรรณคดีมีคุณค่าต่อมนุษย์ ในด้านต่างๆสรุปได้ ดังนี้

1. คุณค่าทางอารมณ์ วรรณคดีเป็นสิ่งเร้าให้มนุษย์เกิดอารมณ์หรือรับรู้อารมณ์ต่างๆ เกิดจากการรับรู้วรรณคดีที่เป็นรสชาติของชีวิต เช่น ความงาม ความรัก ความโกรธ ความเศร้า

2. คุณค่าทางปัญญา วรรณคดีช่วยให้ผู้อ่านพัฒนาสติปัญญาทั้งทางโลกและทางธรรม โดยการเรียนรู้ผ่านพฤติกรรมของตัวละครตลอดจนแนวคิดของผู้แต่งที่ปรากฏในเรื่อง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจชีวิตมากขึ้น

3. คุณค่าทางศีลธรรม วรรณคดีช่วยยกระดับจิตใจและจรรโลงใจผู้อ่านจากแนวคิดทางศีลธรรมที่ปรากฏในเรื่อง จากพฤติกรรมที่ไม่ดีของตัวละครและผลของการกระทำนั้น

4. คุณค่าทางวัฒนธรรม วรรณคดีเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งและทำหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมด้วย ผู้ศึกษาวรรณคดีจะเกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมแขนงต่างๆ และวิถีชีวิตของคนในชาติ ทำให้เราเข้าใจมนุษย์ในวัฒนธรรมเดียวกันและต่างวัฒนธรรมได้ละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

5. คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วรรณคดีทำให้ผู้อ่านรู้ประวัติความเป็นมาของประเทศและบุคคล นอกจากนี้วรรณคดียังเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่นๆ วรรณคดีไม่ได้มุ่งแสดงภาพทางประวัติศาสตร์โดยตรง แต่ก็มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์เพราะสะท้อนสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การสงครามด้วยเช่นกัน

6. คุณค่าในทางจินตนาการ วรรณคดีเป็นบ่อเกิดของจินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ ช่วยพัฒนาโลกมนุษย์ให้ดียิ่งขึ้น

7. คุณค่าทางชีวิตและประสบการณ์ วรรณคดีเป็นเรื่องราวที่แสดงอารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์ทั้งด้านบวกและด้านลบ ทำให้ผู้อ่านเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตผ่านชีวิตของตัวเอง

รีนฤทัย สัจจพันธ์ (2549: 27) กล่าวว่า วรรณคดีสัมพันธ์กับชีวิตในหลายลักษณะ ในขั้นต้นวรรณคดีเป็นสิ่งบันเทิง และในขั้นที่สูงขึ้นไป วรรณคดีทำให้เข้าใจชีวิต ทั้งชีวิตในระดับปัจเจก และชีวิตของมนุษย์โดยรวม ประสบการณ์จากวรรณคดีสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจความเป็นมนุษย์ของตนเอง และเรียนรู้เข้าใจชีวิตของคนอื่น และในขั้นสุดท้ายทำให้เข้าใจสังคม ความหลากหลายของมนุษย์ และลักษณะทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น

กล่าวโดยสรุป วรรณคดีมีคุณค่าทั้งทางด้านอารมณ์ ด้านประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม และด้านสติปัญญา คือให้ทั้งความบันเทิง จรรโลงใจผู้อ่าน ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และสภาพสังคมในยุคสมัยต่างๆ เกิดสำนึกรักสถาบันชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ เข้าใจโลกและชีวิตทั้งในด้านสุขและทุกข์ เกิดความเข้าใจตนเองและเข้าใจเพื่อนมนุษย์ เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองในการใช้ภาษา สติปัญญา จินตนาการ ความคิด นำไปสู่การสร้างสรรค์ การพัฒนาสิ่งต่างๆ ในสังคมและประเทศชาติ นอกจากนี้ ผู้อ่านสามารถนำข้อคิดที่ได้รับจากวรรณคดีไปใช้แก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยครั้งนี้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณคดีวรรณกรรมไทย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ ไว้ดังนี้

1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณคดีวรรณกรรมไทย

พระปลัดนันทิ วชิรญาณโณ (2556: 1-8) ศึกษาเรื่องการพัฒนาวัตกรรมการสอนวรรณคดี แบบปัญญาวิถี มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาวัตกรรมการสอนวรรณคดีแบบปัญญาวิถี วิธีสอนเชิงระบบสำหรับฝึกฝนระเบียบวิธีวรรณคดีวิจารณ์แก่ผู้เรียน โดยมีแนวคิดตั้งต้นจากหลักธรรมเพื่อปัญญาแตกฉานแห่งพุทธธรรมเป็นมโนทัศน์หลัก นำกระบวนการมาประยุกต์เป็นการสอน 5 ขั้น คือ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ชี้นำชุดในเรื่องราว 3) ชี้นำสืบสาวเหตุปัจจัย 4) ชี้นำก้าวสู่การปฏิบัติ 5) ชี้นำคิดบนฐานความรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ชั้นละ 1 ห้องเรียน รวม 157 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) วัตกรรมการสอนวรรณคดีแบบปัญญาวิถี 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวัตกรรมการสอนวรรณคดีแบบปัญญาวิถี 3) แบบประเมินคุณภาพนวัตกรรมการสอนวรรณคดีแบบปัญญาวิถี

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอนและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 12 คน ประเมินคุณภาพว่า นวัตกรรมการสอนวรรณคดี แบบปัญญาวิถี มีคุณภาพที่ระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) และ ($S.D. = .53$) และหลังจากครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 6 คน ทดลองใช้นวัตกรรมการสอนวรรณคดีแบบปัญญาวิถีเพื่อประเมินคุณภาพ พบว่า นวัตกรรมมีคุณภาพที่ระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) และ ($S.D. = .50$) ส่วนผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เรียนวิชาภาษาไทย ด้วยนวัตกรรมการสอนวรรณคดี แบบปัญญาวิถี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนในภาพรวมว่า มีคุณภาพในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.24$) และ ($S.D. = .66$)

จุฬาลักษณ์ คชาชัย (2557: 63-68) ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 /1 โรงเรียนนวัตนางสาว (ถาวรราษฎร์บำรุง) อำเภอกะทู้แม่แบน จังหวัดสมุทรสาคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนวรรณคดีไทย และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความคิดเห็นรายด้านพบว่าด้านการจัดการเรียนรู้ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้านเนื้อหาและด้านระยะเวลาอยู่ในระดับเห็นด้วยมากรองลงมาตามลำดับ

ถนิมรักษ์ ชูชัยมงคล (2557:63) ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 43 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตาม

ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

สุนี กล้าหาญ (2558:120-127) ศึกษาเรื่อง ผลการเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้เทคนิคแผนภาพความคิดกับเทคนิคซีไออาซี มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เทคนิคแผนภาพความคิดระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เทคนิคซีไออาซีระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เทคนิคแผนภาพความคิดกับเทคนิคซีไออาซี 4) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เทคนิคแผนภาพความคิดกับเทคนิคซีไออาซี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม และจับสลากเพื่อคัดเลือกกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เทคนิคแผนภาพความคิด 2) แผนการจัดการเรียนรู้เทคนิคซีไออาซี 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย มีค่าความเชื่อมั่น 0.88 4) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวรรณคดีไทย มีค่าความเชื่อมั่น 0.94 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เทคนิคแผนภาพความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เทคนิคซีไออาซีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เทคนิคแผนภาพความคิดกับเทคนิค ซีไออาซีไม่แตกต่างกัน

วัชรภรณ์ ศรีสิทธิยานนท์ (2560:1226-1235) ศึกษาเรื่อง ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรม 2) เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังจากทีเรียนโดยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย ปีการศึกษา 2559 จำนวน 38 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตาม

ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์สาระวรรณคดีและวรรณกรรม 3) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) เจตคติต่อการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย หลังจากที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวรรณคดีและวรรณกรรมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.60

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ริยัสจลี

จิตรลดา ผึ้งทอง (2554: 69-70) ศึกษาเรื่องผลการสอนแบบอริยัสจลี ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแบบสืบสาวปัจจัย เรื่อง หลักกรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสุริยาอุทัยพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนเรื่องหลักกรรม ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอริยัสจลีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยของนักเรียนก่อนและหลังการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบอริยัสจลีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสุริยาอุทัยพิมาย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1 ห้องเรียนจำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบอริยัสจลี 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอริยัสจลี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอริยัสจลี หลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สงครามชัย กลิ่นถ่อศีล (2556: 86-89) ศึกษาเรื่องผลของการจัดการเรียนการสอนแบบอริยัสจ 4 ที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่องเมทริกซ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบอริยัสจ 4 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบอริยัสจ 4 กับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (ร้อยละ 65) 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบอริยัสจ 4 4) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบอริยัสจ 4 กับเกณฑ์

ที่ตั้งไว้ (ร้อยละ 65) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 เรื่อง เมทริกซ์ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 เรื่อง เมทริกซ์ สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 เรื่องเมทริกซ์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 11.17 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.47 3) ความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 เรื่อง เมทริกซ์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 14.34 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 71.70

ชลธิชา หอมพุ่ม (2557:170-174) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการสอนวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาก่อนใช้ขณะใช้และหลังใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาก่อนใช้ ขณะใช้และหลังใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาเอกภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2557 จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) รูปแบบการสอนวรรณคดีไทย 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและแบบวัดความสามารถด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมี 4 องค์ประกอบได้แก่ หลักการวัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และ ปัจจัยสนับสนุนการนำรูปแบบการสอนไปใช้ กระบวนการเรียนการสอนมี 7 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 เร้าความสนใจ ชั้นที่ 2 อ่านวรรณคดี ชั้นที่ 3 วิเคราะห์ความขัดแย้ง ชั้นที่ 4 วิเคราะห์สาเหตุ ชั้นที่ 5 ค้นหาวิธีแก้ไข ชั้นที่ 6 ผลของการแก้ปัญหา

และชั้นที่ 7 สรุปและประเมินผล ซึ่งในชั้นสรุปและประเมินผลนั้นจะให้นักศึกษาแสดงละคร ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนและการนำรูปแบบการสอนไปขยายผลพบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระหว่างเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนและการนำรูปแบบการสอนไปขยายผล พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระหว่างเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เพ็ญศิริ ภูมิสายตร(2558:493-509) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 และการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA มีวัตถุประสงค์คือ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 และกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIPPA ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIPPA ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIPPA 4) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIPPA 5) เปรียบเทียบเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIPPA กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 80 คน จาก 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และแผนการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA รูปแบบละ 14 แผน รวม 14 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ 3) แบบทดสอบการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ 4) แบบวัดเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และแผนการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 75.46 และ 75.91 ตามลำดับ 2) ดัชนีประสิทธิผลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIPPA วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.3382 และ 0.3406 3) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 กับนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIPPA วิชาวิทยาศาสตร์

เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) 4) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 กับนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIPPA วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน มีการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์แตกต่างกัน โดยนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIPPA มีการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 กับนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIPPA วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน มีเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ไม่ต่างกัน ($p > .05$)

อรอนงค์ ศรีชัยสุวรรณ (2558:37-53) ศึกษาเรื่อง ผลการใช้ชุดการสอนแบบอริยสัจสี่ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์ คือ 1) พัฒนาชุดการสอนแบบอริยสัจสี่ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนแบบอริยสัจสี่ 3) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนแบบอริยสัจสี่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 53 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) ชุดการสอนแบบอริยสัจสี่ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดการสอนแบบอริยสัจสี่ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.42 / 86.85 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนแบบอริยสัจสี่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง การทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนแบบอริยสัจสี่มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ สรุปได้ว่า มีผู้สนใจประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ไปจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในหลายวิชาไม่ว่าจะเป็น สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้อริยสัจสี่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

2. งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณกรรม พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ Gerber (1990: 199-202, อ้างถึงใน นฤมล ตันติชาติ, 2556: 50) ศึกษาการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการสอนวรรณกรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในประเทศสวิสเซอร์แลนด์ จำนวน 17 คน ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 4 คาบเรียน วรรณกรรมที่นำมาใช้ประกอบการทดลองคือ Lucky Jim ของ Kingsley Amis บทที่ 6 ซึ่งในคาบเรียนก่อนหน้านั้นนักเรียนได้อ่านบทที่ 1-5 ไปแล้ว ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้สึกดีต่อกิจกรรมบทบาทสมมติ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา และอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครในวรรณกรรมได้ดียิ่งขึ้น

Elliot (1990: 191-198, อ้างถึงใน นฤมล ตันติชาติ, 2556: 50) ศึกษาการนำกิจกรรมบทบาทสมมติ และกิจกรรมการเขียนเพื่อการสร้างสรรค์ เช่น เขียนจดหมาย มาใช้สอนวรรณกรรม จำนวน 20 บทเรียน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยบรูโน จำนวน 20 คน โดยวรรณกรรมที่ใช้ในการทดลองคือ Lord of The Flies ของ William Goldings กับ Animal Farm ของ George Orwell ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านวรรณกรรม และมีทัศนคติต่อกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนดังกล่าว

Stein and Glenn (1975: 68, อ้างถึงใน บุญญาริน บุญบริรักษ์, 2558: 67) ศึกษาการใช้เรื่องเล่าที่มีผลต่อความเข้าใจและความจำของนักเรียนเกรด 1 และเกรด 5 เทียบได้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสามารถจำฉากสำคัญเรื่องได้มากที่สุด รองลงมาคือเหตุการณ์เริ่มเรื่องและผลที่ตามมา แต่นักเรียนจำการตอบสนองได้น้อยที่สุด เนื่องจากการตอบสนองของตัวละครนักเรียนจะต้องใช้การคิดวิเคราะห์ร่วมด้วย และ Miall (2001: 55) ศึกษาโครงสร้างเรื่องเล่า ซึ่งประกอบด้วยบทอ่านต่างๆ เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย ที่มีผลต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจและความรู้สึกทางจิตใจโดยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านเรื่องสั้น พบว่าการใช้โครงสร้างเรื่องเล่าช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้มากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องดังกล่าวสรุปได้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณคดีไทยสามารถใช้รูปแบบการสอนได้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้อริยสัจสี่สามารถนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้ อีกทั้งยังสามารถพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาของนักเรียนได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่” เป็นการวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre Experimental design) แบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one-group pretest-posttest design) มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ ทั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการทดลอง ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการทดลอง ขั้นตอนที่ 4 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการทดลอง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 13 ห้องเรียน นักเรียนทั้งสิ้น 486 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/7 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 นักเรียนทั้งสิ้น 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ร้อยสัจสี

ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย
- 2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ร้อยสัจสี

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยใช้เนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 ตัวชี้วัดที่ 1 สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น และ ตัวชี้วัดที่ 3 สรุปความรู้ และข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกวรรณกรรม ผู้วิจัยเลือกโดยพิจารณาเนื้อหาที่มีปัญหา ความขัดแย้ง ใช้ภาษาและมีความยาวที่เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียนและให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ 1 ที่กำหนดให้อ่านวรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงกำหนดวรรณกรรมที่ใช้สอนเป็น 3 ประเภท ได้แก่ นิทาน เรื่องสั้น และบทละคร รวมจำนวน 4 เรื่อง ดังนี้

วรรณกรรมท้องถิ่น ได้แก่ นิทาน เรื่องพญางงพญาพาน

วรรณกรรม ประเภทเรื่องสั้น ได้แก่ เรื่องสั้นขนาดสั้น เรื่อง เทียบทะเล ของ วรภ วรภา และ เรื่องสั้นขนาดยาว เรื่อง เสียงบุญ ของ โมน สวัสดิ์ศรี

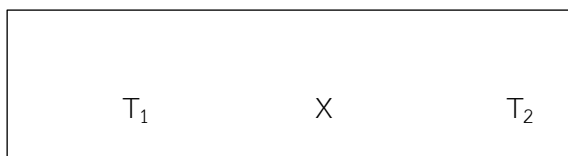
วรรณคดีที่กำหนดให้เรียนในหนังสือเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ บทละครพูด เรื่อง เห็นแก่ลูก พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ระยะเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 10 คาบ ไม่รวมทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ร้อยสัจสี” เป็นการวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre Experimental design) แบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one-group pretest-posttest design) (มาเรียม นิลพันธุ์ 2558:143-144)

เมื่อ T_1 แทน การสอบก่อนการทดลอง

X แทน การจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดย
ประยุกต์ใช้ร้อยสัจสี

T_2 แทน การสอบหลังการทดลอง

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสร้างเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดย
ประยุกต์ใช้ร้อยสัจสีจำนวน 10 แผน แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนใช้เวลา 1 คาบ (50 นาที)
รวมจำนวน 10 คาบ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หลักการอ่านวรรณกรรมครั้งที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หลักการอ่านวรรณกรรมครั้งที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านวรรณกรรมประเภทนิทาน ครั้งที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านวรรณกรรมประเภทนิทาน ครั้งที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การอ่านวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ครั้งที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การอ่านวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ครั้งที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 การอ่านวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ครั้งที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 การอ่านวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ครั้งที่ 4

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 การอ่านวรรณกรรมประเภทบทละครพูด ครั้งที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 การอ่านวรรณกรรมประเภทบทละครพูด ครั้งที่ 2

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย เป็นแบบทดสอบแบบ
อัตนัย จำนวน 16 ข้อ โดยใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ หลังการจัดการเรียนรู้และเกณฑ์การ
ประเมินชุดเดียวกัน

1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการ
เรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ร้อยสัจสี

2. การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดย ประยุกต์ใช้ร้อยสัจสี มีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา สาระการเรียนรู้ เพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

2.1.2 ศึกษารูปแบบการสอนด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ร้อยสัจสี เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาจากงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ร้อยสัจสี จำนวน 10 แผน แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนใช้เวลา 1 คาบ (50 นาที) รวมจำนวน 10 คาบ โดยกำหนดเนื้อหาตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ร้อยสัจสี

แผนการจัด การเรียนรู้ที่	เนื้อหา	จำนวนคาบ
1	หลักการอ่านวรรณกรรมครั้งที่ 1	1
2	หลักการอ่านวรรณกรรมครั้งที่ 2	1
3	การอ่านวรรณกรรมประเภทนิทาน ครั้งที่ 1	1
4	การอ่านวรรณกรรมประเภทนิทาน ครั้งที่ 2	1
5	การอ่านวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ครั้งที่ 1	1
6	การอ่านวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ครั้งที่ 2	1
7	การอ่านวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ครั้งที่ 3	1
8	การอ่านวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ครั้งที่ 4	1
9	การอ่านวรรณกรรมประเภทบทละครพูด ครั้งที่ 1	1
10	การอ่านวรรณกรรมประเภทบทละครพูด ครั้งที่ 2	1
รวม		10

โดยมีรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด 2) จุดประสงค์ 3) สารสำคัญ 4) สารการเรียนรู้ 5) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 7) กิจกรรมการเรียนรู้ 8) การวัดและประเมินผล 9) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 10) บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ จะเป็นการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสี มีขั้นตอน 5 ขั้น โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3-10 การสอนอ่านนิทาน เรื่องสั้นและบทละคร ในคาบที่1 ของการอ่านบทอ่านทุกประเภท จะสอนขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 3 ส่วนคาบที่ 2 ของการอ่านบทอ่านทุกประเภทจะสอนขั้นที่ 4 และขั้นที่ 5 ดังนี้

1) ขั้นกระตุ้นการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน โดยการสนทนาซักถาม การใช้ภาพ การใช้สื่อต่างๆ เช่น วิดิทัศน์ เพลง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนเกี่ยวกับวรรณกรรมที่จะเรียน

2) ขั้นอ่านเอาเรื่อง เป็นขั้นตอนการสอนโดยให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมที่ครูกำหนดให้มาล่วงหน้าก่อนถึงชั่วโมงเรียน แล้วสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่ย่าน เมื่อถึงชั่วโมงเรียนจะเป็นการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของวรรณกรรมเรื่องที่กำหนดให้อ่าน

3) ขั้นกิจกรรมกลุ่ม เป็นขั้นตอนที่ใช้รูปแบบการสอนแบบอริยสัจสีมาประยุกต์โดยให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มและตอบคำถามในใบงานที่ครูกำหนดให้ โดยแบ่งเป็นขั้นตอนย่อยดังนี้

3.1 วิเคราะห์สรุปเรื่อง เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ความขัดแย้งจากวรรณกรรมที่อ่าน โดยมีประเด็นคำถาม คือ 1) ปัญหาของวรรณกรรมเรื่องนี้คืออะไร 2) ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใครกับใคร 3) ตัวละครแก้ปัญหาอย่างไร 4) การแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไร 5) สรุปสาระสำคัญของเรื่องได้อย่างไร

3.2 เสนอทางเลือก เป็นขั้นตอนที่นักเรียนช่วยกันคิดเสนอวิธีการแก้ปัญหาวิธีใหม่ที่แตกต่างจากที่ตัวละครใช้ โดยมีประเด็นคำถาม คือ 6) ถ้านักเรียนเป็นตัวละครจะใช้วิธีใดแก้ปัญหา อย่างไร เพราะเหตุใด

3.3 ข้อคิดและการประยุกต์ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันบอกข้อคิดจากการแก้ปัญหาและการนำไปประยุกต์ใช้ โดยมีประเด็นคำถามคือ 7) นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้ 8) นักเรียนจะนำข้อคิดจากเรื่องนี้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตในเรื่องใด แก้ได้อย่างไร

4) ขั้นละครสร้างสรรค์ เป็นขั้นตอนการประเมินผลและการนำเสนอผลงานการวิเคราะห์วรรณกรรมที่อ่าน โดยการให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงละครเพื่อนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาตามวิธีการที่กลุ่มนักเรียนเสนอทางเลือก

5) **ขั้นสรุป** เป็นขั้นตอนที่ครูให้นักเรียนแต่ละคนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นคำถามในขั้นวิเคราะห์สรุปเรื่อง เสนอทางเลือก และข้อคิดและการประยุกต์ใช้โดยใช้แผนภาพความคิด

2.1.4 นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและการใช้ภาษา

2.1.5 นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการสอนภาษาไทย และด้านวัดและประเมินผล ด้านละ 1 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity)โดยใช้เกณฑ์กำหนดความคิดเห็นของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543: 117) โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์
 - 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์
 - 1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์
- การคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

แล้วนำผลที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาบันทึกผลและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence:IOC) ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้เท่ากับ 0.67-1.00

2.1.6 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับแก้เกณฑ์การประเมินการเขียนแผนภาพความคิด จากรายการประเมินรายการที่ 3 มารายทในการเขียน เปลี่ยนเป็นการเขียนตัวอักษร

2.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2.2 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยและเกณฑ์การประเมิน เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย มีคำถามจำนวน 16 ข้อ โดยเป็นชุดคำถามเดียวกันทั้งแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.2.2 ศึกษาหลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอัตนัย และเกณฑ์การให้คะแนนแบบแจกแจงระดับการปฏิบัติ (Rubric) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 สร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบด้านการเรียนวรรณกรรมไทย ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย

ระดับ \ ประเด็น	ความจำ	ความเข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า	รวม
1) วิเคราะห์สรุปเรื่อง	-	2	-	10	-	-	12
2) เสนอทางเลือก	-	-	-	-	1	1	2
3) การประยุกต์	-	-	2	-	-	-	2
รวม	-	2	2	10	1	1	16

2.2.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางด้านการเรียนวรรณกรรมไทย เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 16 ข้อ โดยมีข้อคำถามสอดคล้องกับตัวชี้วัดและระดับการวัด ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงข้อคำถามตามตารางวิเคราะห์ข้อสอบ

ตัวชี้วัด	ข้อคำถาม
1	1. สรุปสาระสำคัญของเรื่องได้ว่าอย่างไร
	2. ปัญหาของวรรณกรรมเรื่องนี้เป็นอะไร
	3. ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใครกับใคร
	4. ตัวละครแก้ปัญหาอย่างไร
	5. การแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไร
	6. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้
3	7. ถ้านักเรียนเป็นตัวละครจะใช้วิธีใดแก้ปัญหา อย่งไร เพราะเหตุใด
	8. นักเรียนจะนำข้อคิดจากเรื่องนี้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตในเรื่องใด แก้ได้อย่างไร

2.2.5 เกณฑ์การให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย เป็นเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคส์ (Rubric Scoring) 4 ระดับ ประเมินตามตัวชี้วัดรายวิชา ท 23101 ข้อที่ 19 สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น และ ตัวชี้วัดข้อที่ 21 สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ประเด็น คือ ความถูกต้อง และ การใช้เหตุผล มีรายละเอียด ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงรายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	3	2	1	0
ความถูกต้อง ตรวจข้อ 1-6 ตรวจข้อ 9-14	ตอบได้ถูกต้องครบถ้วนทุกประเด็น	ตอบถูกต้องแต่ขาด 1 ประเด็น	ตอบถูกต้องแต่ไม่ครบขาด 2 ประเด็น	ตอบผิดหรือไม่ตอบ
การใช้เหตุผล ตรวจข้อ 7-8 ตรวจข้อ 15-16	1.แสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้สมเหตุสมผล 2.แสดงแนวทางการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 3.แสดงการประยุกต์ข้อมูลไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้จริง	แสดงเหตุผลขาด 1 ประเด็น จาก 3 ประเด็น	แสดงเหตุผลขาด 2 ประเด็น จาก 3 ประเด็น	แสดงเหตุผลที่ไม่สมเหตุสมผล ไม่สอดคล้องกัน และไม่สามารถประยุกต์ไปใช้ได้

เกณฑ์การประเมิน (คะแนนเต็ม 48 คะแนน)

คะแนน 38-48 คือ ดีมาก

คะแนน 29-37 คือ ดี

คะแนน 20-28 คือ ปานกลาง

คะแนน 11-19 คือ พอใช้

คะแนน 0 - 10 คือ ควรปรับปรุง

2.2.6 นำแบบทดสอบและเกณฑ์การประเมินที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง นำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.2.7 นำแบบทดสอบและเกณฑ์การประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ซึ่งประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการสอนภาษาไทย และด้านวัดและประเมินผล ด้านละ 1 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

โดยมีเกณฑ์การประเมิน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117) ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

การพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จะต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไปจึงจะยอมรับได้ เมื่อนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้เท่ากับ 1.00

2.2.8 นำแบบทดสอบและเกณฑ์การประเมินที่มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/14 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่เคยเรียนรายวิชานี้มาแล้ว จำนวน 1 ห้องเรียน

2.2.9 นำผลการทดสอบมาตรวจสอบหาความยากง่าย (P) ได้ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.30 ถึง 0.68 หาค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 ถึง 0.47 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอัตนัย ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

2.2.10 หาคุณภาพเกณฑ์การประเมินด้วยการนำเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย ไปหาความเชื่อมั่นของการตรวจซ้ำโดยผู้ตรวจ 2 คน คือผู้วิจัยกับอาจารย์ภาษาไทยในโรงเรียน ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันโปรดักโมเมนต์ (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.96

2.2.11 ตรวจสอบคำตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย โดยใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบแจกแจงระดับการปฏิบัติ (Rubric)

2.2.12 ปรับปรุงแบบทดสอบและนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้

2.3 การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ร้อยสัจสี

2.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม จากหนังสือ เอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือวิจัยทางการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.3.2 วางโครงสร้างคำถามหรือแนวคำถามและสร้างคำถาม โดยการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ร้อยสัจสี จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีการวัด 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ	5	หมายถึง	มากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึง	มาก
ระดับ	3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง	น้อย
ระดับ	1	หมายถึง	น้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นและแปรผลข้อมูล ตามแบบของธีรศักดิ์ อุณอารมย์เลิศ (2548: 45-46) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายความว่า	มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายความว่า	มีระดับความคิดเห็นมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายความว่า	มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายความว่า	มีระดับความคิดเห็นน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายความว่า	มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

2.3.3 แบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และความเหมาะสมของแบบสอบถาม

2.3.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ด้านเนื้อหา ด้านการสอนภาษาไทย และด้านการวัด และประเมินผล ด้านละ 1 คน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของโครงสร้างคำถาม และความสอดคล้องของระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์

o หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

การพิจารณาค่า IOC จะต้องมิตั้งแต่ .50 ขึ้นไปจึงจะยอมรับได้ เมื่อนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้เท่ากับ 1.00

2.3.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.3.6 นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปใช้ในการทดลองเพื่อการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการทดลอง

แบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นทดลอง

1.1 ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้

1.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ จำนวน 10 แผน วรรณกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ นิทาน เรื่องสั้นขนาดสั้น เรื่องสั้นขนาดยาว และบทละคร แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนใช้เวลา 1 คาบ (50 นาที) รวมจำนวน 10 คาบ

1.3 ทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย 2 ประเภท คือ นิทาน และ เรื่องสั้น โดยใช้คำถามชุดเดียวกันจำนวน 16 ข้อ โดยเป็นคำถามชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

2. ขั้นหลังการทดลอง

2.1 นักเรียนทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

2.2 ผู้วิจัยนำผลการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้และข้อมูลจากการทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนมาวิเคราะห์โดยกระบวนการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ร้อยสัจสี่ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent samples)

2. วิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ร้อยสัจสี่ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/7 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 40 คน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ จำนวน 40 คน ปรากฏดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

กลุ่มทดลอง	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t	p
ทดสอบก่อนเรียน	40	48	27.68	5.53	15.99	.000
ทดสอบหลังเรียน	40	48	40.13	4.74		

จากตารางที่ 9 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 27.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 5.53 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และ หลังการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 40.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 4.74 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ จำนวนนักเรียน 40 คน ซึ่งจำแนกเป็นภาพรวมและรายด้าน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านเนื้อหา 2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ร้อยสัจลี

รายการประเมิน	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
1.ด้านเนื้อหา				
1.1 วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีขนาดความยาวเหมาะสม	3.98	0.62	มาก	5
1.2 วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีกลวิธีการดำเนินเรื่อง น่าสนใจ	4.48	0.64	มาก	2
1.3 วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของ นักเรียน	4.45	0.60	มาก	3
1.4 วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีสาระความรู้ข้อคิดที่เป็น ประโยชน์กับนักเรียน	4.53	0.60	มากที่สุด	1
1.5 วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ไพเราะสละสลวย	4.38	0.63	มาก	4
รวมด้านเนื้อหา	4.36	0.62	มาก	(2)
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอน เหมาะสม	4.10	0.74	มาก	4
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีบรรยากาศสนุกสนาน	4.65	0.62	มากที่สุด	1
2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียน กล้าแสดงออก	4.50	0.64	มากที่สุด	2
2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีกิจกรรมที่หลากหลาย	3.95	0.78	มาก	5
2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียน ทำงานร่วมกัน	4.43	0.64	มาก	3
รวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.33	0.69	มาก	(3)

ตารางที่ 10 ผลการการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ (ต่อ)

รายการประเมิน	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
3.1 นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น	4.50	0.68	มากที่สุด	1
3.2 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น	4.38	0.67	มาก	4
3.3 นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ในการแก้ปัญหามากขึ้น	4.45	0.64	มาก	2
3.4 นักเรียนสามารถนำความรู้ข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.40	0.71	มาก	3
3.5 รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ทำให้นักเรียนสามารถอ่านวรรณกรรมได้อย่างมีเป้าหมาย	4.20	0.65	มาก	5
รวมด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.39	0.67	มาก	(1)
ความคิดเห็นโดยภาพรวมทุกด้าน	4.36	0.66	มาก	-

จากตารางที่ 10 พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.67) รองลงมาได้แก่ด้านเนื้อหา นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.62) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.69) ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$,

S.D. = 0.68) ลำดับที่สอง นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ในการแก้ปัญหามากขึ้น นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.64) และ ลำดับที่สาม นักเรียนสามารถนำความรู้ข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.71)

ด้านเนื้อหา นักเรียนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีสาระความรู้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์กับนักเรียน นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.60) ลำดับที่สอง วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีกลวิธีการดำเนินเรื่องน่าสนใจ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.64) และลำดับที่สาม วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของนักเรียน นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.60)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีบรรยากาศสนุกสนาน นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.62) ลำดับที่สอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.64) และลำดับที่สาม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.64)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสี เป็นการวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre Experimental design) แบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one-group pretest-posttest design) มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสี 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/7 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 นักเรียนทั้งสิ้น 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสีจำนวน 10 แผน ที่ผ่านการตรวจหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน เท่ากับ 0.67-1.00 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 8 ข้อ แต่ใช้บทอ่าน 2 เรื่อง รวม 16 ข้อ ที่ผ่านการตรวจหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.30 ถึง 0.68 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 ถึง 0.47 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 หากคุณภาพเกณฑ์การประเมินด้วยการนำเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยไปหาความเชื่อมั่น ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันโปรดักโมเมนต์ (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ได้เท่ากับ 0.96 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสีเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00

การวิเคราะห์ข้อมูลของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสี โดยการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent samples) และ วิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการ

จัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ใช้ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ เป็นรูปแบบการสอนวรรณกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน มีกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยการตั้งคำถามและตอบคำถาม การแบ่งกลุ่มอภิปรายส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกัน กิจกรรมการแสดงละคร ทำให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออกและเกิดความสุขสนุกสนาน นอกจากนี้การใช้แผนภาพความคิดในการสรุปเรื่องที่เรียนทำให้นักเรียนเข้าใจและจดจำเนื้อเรื่องมากได้มากขึ้น การจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ มีขั้นตอนที่ชัดเจน ซึ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แต่ละขั้นมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยสามารถวิเคราะห์ผลจากการเรียนรู้ของผู้เรียนตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นกระตุ้นการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน โดยการสนทนาซักถาม การใช้ภาพ การใช้สื่อต่างๆเช่น วิดิทัศน์ เพลง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียน ซึ่งการใช้สื่อต่างๆ นำเข้าสู่บทเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในวรรณกรรมที่จะเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา นานา (2560 : 83-84) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จากการวิจัยพบว่า การใช้สื่อมัลติมีเดียรูปแบบต่างๆ ได้แก่ ข้อความ กราฟฟิก เสียง ภาพเคลื่อนไหว (Animation) และวิดิทัศน์ สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เป็นส่วนหนึ่งที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นได้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นอ่านเอาเรื่อง เป็นขั้นตอนการสอนโดยให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมที่ครูกำหนดให้มาล่วงหน้าก่อนถึงชั่วโมงเรียน แล้วสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่าน เมื่อถึงชั่วโมงเรียนจะเป็นการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของวรรณกรรมเรื่องที่กำหนดให้อ่าน ซึ่งการให้นักเรียนได้อ่านวรรณกรรมประเภทต่างๆทั้งนิทาน เรื่องสั้น และบทละคร มาล่วงหน้าก่อนถึงชั่วโมงเรียน ทำให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาของวรรณกรรมที่กำหนดให้อ่านได้เร็วขึ้นเมื่อต้องมาร่วมอภิปรายในชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นกิจกรรมกลุ่ม เป็นขั้นตอนที่ใช้รูปแบบการสอนแบบอริยสัจสี่มาปรับใช้ โดยให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มและตอบคำถามในใบงาน ในขั้นตอนนี้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อยคือ ขั้นวิเคราะห์สรุปเรื่อง เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ความขัดแย้งจากวรรณกรรมที่อ่าน โดยมีประเด็นคำถาม คือ 1) ปัญหาของวรรณกรรมเรื่องนี้คืออะไร 2) ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใครกับใคร 3) ตัวละครแก้ปัญหาอย่างไร 4) การแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไร 5) สรุปสาระสำคัญของเรื่องได้อย่างไร ขั้นเสนอทางเลือก เป็นขั้นตอนที่นักเรียนช่วยกันคิดเสนอวิธีการแก้ปัญหาวิธีใหม่ที่แตกต่างจากที่ตัวละครใช้ โดยมีประเด็นคำถาม คือ 6) ถ้านักเรียนเป็นตัวละคร จะใช้วิธีใดแก้ปัญหา อย่างไร เพราะเหตุใด ขั้นข้อคิดและการประยุกต์ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันบอกข้อคิดจากการแก้ปัญหาและการนำไปประยุกต์ใช้ โดยมีประเด็นคำถามคือ 7) นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้ 8) นักเรียนจะนำข้อคิดจากเรื่องนี้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตในเรื่องใด แก้ได้อย่างไร ซึ่งการให้นักเรียนตอบคำถามในใบงานเป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนเป็นการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนเกี่ยวกับวรรณกรรมที่จะเรียน การได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่มและระหว่างกลุ่มทำให้นักเรียนได้ตรวจสอบคำตอบของตนเองกับเพื่อนว่าถูกต้องหรือไม่ ทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง สอดคล้องกับ ชลธิดา หงส์เหม (2560: 95) ที่กล่าวถึงการใช้คำถามในการสอนอ่านว่า ทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านเนื้อหามากยิ่งขึ้น เพราะ

คำถามช่วยให้นักเรียนได้แนวคิดจากคำถามและพยายามหาคำตอบ การที่นักเรียนได้อ่านวรรณกรรมประเภทต่างๆทั้งนิทาน เรื่องสั้น และบทละคร แล้วได้ตอบคำถามจากใบงาน ทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับคำถามและวิธีการตอบคำถามที่สอดคล้องกับหลักอริยสัจสี่ และการที่นักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในกลุ่มและในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล ตันติชาติ (2556 : 102-103) ที่พบว่า การเรียนด้วยวงจรรวมส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักเรียนในชั้นเรียน การเข้ากลุ่มกันของนักเรียนเพื่อรับผิดชอบบทบาทที่ได้รับ พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนมุมมอง การให้ความสำคัญกับการร่วมมือกันในการเรียน ช่วยลดความเครียดและทำให้เรียนดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นละครสร้างสรรค์ เป็นขั้นตอนการประเมินผลและการนำเสนอผลงาน การวิเคราะห์วรรณกรรมที่อ่าน โดยการให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงละครเพื่อนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาตามวิธีการที่กลุ่มนักเรียนเสนอทางเลือก ในขั้นละครสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนต้องใช้ความคิด ใช้การทำงานร่วมกัน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนได้รับความสนุกสนาน เกิดความรู้สึกที่ดีในการเรียนวรรณกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิชา หอมพุง (2557: 176) ที่กล่าวว่า รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ เป็นรูปแบบการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วนชัดเจน ทำให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานในการเรียนมากขึ้น และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก รู้จักการทำงานร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้ที่คิดต่างจากตน และทำให้ได้มุมมองการใช้ชีวิตที่กว้างขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุป เป็นขั้นตอนที่ครูให้นักเรียนแต่ละคนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นคำถามในขั้นวิเคราะห์สรุปเรื่อง เสนอทางเลือก และข้อคิดและการประยุกต์ใช้ โดยใช้แผนภาพความคิด การเขียนแผนภาพความคิดทำให้นักเรียนได้ฝึกการสรุปความ ฝึกการใช้ความคิดรวบยอด ความคิดสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิราภรณ์ เยี่ยมแสง (2556: 237-249) ได้ศึกษาการใช้ผังความคิดและวิจัยปฏิบัติการในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน ขามแก่นนคร ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด ด้วยกระบวนการ วิจัย ปฏิบัติการ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนให้สูงขึ้น

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ร้อยสัจสี โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเป็นลำดับที่หนึ่ง โดยนักเรียนมีความคิดเห็นต่อด้านประโยชน์ที่ได้รับว่า ทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ในการแก้ปัญหามากขึ้น และนักเรียนสามารถนำความรู้ข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อาจเป็นเพราะนักเรียนได้คิดหาวิธีแก้ปัญหาที่ต่างจากตัวละครในเรื่อง ได้เขียนแผนภาพความคิด ได้คิดวิเคราะห์ปัญหาของตัวละคร ทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ เกิดความรู้และประสบการณ์ในการแก้ปัญหาเพราะได้เห็นผลลัพธ์ของการแก้ปัญหาของตัวละครในวรรณกรรมเรื่องี่อ่านและการได้อภิปรายแลกเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดของแต่ละกลุ่มนำเสนอทำให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ในการแก้ปัญหาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิชา หอมพุ่ม (2557:176) ที่พบว่าผลของการแสดงละครทำให้นักเรียนได้เห็นผลของการแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์และไม่สร้างสรรค์ได้อย่างชัดเจน ตระหนักถึงผลกระทบจากการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองเพราะการแสดงละครทำให้นักเรียนได้เข้าใจพฤติกรรม ความคิดของตัวละครในวรรณคดีมากขึ้น

ด้านเนื้อหา นักเรียนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก นักเรียนมีความคิดเห็นต่อด้านเนื้อหาว่า วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีสาระความรู้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์กับนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีกลวิธีการดำเนินเรื่องน่าสนใจและวรรณกรรมแต่ละเรื่องมีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวรรณกรรมที่กำหนดให้นักเรียนอ่าน ได้แก่ นิทานเรื่อง ตามองลาย นิทานเรื่อง พญางงพญาพาน เรื่องสั้นเรื่องเหยี่ยวทะเล เรื่องสั้นเรื่องเสียงบุญ และบทละครเรื่องเห็นแก่ลูก มีคุณค่าด้านเนื้อหา มีเนื้อเรื่องที่น่าสนใจ มีปมปัญหา ความขัดแย้งของตัวละคร เป็นความขัดแย้งที่พบเห็นได้ในชีวิตจริง ตัวละครแก้ปัญหาไม่สร้างสรรค์จึงพบจุดจบที่ต้องสูญเสีย เพราะมีความโลภ ความโกรธ และขาดสติ การที่นักเรียนได้อ่านวรรณกรรมแต่ละเรื่อง ทำให้ได้รับความรู้และข้อคิดที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬาลักษณ์ คชาชัย (2558:72-73) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อด้านเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน นักเรียนมีความคิดเห็นว่าวรรณคดีที่กำหนดให้เรียน คือบทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก เป็นวรรณคดีที่มีความยาวเหมาะสม ชัดเจน ไม่สับสน สอดคล้องกับผู้เรียนและก่อให้เกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงความคิดเห็นว่าอาจเป็นเพราะบทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูกเป็นวรรณคดีที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีบรรยากาศที่สนุกสนาน กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด และกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ทั้งนี้เพราะนักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ได้ทำงานร่วมกัน ทั้งการอภิปราย การแสดงละคร ทำให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานในการเรียน และได้ฝึกความกล้าแสดงออกเพราะนักเรียนทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการแสดงละครซึ่งเป็นการแสดงวิธีการแก้ปัญหาของตัวเอง กิจกรรมการแสดงละครทำให้นักเรียนได้ฝึกความกล้าแสดงออก ฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนได้รับความสนุกสนาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา หอมพุ่ม (2557:176) ที่กล่าวว่า การแสดงละครทำให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นการสร้างทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น และทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนมีความสนุกสนานมากขึ้น

จากผลการวิจัยและอภิปรายผลดังกล่าว เป็นเหตุผลสำคัญที่สนับสนุนว่าผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและแนวคิดที่เป็นข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนควรอธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้นักเรียนได้เข้าใจในครั้งแรกที่สอนและมีตัวอย่างการวิเคราะห์วรรณกรรมแต่ละประเภท มีตัวอย่างการตอบคำถามในใบงาน และสอนวิธีการเขียนแผนภาพความคิดเพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

2. วรรณกรรมที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ต้องเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีที่มีปมขัดแย้งของตัวเองละคร และแสดงการแก้ปัญหาที่ไม่สร้างสรรค์ของตัวเองละคร เพื่อจะได้ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ปัญหาของเรื่อง ความขัดแย้งของตัวเองละคร และการแก้ปัญหาของตัวเองละครในเรื่องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ไม่ควรเลือกรวรรณกรรมที่มีความยาวมากจนเกินไปเพราะจะทำให้นักเรียนไม่อยากอ่าน และควรเลือกรวรรณกรรมที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของนักเรียน รวมถึงการออกแบบใบความรู้และใบงานให้มีสีสันสวยงาม แทรกภาพประกอบเนื้อเรื่อง เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน

4. ผู้สอนควรจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรมแต่ละขั้นให้กระชับ ควรกำชับให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมเรื่องที่จะเรียนมาก่อนล่วงหน้าเพื่อจะได้มีความเข้าใจเนื้อหาของเรื่องได้ชัดเจนและสามารถทำกิจกรรมในแต่ละขั้นได้ทันเวลา และควรเว้นช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีเวลาในการข้อมลละคร ไม่ควรสอน 2 ชั่วโมงติดกัน

5. ในการแสดงละคร อาจให้นักเรียนแต่งกายตัวละครประกอบหรือมีป้ายชื่อตัวละครติดไว้ที่นักแสดง เพื่อความชัดเจนของผู้ชม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ริยาสัจสี่ควรใช้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

2. ควรพัฒนาแบบฝึกทักษะ e-book หนังสืออ่านเพิ่มเติม ที่มีภาพประกอบที่สวยงามพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เกี่ยวกับวรรณกรรมเรื่องที่เรียน เพื่อดึงดูดให้นักเรียนได้เข้าไปอ่านล่วงหน้า

3. การจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ริยาสัจสี่ควรนำไปใช้สอนเพื่อฝึกให้นักเรียนวิเคราะห์ข่าว เหตุการณ์ปัจจุบัน จากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ เพื่อฝึกทักษะการคิดของนักเรียน

รายการอ้างอิง

- Buzan, Tony, and Barry Buzan. (1995). **The Mind map book**. London: BBC Books.
- Elliott, Roger. (1990). "Encouraging reader-response to Literature in ESL Situations." **ELT Journal** 44, 3 (July): 191-198.
- Esenwein, J. Berg. (1918). **Writing the Short-Story: A Practical Handbook on the Rise, Structure, Writing, and Sale of the Modern Short-Story**. New York: Hinds, Noble and Eldredge.
- Farrand, Paul, Fearzana Hussain, and Enid Hennessy. (2002). "The efficacy of the 'mind map' study technique." **Medical Education**, 36: 426-431.
- Gerber, U. (1990). "Literary role play" **ELIT Journal** 44, 3 (July): 199-203.
- Maill, David S., and Teresa Dobson. (2001). "Reading Hypertext and the Experience Of Literature." **Journal of Digital Information** 2, no.1: Regular Issue ; 1368-7506.
- Stein, Nancy L., and Christine G. Glenn. (1975). "An Analysis of Story Comprehension in Elementary School Children: A Test of Schema." **Eric Document Reproduction Service**, ED 121 474.
- Tze Kiong Tee., and others. (2014). "Buzan Mind Mapping: An Efficient Technique for Note-Taking." **World Academy of Science, Engineering and Technology International Journal of Social, Human Science and Engineering** 8 , 1 (February): 24-31.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระแสร มัลลิกมาศ. (2530). **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- กอบกุล อิงคุทานนท์. (2545). **ศัพท์วรรณกรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ชรินทร์.
- กุสุมา รัชชมนี. (2525). **นิทานอุทาหรณ์ในวรรณคดีสันสกฤต**. นครปฐม : คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- กุหลาบ มัลลิกมาศ. (2517). **วรรณกรรมไทย**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2542). **วัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดลพบุรี**. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา.

- โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2560). “สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 26.” **นิทานพื้นบ้าน**. เข้าถึงเมื่อ 21 ตุลาคม 2560. เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/Ebook/Ebook.php>.
- โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2560). “สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 24.” **วรรณคดีมรดก**. เข้าถึงเมื่อ 21 ตุลาคม 2560. เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/Ebook/Ebook.php>.
- จิตรลดา ผึ้งทอง. (2554). “ผลการสอนคิดแบบอริยสัจสี่ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแบบสืบสาวปัจจัย เรื่อง หลักธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสุริยาอุทัยพิมาย จังหวัดนครราชสีมา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จุฬาลักษณ์ คชาชัย. (2557). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เจด็จ คชฤทธิ์. (2554). **คู่มือเพื่อความเข้าใจเด็กและหนังสือสำหรับเด็ก**. พิมพ์ครั้งแรก. นนทบุรี: สำนักพิมพ์บ้านหนังสือ.
- เจตนา นาควัชระ. (2549). **วิถีแห่งการวิจารณ์ ประสบการณ์จากสามทศวรรษ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท อีเกิ้ล เปเปอร์ จำกัด.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). **การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ศิลปาบรรณาการ.
- ชลธิชา นานา. (2560). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชลธิชา หอมฟุ้ง. (2557). “การพัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีโดยการประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ชลธิดา หงส์เหม. (2560). “การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐพงษ์ ญาณวัฒน์. (2559). “การศึกษาความสามารถในการวิเคราะห์วรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ถนิมรักษ์ ชูชัยมค. (2557). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2540). **คู่มือการเขียนเรื่องสั้นจากภาพิตและคำพังเพย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัทต้นอ้อ แกรมมี จำกัด.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2545). **การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาและอาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ธารอักษร.
- ธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ. (2548). **เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา**. นครปฐม: ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นพมาศ แวหวงส์. (2550). **ปริทัศน์ศิลปะการละคร**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพวรรณ สิริเวชกุล และ ปานบุญ สิริเวชกุล. (2548). **เรื่องสั้นสำหรับเด็กและเยาวชน**. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- นภดล สังข์ทอง. (2549). **แต่งเรื่องร้อยนิทาน จากจินตนาการมาเป็นหนังสือ**. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- นภาลัย สุวรรณธาดา. (2541). “ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดี.” เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 4 วรรณคดีไทย หน่วยที่ 1-7 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นฤมล ตันติชาติ. (2556). “การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านวรรณกรรมภาษาอังกฤษด้วยวงจรวรรณกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นัทธิ วชิรญาโณ. (2556). “การพัฒนาวัตกรรมการสอนวรรณคดี แบบปัญญาวิถี.” บทความวิจัยเสนอในการประชุมหาตใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 4, 10 พฤษภาคม.
- บุญญาริน บุญบริรักษ์. (2558). “การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยกลวิธี

โครงสร้างเรื่องเล่าผ่านนิทานภาพเคลื่อนไหว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสร้อยทอง สำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. (2518). **แนะแนวทางการศึกษาวิชาวรรณคดี**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตการพิมพ์.
- เบญจมาศ พลอินทร์ และ เศรษฐ พลอินทร์. (2524). **วรรณคดีการละคร**. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ปนัดดา ใจสุทธิ. (2558). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ 2 ร่วมกับเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. (2545). **นิทานพื้นบ้านศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทีป เหมือนนิล. (2523). **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์ การพิมพ์.
- ปองวุฒิ รุจิระชาคร. (2557). **วิจัยไร่สำนึก**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- เปลื้อง ณ นคร. (2541). **ศิลปะแห่งการประพันธ์**. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ผกาศรี เย็นบุตร. (2555). **หนังสือเรียนภาษาไทย 3 เล่ม 2**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอมพันธ์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พีรภาว จิต์หาญ. (2560). ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม.
- เพ็ญศิริ ภูมิสายดร. (2558). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIPPA.” **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม** ปีที่ 9, ฉบับพิเศษ(เมษายน): 493-509.
- ไพพรรณ อินทนิล. (2534). **เทคนิคการเล่านิทาน**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ไพโรธ เลิศพิริยกุล. (2542). **วรรณกรรมปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มัทนี รัตนิน. (2559). **ศิลปะการแสดงละคร (Acting)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มาโนช ดินลานสกุล. (2547). **การอ่านและการเขียนบันเทิงคดี**. พิมพ์ครั้งที่ 1. เอกสารประกอบการสอน
ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนาทาง
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

โมน สวัสดิ์ศรี. (2562). “เรื่องสั้น เรื่อง เสี่ยงบุญ” **มติชนสุดสัปดาห์** ฉบับวันที่ 18 - 24 มกราคม. เข้าถึง
เมื่อ 26 มกราคม 2562. เข้าถึงได้จาก [https://www.matichonweekly.com/
literature-book/article_165715](https://www.matichonweekly.com/literature-book/article_165715).

รักษ มนูญญา บรรณาธิการ. (2542). **เรื่องสั้นและบทกวีดีเด่น พ.ศ.2532-2538**. กรุงเทพฯ: ดับเบิ้ล
นายน์ พรินติ้ง.

รัญจวน อินทรกำแหง ทิพย์สุนทร อนันมบุตร และ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2522). **การอ่านและการ
พิจารณาหนังสือ ท 221**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ:
ราชบัณฑิตยสถาน.

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2549). **สุนทรียรสแห่งวรรณคดี**. กรุงเทพฯ: ณ เพชร สำนักพิมพ์.

วชิราภรณ์ เขียมแสง. (2556). “การใช้ผังความคิดและวิจัยปฏิบัติการในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการ
อ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนขามแก่นนคร.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วรรณมา เชาว์พานนท์. (2560). ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสิรินธร
ราชวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม.

วรรณมา บัวเกิด. (2532). **เอกสารการสอนชุดวิชา 22414 ภาษาไทย7 (วรรณคดีวิจารณ์ สำหรับครู)
หน่วยที่ 11**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วรรณณี ศิริสุนทร. (2532). **เอกสารประกอบคำสอนวิชาการเล่านิทาน ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

วัชรา เล่าเรียนดี ประณัฐ กิจรุ่งเรือง และ อรพิน ศิริสัมพันธ์. (2560). **กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้
เชิงรุก เพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 12. นครปฐม:
เพชรเกษมพรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด.

- วัชรภรณ์ ศรีสิทธิยานนท์. (2560). “ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน.” บทความวิจัย เสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2560, 28 เมษายน.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2541). **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมชาติ.
- วิภา กงกะนันท์. (2533). **วรรณคดีศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิไล มาศจรัส. (2539). **เทคนิคการเขียน การเล่านิทานสำหรับเด็ก**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มิติใหม่.
- ศรีวิไล ดอกจันทร์. (2529). **การสอนวรรณกรรมวรรณคดีไทย**. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สงครามชัย กลิ่นถ่อศีล. (2556). “ผลของการจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เมทริกซ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2560). **รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 ค่าสถิติแยกตามสาระสำหรับโรงเรียน**. เข้าถึงเมื่อ 25 มีนาคม 2560 เข้าถึงได้จาก <http://www.niets.or.th>.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2534). **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2561). **ตำนานตามองถ่าย**. เข้าถึงเมื่อ 9 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก <http://province.m-culture.go.th/prachuapkhirikhan/?p=240400>.
- สิทธิ พิณีภูวดล. (2515). **ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย**. พระนคร: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุกัญญา สุฉายา. (2557). **วรรณคดีนิทานไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิตรา จงจิตร. (2547). **มนุษย์กับวรรณกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุชาติ สวัสดิ์ศรี. (2518). **ถนนสายที่นำไปสู่ความตาย**. กรุงเทพฯ: ดวงกลม.
- สุนี กล้าหาญ. (2558). “ผลการเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้

เทคนิคแผนภาพความคิดกับเทคนิคซีไออาซี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

สุภาภรณ์ สามคุ้มพิมพ์. (2560). ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม.

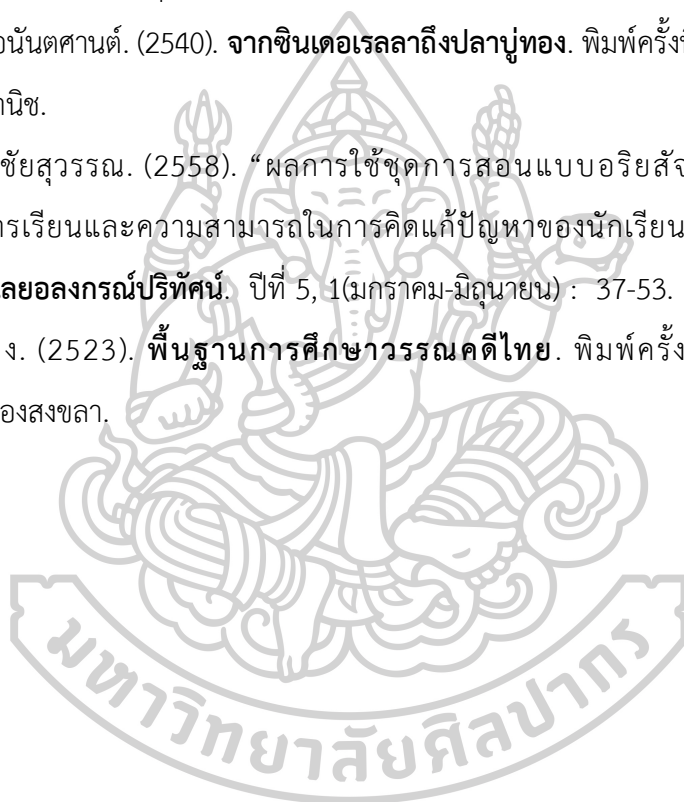
สุนมมาลย์ นิมเนตพันธ์. (2541). **การละครไทย**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

เสาวณิต วิงวอน. (2555). **วรรณคดีการแสดง**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวรรณคดีร่วมกับคณะกรรมการฝ่ายวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เสาวลักษณ์ อนันตสานต์. (2540). **จากชินเดอเรลลาถึงปลาบู่ทอง**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

อรอนงค์ ศรีชัยสุวรรณ. (2558). “ผลการใช้ชุดการสอนแบบอริยสัจสี่ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.” **วไลยอลงกรณ์ปริทัศน์**. ปีที่ 5, 1(มกราคม-มิถุนายน) : 37-53.

อุดม หนูทอง. (2523). **พื้นฐานการศึกษาวรรณคดีไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา: โรงพิมพ์เมืองสงขลา.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุวรี ญาณปรีชาเศรษฐ

ตำแหน่ง	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
วุฒิการศึกษา	ค.ด. วิทยาลัยการวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่ทำงาน	ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้เชี่ยวชาญ	ด้านการวัดและประเมินผล

2. อาจารย์กฤษณะ ลำทะแย

ตำแหน่ง	อาจารย์
วุฒิการศึกษา	ศษ.ม การสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
สถานที่ทำงาน	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้เชี่ยวชาญ	ด้านการสอนภาษาไทย

3. นางสาวอำภาพร ระนาภูศิลป์

ตำแหน่ง	ครู คศ.2
วุฒิการศึกษา	ศษ.ม การสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
สถานที่ทำงาน	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม
ผู้เชี่ยวชาญ	ด้านการสอนภาษาไทย

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
- แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รหัส/รายวิชา ท 23101 ภาษาไทย 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 หน่วยที่ 4 วรรณคดีวรรณกรรม เรื่อง การอ่านวรรณกรรมประเภทนิทาน ครั้งที่ 1 เวลา 50 นาที
 ผู้สอน นางสาวนาถนภา บริบูรณ์เกษตร โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย

1) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท 5.1 ม. 3/1 สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น

ท 5.1 ม. 3/3 สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2) จุดประสงค์

1. นักเรียนสรุปเนื้อหาของเรื่องได้
2. นักเรียนวิเคราะห์เนื้อเรื่องและตัวละครได้
3. นักเรียนประเมินค่าวิธีแก้ปัญหาของตัวละครและวิธีที่นักเรียนเสนอแนะได้
4. นักเรียนสรุปความรู้ ข้อคิดที่ได้จากเรื่องและบอกแนวทางการประยุกต์ไปใช้ในชีวิตได้

3) สาระสำคัญ

การอ่านวรรณกรรมประเภทนิทานเป็นการอ่านบันเทิงคดีรูปแบบหนึ่งซึ่งผู้เรียนต้องสรุปเนื้อหาของเรื่อง สรุปความรู้ บอกข้อคิดจากเรื่องได้ การอ่านดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4) สาระการเรียนรู้

การอ่านวรรณกรรมประเภทนิทานเรื่อง พญากง พญาพาน

5) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

7) กิจกรรมการเรียนรู้

1. ชั้นกระตุ้นการเรียนรู้ (5 นาที)

ครูให้นักเรียนฟังเพลงแหล่ “พระยากง พระยาพาน” ของ ไวพจน์ เพชรสุพรรณ จากนั้นครูนำสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาในเพลงว่ากล่าวถึงเรื่องราวของใครและเกี่ยวข้องกับสถานที่ใด

2. ชั้นอ่านเอาเรื่อง (5 นาที)

ครูให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่องพญากงพญาพานมาล่วงหน้า จากนั้นครูให้นักเรียนตั้งห้องร่วมกันสรุปสาระสำคัญของนิทานเรื่องพญากงพญาพาน ในประเด็นคือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ผลเป็นอย่างไร

3. ชั้นกิจกรรมกลุ่ม (35 นาที)

นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ จำนวน 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 เรื่อง “ไขปัญหานิทานพญากง พญาพาน” โดยวิเคราะห์นิทานเรื่องพญากงพญาพาน ตามลำดับขั้นดังนี้

3.1 วิเคราะห์สรุปเรื่อง

นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ ตามประเด็นคำถามคือ

1. ปัญหาของวรรณกรรมเรื่องนี้คืออะไร
2. ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใครกับใคร
3. ตัวละครแก้ปัญหาอย่างไร
4. การแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไร
5. สรุปสาระสำคัญของเรื่องได้อย่างไร

นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามใบงานที่ 1 ข้อที่ 1-5 จากนั้น ครูและนักเรียนกลุ่มอื่นร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไข

3.2 ชั้นเสนอทางเลือก

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเสนอวิธีแก้ปัญหาที่ต่างจากตัวละคร พร้อมบอกเหตุผลที่เลือกวิธีนี้ลงในใบงานที่ 1 ข้อ 7

3.3 ชั้นข้อคิดและการประยุกต์

นักเรียนร่วมกัน บอกความรู้ ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง และ เสนอแนวทางในการประยุกต์ข้อคิดจากเรื่องไปใช้ในชีวิตจริง ลงในใบงานที่ 1 ข้อ 6 และ ข้อ 8

4. ชั้นละครสร้างสรรค์ (5 นาที)

นักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหา นิทานเรื่องพญากงพญาพาน พร้อมนัดหมายการแสดงละครในคาบต่อไป

8) การวัดและประเมินผล

8.1 วิธีการวัดและประเมินผล

- ตรวจใบงานที่ 1 ไขปัญหานิทานพญากงพญาพาน

8.2 เครื่องมือการวัด

- ใบงานที่ 1 เรื่องไขปัญหานิทานพญากงพญาพาน

8.3 เกณฑ์การประเมิน

- นักเรียนต้องได้คะแนนจากการตอบคำถามและอธิบายเนื้อหาได้ถูกต้อง ร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

9) สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ใบงานที่ 1 เรื่อง ไขปัญหานิทานพญากงพญาพาน
- คลิปเพลงแหล่ง “พระยาภิง พระยาพาน” ของ ไหวพจน์ เพ็ชรสุพรรณ

10) บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้สอน

(นางสาวนาถนภา ปริบูรณ์เกษตร)

รายละเอียดเนื้อหาสาระ/ความรู้

วรรณกรรมนิทานพื้นบ้าน จังหวัดนครปฐม

เรื่องพญาหงษ์พญาพาน

ในกาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว พญาพานกษัตริย์ผู้มีเดชานุภาพ แห่งนครศรีวิชัย ทรงระลึกว่าพระองค์ก็ได้เคยประกอบกรรมชั่วอันยิ่งใหญ่ถึงสองครั้ง ทำให้เกิดความปริวิตกและหวาดหวั่นในผลกรรมนั้นยิ่งนัก พระองค์จึงอัญเชิญพระอรหันต์ และพระสงฆ์บรรดามีในแคว้นศรีวิชัยมาประชุมพร้อมกัน เพื่อปรึกษาหาวิธีบรรเทาอกุศลธรรมนั้น การประชุมพระสงฆ์สาวกครั้งนี้เป็นสันนิบาตใหญ่สมัยหนึ่ง เป็นเหตุให้สถานที่ที่ประชุมนั้นมีนามว่า ธรรมศาลา มาจนทุกวันนี้

อนันตริยกรรมของพญาพานที่เป็นสาเหตุการประชุม ณ ตำบลธรรมศาลาในครั้งนี้มีเรื่องเล่าสืบกันมาว่าดังนี้

ยังมีพญาองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า ท้าวสิกราช ครองนครศรีวิชัย มีโอรสองค์หนึ่งชื่อพญาหงษ์ ได้เป็นผู้ครอบครองนครสืบต่อจากท้าวสิกราช เมื่อมเหสีพญาหงษ์ประสูติโอรสนั้น โหราจารย์ทำนายลักษณะของกุมารว่า จะเป็นผู้มีเดชานุภาพเป็นที่เกรงขามแต่กุมารนี้จะกระทำให้บิดาตาย พญาหงษ์ทราบดังนั้นจึงให้นำไปทิ้งเสียให้ตาย แต่พระมเหสียังมีใจอาลัยรักโอรสอยู่จึงได้คบคิดกับจางบุรุษนำกุมารไปฝากไว้กับยายหอม ให้ยายหอมเป็นผู้เลี้ยงดูไว้ ยายหอมเป็นคนไม่มีลูกจึงเลี้ยงกุมารนั้นไว้ด้วยความ รักใคร่เสมือนลูกในไส้ของตน จนกุมารนั้นเติบโตใหญ่ร่ำรวยจึงได้ลายายหอมท่องเที่ยวไปจนถึงเมืองราชบุรี

ขณะที่กุมารเที่ยวอยู่ในเมืองราชบุรีนั้น มีเหตุเกิดขึ้นทำให้กุมารมีบุญวาสนาส่งขึ้นจากสภาพความเป็นบุตรยายหอมชาวไร่ มีช่างศึกของพระยาราชบุรีตัวหนึ่งอาละวาดสัดหมอกวญไถ่แทงผู้คนหาผู้มีใตปราบข้างนั้นได้ไม่ แต่ครั้นช่างไถ่แทงกุมาร กุมารก็จับข้างกัดไว้กับดินได้ ทำให้หมอกวญช่วยกันจับข้างได้สำเร็จ ความทราบถึงพระยาราชบุรี พระยาราชบุรีจึงได้รับสั่งให้กุมารเข้าไปเฝ้า และครั้นได้พิจารณาคุณลักษณะก็ทราบว่าเป็นผู้มีบุญญาธิการจะเป็นกำลังของตนต่อไปภายภาคหน้า จึงรับกุมารไว้เป็นโอรสบุญธรรม เลี้ยงดูด้วยความรักใคร่

ครั้งนั้นเมืองราชบุรีเป็นเมืองขึ้นของเมืองศรีวิชัย ถึงปีพระยาราชาบุรีต้องนำดอกไม้เงินทองไปถวายพญากงเจ้าเมืองเป็นประจำ กุมารโอรสบุญธรรมเห็นเข้าจึงคิดว่า เหตุใดจึงต้องทำเช่นนั้น และครั้นทราบเหตุแล้วก็ทูลแก่พระยาราชาบุรีให้งดการถวายดอกไม้เงินทองในปีนั้นเสีย แล้วลงไปตั้งช่องสุ่มผู้คนเตรียมกำลังไว้ต่อสู้กับพญากงที่ตำบลหนึ่ง มีผู้มาอาสาสมัครกับกุมารเป็นจำนวนมาก

ฝ่ายพญากงครั้นไม่เห็นเครื่องบรรณาการของพระยาราชาบุรีดังเช่นเคย ก็รู้ได้ว่าพระยาราชาบุรีเป็นกบฏ จึงยกกองทัพมาล้อมเมืองราชบุรีไว้ พระยาราชาบุรีให้โอรสบุญธรรมเป็นแม่ทัพสู้รบป้องกันบ้านเมือง กุมารชวนให้พญากงชนช้างต่อสู้กันที่ทางระหว่างกลาง ทั้งสอง และกุมารฟันพญากงขาดคอข้างสิ้นพระชนม์ สถานที่นั้นจึงได้ชื่อสืบมาว่าถนนขาด

ครั้นแล้วกุมารก็ให้ยกทัพไปยังเมืองศรีวิชัย ยึดเอาบ้านเมืองไว้ได้ ในอำนาจคำพยากรณ์ของโหราจารย์แห่งนครศรีวิชัยว่าโอรสพญากงจะกระทำพิชิตขาด ก็สมจริงดังคำทำนายไว้ และกุมารนั้นได้ประกอบอนันตริยกรรมประหารบิดาของตนโดยมีผู้ความจริง

ธรรมเนียมกษัตริย์แต่โบราณนั้น เมื่อปราบปรามได้เมืองใดแล้ว ย่อมเข้าครอบครองบ้านเมือง ยึดเอาปราสาทราชมนเฑียรตลอดจนมเหสีของเจ้าเมืองเดิมเป็นของตน กุมารแห่งเมืองราชบุรีก็ตั้งใจจะกระทำตามประเพณีของผู้ชนะ คือ จะถือเอามเหสีของพญากงเป็นของตน แต่ขณะที่เดินผ่านธรณีประตูไปนั้น เทวดานิรมิตเป็นแม่ลูกอ่อนนอนขวางอยู่ ทำให้กุมารต้องเดินข้ามลูกแมวปรารถถึงกิริยาอันหยาบคายของเจ้าเมืองใหม่ แม่แมวจึงตอบว่า เราเป็นสัตว์เดียรัจฉานแต่มารดาของท่านเองแท้ๆ ท่านยังคิดมีขอบจะเอาเป็นเมีย กุมารได้ยินดั่งนั้นก็สะดุ้งใจคิดสงสัยอยู่ จึงตั้งสัตย์อธิษฐานว่า ถ้านางมเหสีพญากงเป็นมารดาของตนจริงแล้วไซ้ ขอให้ปรากฏมีน้ำนมไหลออกมาจากยุคลันของนาง พอสิ้นคำอธิษฐานก็ปรากฏว่า มีน้ำนมไหลออกมาจากเต้านมของมเหสีมเหสีพิศดูกุมารเป็น รอยแผลเป็นที่หน้าผาก ก็จำได้ว่า เป็นแผลเป็นเพราะกระทบพานที่รองรับเมื่อแรกประสูติ รู้ว่าเป็นโอรสของตนแน่ แม่ลูกจึงรู้จักกันแล้วนางได้เล่าให้ฟังถึงเรื่องราวในอดีตตั้งแต่เมื่อโหราจารย์ทำนายลักษณะจนถึงที่นางมอบให้ยายหอมเป็นผู้เลี้ยงดู เมื่อกุมารได้สดับเรื่องราวขณะนั้นก็มีความใจหวอนโกรธยายหอมเป็นกำลังว่า ยายหอมรู้แล้วว่า ตนเป็นโอรสพญากงแต่กลับมากปิดความเสียไม่บอกให้รู้เลย จนเป็นเหตุให้ทำพิชิตขาดกรรม เป็นบาปหนัก ความเกรี้ยวโกรธทำให้ขาดความยังคิดจึงไปจับยายหอมฆ่าเสีย ทิ้งศพไว้ให้แร้งกากิน บ้านยายหอมก็เรียกกันว่าโคกยายหอม แต่ครั้งนั้นเป็นต้นมา

ครั้นกุมารได้ครอบครองบ้านเมือง เป็นใหญ่ในนครศรีวิไชยแล้วก็หามีความสุขไม่ก่นแต่ วิตกและหวาดหวั่นในผลกรรมว่า กระทำบาปใหญ่ถึง 2 ครั้ง ครั้งหนึ่งได้ฆ่าพระบิดาของพระองค์เอง แล้วยังมาฆ่ากระทำผิดอีกครั้งหนึ่งแล้ว ด้วยการประหารยายหอมผู้เลี้ยงดูมา มีคุณเสมอมารดา ผู้คน ในเมืองก็พากันถวายนามพระองค์ว่า พาลราช

ด้วยเหตุฉะนี้ พญาพานจึงให้อารธนาพระอรหันต์เจ้า และพระสงฆ์มาประชุมเพื่อมา ปรีกษาหาทางบรรเทาโทษหนักให้เบาบางลง

สันนิบาตแห่งพระอรหันต์ และพระสาวกทูลพญาพานว่า อุกุศลกรรมอันยิ่งใหญ่ที่ได้ กระทำแล้วจะมีผลร้ายทุเลาได้นั้น มีหนทางที่ต่อเมื่อ “มหาบพิตรได้สร้างมหาเจดีย์สูงชันกว่าเขาเหิน”

พญาพานก็รับเอาคำแนะนำของพระอรหันต์ และก่อสร้างรากพระมหาเจดีย์ขึ้น ณ ที่ ที่พระพุทธรเจ้าเคยเสด็จมาบรรทมให้องค์พระเจดีย์นั้นสวมพระแท่นเอาไว้ ทำมหาพรหมก็เสด็จมา จากสวรรค์นำเอาข่องใหญ่ ติสามโหม่งเสียงกระหึ่มจากเข้างถึงค้ำมาหนุนไว้ได้แท่นเอาไว้ พระบรรทมด้วย พญาพานจึงให้ก่อพระเจดีย์ขึ้นเป็นลอมฟางสูงชันกว่าเขาเหินบรรจุพระกัณฑ์ธาตุคือ พระเขี้ยวแก้ว ไว้องค์หนึ่ง เมื่อพระเจดีย์แล้วเสร็จให้มีการฉลองเจ็ดวัน เจ็ดคืน พญาพานประกาศถวายเขตแดน โดยรอบชั่วเสียงซังร้อง แล้วถวายข้าพระโยมสงฆ์จำนวน 555 คน

เมื่อการสร้างเสร็จพระมหาเจดีย์และเสร็จงานฉลองสมโภชแล้ว พญาพานเสด็จขึ้นไปทางเหนือ นมัสการพระบรมสารีริกธาตุในเมืองต่างๆมีเมืองลำพูน เป็นต้น สิ้นเวลาถึง 9 ปี จึงได้เสด็จกลับมา ปกครองนครศรีวิไชยดังเก่า

พระมหาเจดีย์สูงชันกว่าเขาเหินของพญาพานนี้ ตำนานกล่าวต่อมาว่า มีผู้ดัดแปลงและ ปฏิสังขรณ์หลายครั้ง เป็นกษัตริย์ไทยบ้าง มอญบ้าง เปลี่ยนรูปสัณฐานไปดังที่เราเห็นอยู่ในเวลานี้คือ พระปฐมเจดีย์ แห่งนครปฐม

ที่มา: เรื่องพญาท้าวพญาพาน, อ้างจาก ผกาศรี เย็นบุตร. (2555). **หนังสือเรียนภาษาไทย 3 เล่ม 2.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอมพันธ์.

ใบงานที่ 1 เรื่อง ไขปัญหาหิทานพญากงพญาพาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมนิทานพื้นบ้านเรื่องพญากงพญาพาน แล้วตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

1. ปัญหาของวรรณกรรมเรื่องนี้คืออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใครกับใคร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ตัวละครแก้ปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. การแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

วรรณกรรมนิทานพื้นบ้าน จังหวัดนครปฐม

เรื่องพญางงพญาพาน

ในกาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว พญาพานกษัตริย์ผู้มีเดชานุภาพ แห่งนครศรีวิชัย ทรงระลึกว่า พระองค์ก็ได้เคยประกอบกรรมชั่วอันยิ่งใหญ่ถึงสองครั้ง ทำให้เกิดความปรีวิตกและหวาดหวั่น ในผลกรรมนั้นยิ่งนัก พระองค์จึงอัญเชิญพระอรหันต์ และพระสงฆ์บรรดามิในแคว้นศรีวิชัยมาประชุมพร้อมกัน เพื่อปรึกษาหาวิธีบรรเทาอกุศลธรรมนั้น การประชุมพระสงฆ์สาวกครั้งนี้เป็นสันนิบาตใหญ่สมัยหนึ่ง เป็นเหตุให้สถานที่ที่ประชุมนั้นมีนามว่าธรรมศาลา มาจนทุกวันนี้

อนันตริยกรรมของพญาพานที่เป็นสาเหตุการประชุมนั้น ฌ ต้าบธรรมศาลาในครั้งนี้มีเรื่องเล่าสืบกันมาว่าดังนี้

ยังมีพญาองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า ท้าวสิกราช ครองนครศรีวิชัย มีโอรสองค์หนึ่งชื่อพญาวง ได้เป็นผู้ครอบครองนครสืบต่อจากท้าวสิกราช เมื่อมเหสีพญาวงประสูติโอรสนั้น โหราจารย์ทำนายลักษณะของกุมารว่า จะเป็นผู้มีเดชานุภาพเป็นที่เกรงขามแต่กุมารนี้จะกระทำบิดุฆาต พญาวงทราบฉะนั้นจึงให้นำไปทิ้งเสียให้ตาย แต่พระมเหสียังมีใจอาลัยรักโอรสอยู่จึงได้คบคิดกับจากรบุรุษนำกุมารไปฝากไว้กับยายหอม ให้ยายหอมเป็นผู้เลี้ยงดูไว้ ยายหอมเป็นคนไม่มีลูกจึงเลี้ยงกุมารนั้นไว้ด้วยความรักใคร่เสมือนลูกในไส้ของตน จนกุมารนั้นเติบโตใหญ่ร่ำรวยจึงได้ลายายหอมท่องเที่ยวไปจนถึงเมืองราชบุรี

ขณะที่กุมารเที่ยวอยู่ในเมืองราชบุรีนั้น มีเหตุเกิดขึ้นทำให้กุมารมีบุญวาสนาสูงส่งขึ้นจากสภาพความเป็นบุตรยายหอมชาวไร่ มีช่างศึกของพระยาราชาบุรีตัวหนึ่งอาละวาดสัดหมอกความโลภแกงผู้คนหาผู้มีใตปราบข้างนั้นได้ไม่ แต่ครั้งช่างโลภแกงกุมาร กุมารก็จับช่างกดไว้กับดินได้ ทำให้หมอกความช่วยกันจับช่างได้สำเร็จ ความทราบถึงพระยาราชาบุรี พระยาราชาบุรีจึงได้รับสั่งให้กุมารเข้าไปเฝ้า และครั้งได้พิจารณาดูลักษณะก็ทราบว่ กุมารผู้นี้เป็นผู้มีบุญญาธิการจะเป็นกำลังของตนต่อไปภายภาคหน้า จึงรับกุมารไว้เป็นโอรสบุญธรรม เลี้ยงดูด้วยความรักใคร่

ครั้งนั้นเมืองราชบุรีเป็นเมืองขึ้นของเมืองศรีวิชัย ถึงปีพระยาราชาบุรีต้องนำดอกไม้เงินทองไปถวายพญาวงเจ้าเมืองเป็นประจำ กุมารโอรสบุญธรรมเห็นเข้าจึงถวาทว่า เหตุใดจึงต้องทำเช่นนั้น และครั้งทราบเหตุแล้วก็ทูลแก่พระยาราชาบุรีให้งดการถวายดอกไม้เงินทองในปีนั้นเสีย แล้วลงไปตั้งช่องสุ่มผู้คนเตรียมกำลังไว้ต่อสู้กับพญาวงที่ตำบลหนึ่ง มีผู้มาอาสาสมัครกับกุมารเป็นจำนวนมาก

ฝ่ายพญางงครั้งไม่เห็นเครื่องบรรณาการของพระยาราชบุรีดังเช่นเคย ก็รู้ว่าพระยาราชบุรีเป็นกบฏ จึงยกกองทัพมาล้อมเมืองราชบุรีไว้ พระยาราชบุรีให้โอรสบุญธรรมเป็นแม่ทัพสู้รบป้องกันบ้านเมือง กุมารชนให้พญางงชนข้างต่อสู้กันที่ทางระหว่างกลางทั้งสอง และกุมารพันพญางงขาดคอข้างสิ้นพระชนม์ สถานที่นั้นจึงได้ชื่อสืบมาว่าถนนขาด

ครั้งแล้วกุมารก็ให้ยกทัพไปยังเมืองศรีวิชัย ยึดเอาบ้านเมืองไว้ได้ ในอำนาจคำพยากรณ์ของโหราจารย์แห่งนครศรีวิชัยว่าโอรสพญางงจะกระทำพิตุฆาต ก็สมจริงดังคำทำนายไว้ และกุมารนั้นได้ประกอบอนันตริยกรรมประหารบิดาของตนโดยมีผู้ความจริง

ธรรมเนียมกษัตริย์แต่โบราณนั้น เมื่อปราบปรามได้เมืองใดแล้ว ย่อมเข้าครอบครองบ้านเมืองยึดเอาปราสาทราชมณเฑียรตลอดจนมเหสีของเจ้าเมืองเดิมเป็นของตน กุมารแห่งเมืองราชบุรีก็ตั้งใจจะกระทำตามประเพณีของผู้ชนะ คือ จะถือเอามเหสีของพญางงเป็นของตน แต่ขณะที่เดินผ่านธรณีประตูไปนั้น เทวดานิมิตเป็นแม่แม่วอกอ้อนนอนขวางอยู่ ทำให้กุมารต้องเดินข้าม ลูกแม่วปรารถถึงกิริยาอันหยาบคายของเจ้าเมืองใหม่ แม่แม่วจึงตอบว่า เราเป็นสัตว์เดียรัจฉาน แต่มารดาของท่านเองแท้ๆ ท่านยังคิดมิชอบจะเอาเป็นเมีย กุมารได้ยินดังนั้นก็สะดุ้งใจคิดสงสัยอยู่ จึงตั้งสัตย์อธิษฐานว่า ถ้านางมเหสีพญางงเป็นมารดาของตนจริงแล้วไซ้ ขอให้ปรากฏมีน้ำนมไหลออกมาจากยุคลถันของนาง พอสิ้นคำอธิษฐานก็ปรากฏว่า มีน้ำนมไหลออกมาจากเต้านมของมเหสี มเหสีพิศดูกุมารเป็นรอยแผลเป็นที่หน้าผาก ก็จำได้ว่า เป็นแผลเป็นเพราะกระทบพานที่รองรับเมื่อแรกประสูติ รู้ว่าเป็นโอรสของตนแน่ แม่ลูกจึงรู้จักกันแล้วนางได้เล่าให้ฟังถึงเรื่องราวในอดีตตั้งแต่เมื่อโหราจารย์ทำนายลักษณะจนถึงที่นางมอบให้ยายหอมเป็นผู้เลี้ยงดู เมื่อกุมารได้สดับเรื่องราวฉนั้นก็มีน้ำใจหวนโกรธยายหอมเป็นกำลังว่า ยายหอมรู้แล้วว่า ตนเป็นโอรสพญางงแต่กลับมาปิดความเสียไม่บอกให้รู้เลยจนเป็นเหตุให้ทำพิตุฆาตกรรม เป็นบาปหนัก ความเกรี้ยวโกรธทำให้ขาดความยั้งคิดจึงไปจับยายหอมฆ่าเสีย ทิ้งศพไว้ให้แร้งกากิน บ้านยายหอมก็เรียกกันว่าโคกยายหอม แต่ครั้งนั้นเป็นต้นมา

ครั้งกุมารได้ครอบครองบ้านเมือง เป็นใหญ่ในนครศรีวิชัยแล้วก็หาความสุขไม่ ก่นแต่วิตกและหวาดหวั่นในผลกรรมว่า กระทำบาปใหญ่ถึง 2 ครั้ง ครั้งหนึ่งได้ฆ่าพระบิดาของพระองค์เอง แล้วยังมาฆ่ากระทำพิตุฆาตอีกครึ่งหนึ่งเล่า ด้วยการประหารยายหอมผู้เลี้ยงดูมา มีคุณเสมอมารดา ผู้คนในเมืองก็พากันถวายนามพระองค์ว่า พาลราช

ด้วยเหตุฉนั้น พญาพานจึงให้อารธนาพระอรหันต์เจ้า และพระสงฆ์มาประชุมเพื่อมาปรึกษาหาทางบรรเทาโทษหนักให้เบาบางลง

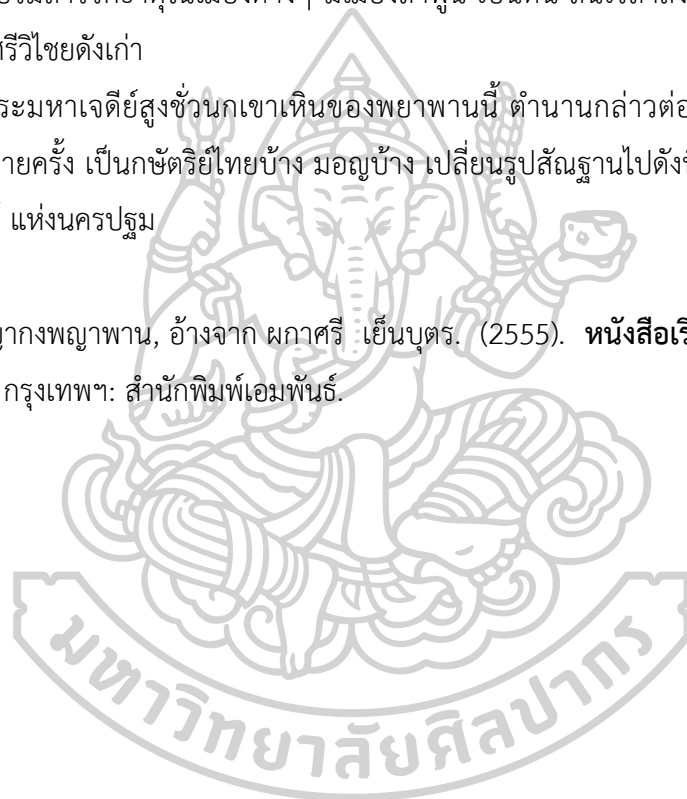
สันนิบาตแห่งพระอรหันต์ และพระสาวกทูลพญาพานว่า อกุศลกรรมอันยิ่งใหญ่ที่ได้กระทำแล้ว จะมีผลร้ายทุเลาได้นั้น มีหนทางก็ต่อเมื่อ “มหาบพิตรได้สร้างมหาเจดีย์สูงชันกว่าเขาเหิน”

พญาพานก็รับเอาคำแนะนำของพระอรหันต์ และก่อสร้างรากพระมหาเจดีย์ขึ้น ณ ที่ที่พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาบรรทมในห้องค์พระเจดีย์นั้นสวมพระแท่นเอาไว้ ทำวามหาพรหมก็เสด็จมาจากสวรรค์นำเอาห้องใหญ่ ๓ สามโหม่งเสียงกระหึ่มจากเข้าถึงค้ำมาหนุนไว้ได้แท่นเอาไว้ พระบรรทมด้วยพญาพานจึงให้ก่อพระเจดีย์ขึ้นเป็นลอมฟางสูงชันกเขาเห็นบรรจุพระกัณฑ์ธาตุคือ พระเขี้ยวแก้ว ไว้องค์หนึ่ง เมื่อพระเจดีย์แล้วเสร็จให้มีการฉลองเจ็ดวันเจ็ดคืน พญาพานประกาศถวายเขตแดนโดยรอบชั่วเสียงข้างร้อง แล้วถวายข้าพระโยมสงฆ์จำนวน 555 ครว

เมื่อการสร้างเสร็จพระมหาเจดีย์และเสร็จงานฉลองสมโภชแล้ว พญาพานเสด็จขึ้นไปทางเหนือนมัสการพระบรมสารีริกธาตุในเมืองต่างๆ มีเมืองลำพูน เป็นต้น สิ้นเวลาถึง 9 ปี จึงได้เสด็จกลับมาปกครองนครศรีวิชัยดังเก่า

พระมหาเจดีย์สูงชันกเขาเห็นของพญาพานนี้ ตำนานกล่าวต่อมาว่า มีผู้ดัดแปลงและปฏิสังขรณ์หลายครั้ง เป็นกษัตริย์ไทยบ้าง มอญบ้าง เปลี่ยนรูปสัณฐานไปดังที่เราเห็นอยู่ในเวลานี้คือพระปฐมเจดีย์ แห่งนครปฐม

ที่มา: เรื่องพญาปางพญาพาน, อ้างจาก ผกาศรี เย็นบุตร. (2555). หนังสือเรียนภาษาไทย 3 เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอมพันธ์.

เกณฑ์การประเมินการทำใบงานเรื่อง ไขปัญหานิทานพญาางพญาพาน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	3	2	1	0
ความถูกต้อง ตรวจข้อ 1-6	ตอบได้ถูกต้องครบถ้วนทุกประเด็น	ตอบถูกต้องแต่ขาด 1 ประเด็น	ตอบถูกต้องแต่ขาด 2 ประเด็น	ตอบผิดหรือไม่ตอบ
การใช้เหตุผล ตรวจข้อ 7-8	1.แสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้สมเหตุสมผล 2.แสดงแนวทางการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 3.แสดงการประยุกต์ข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง	แสดงเหตุผลขาด 1 ประเด็นจาก 3 ประเด็น	แสดงเหตุผลขาด 2 ประเด็นจาก 3 ประเด็น	แสดงเหตุผลที่ไม่สมเหตุสมผลไม่สอดคล้องกันและไม่สามารถประยุกต์ไปใช้ได้

เกณฑ์การประเมิน (คะแนนเต็ม 24 คะแนน)

คะแนน	20-24	คือ	ดีมาก
คะแนน	15-19	คือ	ดี
คะแนน	10-14	คือ	ปานกลาง
คะแนน	5 - 9	คือ	พอใช้
คะแนน	0 - 4	คือ	ควรปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รหัส/รายวิชา ท23101 ภาษาไทย5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
หน่วยที่ 4 วรรณคดีวรรณกรรม เรื่อง การอ่านวรรณกรรมประเภทนิทาน ครั้งที่ 2 เวลา 50 นาที
ผู้สอน นางสาวนาถนภา บริบูรณ์เกษตร โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย

1) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท 5.1 ม. 3/1 สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น

ท 5.1 ม. 3/3 สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2) จุดประสงค์

1. นักเรียนสรุปเนื้อหาของเรื่องได้
2. นักเรียนวิเคราะห์เนื้อเรื่องและตัวละครได้
3. นักเรียนประเมินค่าวิธีแก้ปัญหาของตัวละครและวิธีที่นักเรียนเสนอแนะได้
4. นักเรียนสรุปความรู้ ข้อคิดที่ได้จากเรื่องและบอกแนวทางการประยุกต์ไปใช้ในชีวิตได้

3) สาระสำคัญ

การอ่านวรรณกรรมประเภทนิทานเป็นการอ่านบันเทิงคดีรูปแบบหนึ่งที่ผู้เรียนต้องสรุปเนื้อหาของเรื่อง สรุปความรู้ บอกข้อคิดจากเรื่องได้ การอ่านดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4) สาระการเรียนรู้

การอ่านวรรณกรรมประเภทนิทานเรื่อง พญาทอง พญาพาน

5) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

7) กิจกรรมการเรียนรู้

4. ชั้นละครสร้างสรรค์ (40 นาที)

1. ครูให้นักเรียนทบทวนความรู้เดิมโดยให้นักเรียนเล่าเรื่องย่อนิทานเรื่องพญางงพญาพาน
2. ครูให้นักเรียนจับสลากลำดับชั้นในการแสดงละครสร้างสรรค์โดยกำหนดให้แสดงละครกลุ่มละ 5-8 นาที
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงละคร นำเสนอวิธีแก้ปัญหาตามที่กลุ่มนักเรียนเสนอทางเลือก โดยแสดงละครเฉพาะส่วนที่แสดงถึงการแก้ปัญหาที่แตกต่างจากบทอ่าน เมื่อจบการแสดงของแต่ละกลุ่มให้เพื่อนกลุ่มอื่นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาว่าได้ผลดีหรือไม่อย่างไร

5. ชั้นสรุป (10 นาที)

1. นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียนนิทานเรื่องนี้
2. ครูแจกใบงานที่ 2 เรื่อง แผนภาพความคิดพิชิตนิทานพญางงพญาพาน โดยมีประเด็นในการเขียนแผนภาพความคิดตามหัวข้อที่กำหนดให้ ให้นักเรียนทำการบ้านและนำมาส่งในคาบเรียนถัดไป
3. ครูแจกเรื่องสั้นเรื่องเหยี่ยวทะเล ให้นักเรียนอ่านมาล่วงหน้า

8) การวัดและประเมินผล

8.1 วิธีการวัดและประเมินผล

- ตรวจใบงานที่ 2 การเขียนแผนภาพความคิด

8.2 เครื่องมือการวัด

- ใบงานที่ 2 เรื่อง แผนภาพความคิดพิชิตนิทานพญางงพญาพาน
- แบบประเมินการเขียนแผนภาพความคิด

8.3 เกณฑ์การประเมิน

- นักเรียนต้องได้คะแนนการเขียนแผนภาพความคิด ร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

9) สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ใบงานที่ 2 เรื่อง แผนภาพความคิดพิชิตนิทานพญางงพญาพาน

10) บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้สอน

(นางสาวนาถนภา บริบูรณ์เกษตร)

รายละเอียดเนื้อหาสาระ/ความรู้

วรรณกรรมนิทานพื้นบ้าน จังหวัดนครปฐม

เรื่องพญางงพญาพาน

ในกาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว พญาพานกษัตริย์ผู้มีเดชานุภาพ แห่งนครศรีวิชัย ทรงระลึกว่าพระองค์ก็ได้เคยประกอบกรรมชั่วอันยิ่งใหญ่ถึงสองครั้ง ทำให้เกิดความปริวิตกและหวาดหวั่นในผลกรรมนั้นยิ่งนัก พระองค์จึงอัญเชิญพระอรหันต์ และพระสงฆ์บรรดามีในแคว้นศรีวิชัยมาประชุมพร้อมกัน เพื่อปรึกษาหาวิธีบรรเทาอกุศลธรรมนั้น การประชุมพระสงฆ์สาวกครั้งนี้เป็นสันนิบาตใหญ่สมัยหนึ่ง เป็นเหตุให้สถานที่ที่ประชุมนั้นมีนามว่าธรรมศาลา มาจนทุกวันนี้

อนันตริยกรรมของพญาพานที่เป็นสาเหตุการประชุม ณ ธรรมศาลาในครั้งนี้มีเรื่องเล่าสืบกันมาว่าดังนี้

ยังมีพญาองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า ท้าวสิกราช ครองนครศรีวิชัย มีโอรสองค์หนึ่งชื่อพญาอง ได้เป็นผู้ครอบครองนครสืบต่อจากท้าวสิกราช เมื่อมเหสีพญาองประสูติโอรสนั้น โหราจารย์ทำนายลักษณะของกุมารว่า จะเป็นผู้มีเดชานุภาพเป็นที่เกรงขามแต่กุมารนี้จะกระทำบิดุฆาต พญาองทราบฉะนั้นจึงให้นำไปทิ้งเสียให้ตาย แต่พระมเหสียังมีใจอาลัยรักโอรสอยู่จึงได้คบคิดกับจางบุรุษนำกุมารไปฝากไว้กับยายหอม ให้ยายหอมเป็นผู้เลี้ยงดูไว้ ยายหอมเป็นคนไม่มีลูกจึงเลี้ยงกุมารนั้นไว้ด้วยความรักใคร่เสมือนลูกในไส้ของตน จนกุมารนั้นเติบโตใหญ่รุ่มนุ่มจึงได้ลายายหอมท่องเที่ยวไปจนถึงเมืองราชบุรี

ขณะที่กุมารเที่ยวอยู่ในเมืองราชบุรีนั้น มีเหตุเกิดขึ้นทำให้กุมารมีบุญวาสนาส่งส่งขึ้นจากสภาพความเป็นบุตรยายหอมชาวไร่ มีช่างศึกของพระยาราชบุรีตัวหนึ่งอาละวาดสลัดหมอคความอยู่ไล่แทงผู้คนหาผู้มีใตปราบข้างนั้นได้ไม่ แต่ครั้นช่างไล่แทงกุมาร กุมารก็จับข้างกตไว้กับดินได้ ทำให้หมอคความช่วยกันจับข้างได้สำเร็จ ความทราบถึงพระยาราชบุรี พระยาราชบุรีจึงได้รับสั่งให้กุมารเข้าไปเฝ้าและครั้นได้พิจารณาคุณลักษณะก็ทราบว่าเป็นผู้มีบุญญาธิการจะเป็นกำลังของตนต่อไป ภายภาคหน้า จึงรับกุมารไว้เป็นโอรสบุญธรรม เลี้ยงดูด้วยความรักใคร่

ครั้งนั้นเมืองราชบุรีเป็นเมืองขึ้นของเมืองศรีวิชัย ถึงปีพระยาราชาบุรีต้องนำดอกไม้เงินทองไปถวายพญากงเจ้าเมืองเป็นประจำ กุมารโอรสบุญธรรมเห็นเข้าจึงคิดว่า เหตุใดจึงต้องทำเช่นนั้น และครั้นทราบเหตุแล้วก็ทูลแก่พระยาราชาบุรีให้งดการถวายดอกไม้เงินทองในปีนั้นเสีย แล้วลงไปตั้งช่องสุ่มผู้คนเตรียมกำลังไว้ต่อสู้กับพญากงที่ตำบลหนึ่ง มีผู้มาอาสาสมัครกับกุมารเป็นจำนวนมาก

ฝ่ายพญากงครั้นไม่เห็นเครื่องบรรณาการของพระยาราชาบุรีดังเช่นเคย ก็รู้ว่าพระยาราชาบุรีเป็นกบฏ จึงยกกองทัพมาล้อมเมืองราชบุรีไว้ พระยาราชาบุรีให้โอรสบุญธรรมเป็นแม่ทัพสู้รบป้องกันบ้านเมือง กุมารชวนให้พญากงชนช้างต่อสู้กันที่ทางระหว่างกลางทั้งสอง และกุมารฟันพญากงขาดคอข้างสิ้นพระชนม์ สถานที่นั้นจึงได้ชื่อสืบมาว่าถนนขาด

ครั้นแล้วกุมารก็ให้ยกทัพไปยังเมืองศรีวิชัย ยึดเอาบ้านเมืองไว้ได้ ในอำนาจคำพยากรณ์ของโหราจารย์แห่งนครศรีวิชัยว่าโอรสพญากงจะกระทำปิตุฆาต ก็สมจริงดังคำทำนายไว้ และกุมารนั้นได้ประกอบอนันตริยกรรมประหารบิดาของตนโดยมีรู้ความจริง

ธรรมเนียมกษัตริย์แต่โบราณนั้น เมื่อปราบปรามได้เมืองใดแล้ว ย่อมเข้าครอบครองบ้านเมือง ยึดเอาปราสาทราชมนเฑียรตลอดจนมเหสีของเจ้าเมืองเดิมเป็นของตน กุมารแห่งเมืองราชบุรีก็ตั้งใจจะกระทำตามประเพณีของผู้ชนะ คือ จะถือเอามเหสีของพญากงเป็นของตน แต่ขณะที่เดินผ่านธรณีประตูไปนั้น เทวดานิรมิตเป็นแม่แมวก่อนนอนขวางอยู่ ทำให้กุมารต้องเดินข้ามลูกแมวปรารถถึงกิริยาอันหยาบคายของเจ้าเมืองใหม่ แม่แมวจึงตอบว่า เราเป็นสัตว์เดียรัจฉานแต่มารดาของท่านเองแท้ๆท่านยังคิดมีขอบจะเอาเป็นเมีย กุมารได้ยินดังนั้นก็สะดุ้งใจคิดสงสัยอยู่ จึงตั้งสัตย์อธิษฐานว่า ถ้านางมเหสีพญากงเป็นมารดาของตนจริงแล้วไซ้ ขอให้ปรากฏมีน้ำนมไหลออกมาจากยุคลั่นของนาง พอสิ้นคำอธิษฐานก็ปรากฏว่า มีน้ำนมไหลออกมาจากเต้านมของมเหสีมเหสีพิศดูกุมารเป็นรอยแผลเป็นที่หน้าผาก ก็จำได้ว่า เป็นแผลเป็นเพราะกระทบพานที่รองรับเมื่อแรกประสูติ รู้ว่าเป็นโอรสของตนแน่ แม่ลูกจึงรู้จักกันแล้วนางได้เล่าให้ฟังถึงเรื่องราวในอดีตตั้งแต่เมื่อโหราจารย์ทำนายลักษณะจนถึงที่นางมอบให้ยายหอมเป็นผู้เลี้ยงดู เมื่อกุมารได้สดับเรื่องราวขณะนั้นก็น้ำใจหวนโกรธยายหอมเป็นกำลังว่า ยายหอมรู้แล้วว่า ตนเป็นโอรสพญากงแต่กลับมาปิดความเสียไม่บอกให้รู้เลย จนเป็นเหตุให้ทำปิตุฆาตกรรม เป็นบาปหนัก ความเกรี้ยวโกรธทำให้ขาดความยังคิดจึงไปจับยายหอมฆ่าเสีย ทิ้งศพไว้ให้แร้งกากิน บ้านยายหอมก็เรียกกันว่าโคกยายหอม แต่ครั้งนั้นเป็นต้นมา

ครั้นกุมารได้ครอบครองบ้านเมือง เป็นใหญ่ในนครศรีวิชัยแล้วก็หาความสุขไม่ ก่นแต่วิตกและหวาดหวั่นในผลกรรมว่า กระทำบาปใหญ่ถึง 2 ครั้ง ครั้งหนึ่งได้ฆ่าพระบิดาของพระองค์เอง แล้วยังมาฆ่ากระทำผิดอีกครั้งหนึ่งเล่า ด้วยการประหารยายหอมผู้เลี้ยงดูมา มีคุณเสมอมารดา ผู้คนในเมืองก็พากันถวายนามพระองค์ว่า พาลราช

ด้วยเหตุฉะนี้ พญาพานจึงให้อารธนาพระอรหันต์เจ้า และพระสงฆ์มาประชุมเพื่อมาปรึกษาหาทางบรรเทาโทษหนักให้เบาบางลง

สันนิบาตแห่งพระอรหันต์ และพระสาวกทูลพญาพานว่า อุกุศลกรรมอันยิ่งใหญ่ที่ได้กระทำแล้วจะมีผลร้ายทุเลาได้นั้น มีหนทางก็ต่อเมื่อ “มหาบพิตรได้สร้างมหาเจดีย์สูงชันกเขาเหิน”

พญาพานก็รับเอาคำแนะนำของพระอรหันต์ และก่อสร้างรากพระมหาเจดีย์ขึ้น ณ ที่ที่พระพุทธรเจ้าเคยเสด็จมาบรรทมให้องค์พระเจดีย์นั้นสวมพระแท่นเอาไว้ ทำมหาพรหมก็เสด็จมาจากสวรรค์นำเอาช่องใหญ่ ตีสามโหม่งเสียงกระหึ่มจากเข้าถึงค้ำมาหนุนไว้ได้แท่นพระบรรทมด้วยพญาพานจึงให้ก่อพระเจดีย์ขึ้นเป็นลอมฟางสูงชันกเขาเหินบรรจุพระกัณฑ์ธาตุคือ พระเขี้ยวแก้วไว้องค์หนึ่ง เมื่อพระเจดีย์แล้วเสร็จให้มีการฉลองเจ็ดวันเจ็ดคืน พญาพานประกาศถวายเขตแดนโดยรอบชั่วเสียงข่าร้อง แล้วถวายข้าพระโยมสงฆ์จำนวน 555 ครั้ว

เมื่อการสร้างเสร็จพระมหาเจดีย์และเสร็จงานฉลองสมโภชแล้ว พญาพานเสด็จขึ้นไปทางเหนือ นมัสการพระบรมสารีริกธาตุในเมืองต่างๆ มีเมืองลำพูน เป็นต้น สิ้นเวลาถึง 9 ปี จึงได้เสด็จกลับมาปกครองนครศรีวิชัยดังเก่า

พระมหาเจดีย์สูงชันกเขาเหินของพญาพานนี้ ตำนานกล่าวต่อมามีผู้ดัดแปลงและปฏิสังขรณ์หลายครั้ง เป็นกษัตริย์ไทยบ้าง มอญบ้าง เปลี่ยนรูปสัณฐานไปดังที่เราเห็นอยู่ในเวลานี้คือ พระปฐมเจดีย์ แห่งนครปฐม

ที่มา: เรื่องพญาพงพญาพาน, อ้างจาก ผกาศรี เย็นบุตร. (2555). **หนังสือเรียนภาษาไทย 3 เล่ม 2.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอมพันธ์.

ใบงานที่ 2

เรื่อง แผนภาพความคิดพิชิตนิทานพญางงพญาพาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภาพความคิดสรุปนิทานเรื่องพญางงพญาพาน โดยมีประเด็นในการสรุปดังนี้

ประเด็นที่ 1 วิเคราะห์สรุปเรื่อง

1. ปัญหาของวรรณกรรมเรื่องนี้เป็นอะไร
2. ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใครกับใคร
3. ตัวละครแก้ปัญหาอย่างไร
4. การแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไร
5. สรุปสาระสำคัญของเรื่องได้อย่างไร

ประเด็นที่ 2 เสนอทางเลือก

6. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้

ประเด็นที่ 3 ข้อคิดและการประยุกต์

7. ถ้านักเรียนเป็นตัวละครจะใช้วิธีใดแก้ปัญหา อย่างไร เพราะเหตุใด
8. นักเรียนจะนำข้อคิดจากเรื่องนี้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตในเองได้ แก้ได้อย่างไร

วรรณกรรมนิทานพื้นบ้าน จังหวัดนครปฐม เรื่องพญางงพญาพาน

ในกาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว พญาพานกษัตริย์ผู้มีเดชาานุภาพ แห่งนครศรีวิชัย ทรงระลึกว่าพระองค์ก็ได้เคยประกอบกรรมชั่วอันยิ่งใหญ่ถึงสองครั้ง ทำให้เกิดความปริวิตกและหวาดหวั่นในผลกรรมนั้นยิ่งนัก พระองค์จึงอัญเชิญพระอรหันต์ และพระสงฆ์บรรดามีในแคว้นศรีวิชัยมาประชุมพร้อมกัน เพื่อปรึกษาหาวิธีบรรเทาอกุศลธรรมนั้น การประชุมพระสงฆ์สาวกครั้งนี้เป็นสันนิบาตใหญ่สมัยหนึ่ง เป็นเหตุให้สถานที่ที่ประชุมนั้นมีนามว่าธรรมศาลา มาจนทุกวันนี้

อนันตริยกรรมของพญาพานที่เป็นสาเหตุการประชุม ณ ตำบลธรรมศาลาในครั้งนี้มีเรื่องเล่าสืบกันมาว่าดังนี้

ยังมีพญาองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า ท้าวสิกราช ครองนครศรีวิชัย มีโอรสองค์หนึ่งชื่อพญาทง ได้เป็นผู้ครอบครองนครสืบต่อจากท้าวสิกราช เมื่อเมสสีพญาทงประสูติโอรสนั้น โหราจารย์ทำนายลักษณะของกุมารว่า จะเป็นผู้มีเดชาานุภาพเป็นที่เกรงขามแต่กุมารนี้จะกระทำบิดุฆาต พญาทงทราบฉะนั้นจึงให้นำไปทิ้งเสียให้ตาย แต่พระเมสสียังมีใจอาลัยรักโอรสอยู่จึงได้คบคิดกับจางบุรุษนำกุมารไปฝากไว้กับยายหอม ให้ยายหอมเป็นผู้เลี้ยงดูไว้ ยายหอมเป็นคนไม่มีลูกจึงเลี้ยงกุมารนั้นไว้ด้วยความรักใคร่เสมือนลูกในไส้ของตน จนกุมารนั้นเติบโตใหญ่รุ่มหนุ่มจึงได้ลายายหอมท่องเที่ยวไปจนถึงเมืองราชบุรี

ขณะที่กุมารเที่ยวอยู่ในเมืองราชบุรีนั้น มีเหตุเกิดขึ้นทำให้กุมารมีบุญวาสนาสูงส่งขึ้นจากสภาพความเป็นบุตรยายหอมชาวไร่ มีช่างศึกของพระยาราชาบุรีตัวหนึ่งอาละวาดสลัดหมอกความโลภแกงผู้คนหาผู้มีใตปราบช่างนั้นได้ไม่ แต่ครั้นช่างโลภแกงกุมาร กุมารก็จับช่างกดไว้กับดินได้ ทำให้หมอกความโลภช่วยกันจับช่างได้สำเร็จ ความทราบถึงพระยาราชาบุรี พระยาราชาบุรีจึงได้รับสั่งให้กุมารเข้าไปเฝ้า และครั้นได้พิจารณาดูลักษณะก็ทราบว่ กุมารผู้นี้เป็นผู้มีบุญญาธิการจะเป็นกำลังของตนต่อไป ภายภาคหน้า จึงรับกุมารไว้เป็นโอรสบุญธรรม เลี้ยงดูด้วยความรักใคร่

ครั้งนั้นเมืองราชบุรีเป็นเมืองขึ้นของเมืองศรีวิชัย ถึงปีพระยาราชาบุรีต้องนำดอกไม้เงินทองไปถวายพญาทงเจ้าเมืองเป็นประจำ กุมารโอรสบุญธรรมเห็นเข้าจึงถวาทว่า เหตุใดจึงต้องทำเช่นนั้น และครั้นทราบเหตุแล้วก็ทูลแก่พระยาราชาบุรีให้งดการถวายดอกไม้เงินทองในปีนั้นเสีย แล้วลงไปตั้งช่องสุ่มผู้คนเตรียมกำลังไว้ต่อสู้กับพญาทงที่ตำบลหนึ่ง มีผู้มาอาสาสมัครกับกุมารเป็นจำนวนมาก

ฝ่ายพญางวงครั้งนี้ไม่เห็นเครื่องบรรณาการของพระยาราชาบุรีดังเช่นเคย ก็รู้ว่าพระยาราชาบุรีเป็นกบฏ จึงยกกองทัพมาล้อมเมืองราชบุรีไว้ พระยาราชาบุรีให้โอรสบุญธรรมเป็นแม่ทัพสู้รบป้องกันบ้านเมือง กุมารชวนให้พญางวงชนข้างต่อสู้กันที่ทางระหว่างกลางทั้งสอง และกุมารพันพญางวงขาดคอข้างสิ้นพระชนม์ สถานที่นั้นจึงได้ชื่อสืบมาว่าถนนขาด

ครั้นแล้วกุมารก็ให้ยกทัพไปยังเมืองศรีวิชัย ยึดเอาบ้านเมืองไว้ได้ ในอำนาจคำพยากรณ์ของโหราจารย์แห่งนครศรีวิชัยว่าโอรสพญางวงจะกระทำปิตุฆาต ก็สมจริงดังคำทำนายไว้ และกุมารนั้นได้ประกอบอนันตริยกรรมประหารบิดาของตนโดยมีรู้ความจริง

ธรรมเนียมกษัตริย์แต่โบราณนั้น เมื่อปราบปรามได้เมืองใดแล้ว ย่อมเข้าครอบครองบ้านเมือง ยึดเอาปราสาทราชมนเฑียรตลอดจนมเหสีของเจ้าเมืองเดิมเป็นของตน กุมารแห่งเมืองราชบุรีก็ตั้งใจจะกระทำตามประเพณีของผู้ชนะ คือ จะถือเอามเหสีของพญางวงเป็นของตน แต่ขณะที่เดินผ่านธรณีประตูไปนั้น เทวดานิमितเป็นแม่แม่มือก่อนนอนขวางอยู่ ทำให้กุมารต้องเดินข้ามลูกแมวปรารถถึงกิริยาอันหยาบคายของเจ้าเมืองใหม่ แม่แมวจึงตอบว่า เราเป็นสัตว์เดียรัจฉาน แต่มารดาของท่านเองแท้ๆท่านยังคิดมิชอบจะเอาเป็นเมีย กุมารได้ยืนดั่งนั้นก็สะดุ้งใจคิดสงสัยอยู่ จึงตั้งสัตย์อธิษฐานว่า ถ้านางมเหสีพญางวงเป็นมารดาของจริงแล้วไซ้ร้ ขอให้ปรากฏมีน้ำนมไหลออกมาจากยุคลั่นของนาง พอสิ้นคำอธิษฐานก็ปรากฏว่า มีน้ำนมไหลออกมาจากเต้านมของมเหสี มเหสีพิศดูกุมารเป็นรอยแผลเป็นที่หน้าผาก ก็จำได้ว่า เป็นแผลเป็นเพราะกระทบพานที่รองรับเมื่อแรกประสูติ รู้ว่าเป็นโอรสของตนแน่ แม่ลูกจึงรู้จักกันแล้วนางได้เล่าให้ฟังถึงเรื่องราวในอดีตตั้งแต่เมื่อโหราจารย์ทำนายลักษณะจนถึงที่นางมอบให้ยายหอมเป็นผู้เลี้ยงดู เมื่อกุมารได้สดับเรื่องราวละนั้นก็มิมีน้ำใจหวนโกรธยายหอมเป็นกำลังว่า ยายหอมรู้แล้วว่า ตนเป็นโอรสพญางวงแต่กลับมาปิดความเสียไม่บอกให้รู้เลย จนเป็นเหตุให้ทำปิตุฆาตกรรม เป็นบาปหนัก ความเกรี้ยวโกรธทำให้ขาดความยังคิดจึงไปจับยายหอมฆ่าเสีย ทิ้งศพไว้ให้แร้งกากิน บ้านยายหอมก็เรียกกันว่าโคกยายหอม แต่ครั้งนั้นเป็นต้นมา

ครั้นกุมารได้ครอบครองบ้านเมือง เป็นใหญ่ในนครศรีวิชัยแล้วก็หามีความสุขไม่ ก่นแต่วิตกและหวาดหวั่นในผลกรรมว่า กระทำบาปใหญ่ถึง 2 ครั้ง ครั้งหนึ่งได้ฆ่าพระบิดาของพระองค์เอง แล้วยังมาฆ่ากระทำผิดอีกครั้งหนึ่งเล่า ด้วยการประหารยายหอมผู้เลี้ยงดูมา มีคุณเสมอมารดา ผู้คนในเมืองก็พากันถวายนามพระองค์ว่า พาลราชา

ด้วยเหตุฉะนี้ พญาพานจึงให้อารธนาพระอรหันต์เจ้า และพระสงฆ์มาประชุมเพื่อมาปรึกษาหาทางบรรเทาโทษหนักให้เบาบางลง

สันนิบาตแห่งพระอรหันต์ และพระสาวกทูลพยาพานว่า อกุศลกรรมอันยิ่งใหญ่ที่ได้กระทำแล้วจะมีผลร้ายทุเลาได้นั้น มีหนทางที่ต่อเมื่อ “มหาบพิตรได้สร้างมหาเจดีย์สูงชันกเขาเหิน”

พยาพานก็รับเอาคำแนะนำของพระอรหันต์ และก่อสร้างรากพระมหาเจดีย์ขึ้น ณ ที่ที่พระพุทธรูปเจ้าเคยเสด็จมาบรรทมในห้องค์พระเจดีย์นั้นสวมพระแท่นเอาไว้ ทำวมหาพรหมก็เสด็จมาจากสวรรค์นำเอาช่องใหญ่ ๓ สามโหม่งเสียงกระหึ่มจากเข้าถึงค้ำมาหนุนไว้ได้แท่นเอาไว้ พระบรรทมด้วยพยาพานจึงให้ก่อพระเจดีย์ขึ้นเป็นลอมฟางสูงชันกเขาเหินบรรจุพระกัณฑ์ธาตุคือ พระเขี้ยวแก้วไว้องค์หนึ่ง เมื่อพระเจดีย์แล้วเสร็จให้มีการฉลองเจ็ดวันเจ็ดคืน พยาพานประกาศถวายเขตแดนโดยรอบชั่วเสียงข้างร้อง แล้วถวายข้าพระโยมสงฆ์จำนวน 555 ครว

เมื่อการสร้างเสร็จพระมหาเจดีย์และเสร็จงานฉลองสมโภชแล้ว พยาพานเสด็จขึ้นไปทางเหนือนมัสการพระบรมสารีริกธาตุในเมืองต่างๆ มีเมืองลำพูน เป็นต้น สิ้นเวลาถึง 9 ปี จึงได้เสด็จกลับมาปกครองนครศรีวิชัยดังเก่า

พระมหาเจดีย์สูงชันกเขาเหินของพยาพานนี้ ตำนานกล่าวต่อมามีผู้ดัดแปลงและปฏิสังขรณ์หลายครั้ง เป็นกษัตริย์ไทยบ้าง มอญบ้าง เปลี่ยนรูปสัณฐานไปดังที่เราเห็นอยู่ในเวลานี้คือพระปฐมเจดีย์ แห่งนครปฐม

ที่มา: เรื่องพยากพยาพาน, อ้างจาก ผกาศรี เย็นบุตร. (2555). หนังสือเรียนภาษาไทย 3 เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอมพันธ์.

แบบประเมินการเขียนแผนภาพความคิด

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		ดี 3 คะแนน	พอใช้ 2 คะแนน	ปรับปรุง 1คะแนน
1.	ความถูกต้องครบถ้วน ของเนื้อหา			
2.	รูปแบบการเขียน แผนภาพความคิด			
3.	การเขียนตัวอักษร			
รวม				

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

..... / /

เกณฑ์การประเมินการเขียนแผนภาพความคิด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี 3 คะแนน	พอใช้ 2 คะแนน	ปรับปรุง 1 คะแนน
1. ความถูกต้องครบถ้วนของเนื้อหา	มีหัวข้อหรือสาระสำคัญ ข้อใหญ่ข้อย่อยครบถ้วนตาม เนื้อหาที่กำหนด ใช้คำ สำคัญสรุปความข้อใหญ่ ข้อย่อยได้ชัดเจน	มีหัวข้อหรือสาระสำคัญ แต่ข้อใหญ่ข้อย่อยไม่ ครบตามเนื้อหาที่ กำหนด 1-3 แห่ง ใช้คำ สำคัญสื่อความชัดเจนได้ มากกว่าครึ่งหนึ่งของ ทั้งหมด	มีหัวข้อหรือสาระสำคัญ แต่ หัวข้อใหญ่ ข้อย่อยไม่ครบ ตามเนื้อหาที่กำหนด มากกว่า 3 แห่ง ไม่ใช้คำ สำคัญหรือคำสำคัญสื่อความ ไม่ชัดเจนมากกว่าครึ่งหนึ่ง ของทั้งหมด
2. รูปแบบการเขียนแผนภาพความคิด	การโยงเส้นบอก ความสัมพันธ์ของหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อยต่อเนื่องถูกต้อง เหมาะสม การใช้สี การใช้ ภาพหรือสัญลักษณ์ เหมาะสมกับเนื้อหา	การโยงเส้นบอก ความสัมพันธ์ของหัวข้อ ใหญ่และ หัวข้อย่อยไม่ ต่อเนื่อง การใช้สี การใช้ ภาพหรือสัญลักษณ์ต้อง แก้ไข 1-3 แห่ง	การโยงเส้นบอก ความสัมพันธ์ของหัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อย ไม่ต่อเนื่อง การใช้สี การใช้ภาพหรือ สัญลักษณ์ต้องแก้ไขมากกว่า 3 แห่ง
3. การเขียนตัวอักษร	ลายมือสวยงามเป็นระเบียบ ขนาดตัวอักษรเหมาะสม เขียนสะกดการันต์ถูกต้อง ตามอักขรวิธี	ลายมือไม่เป็นระเบียบ ขนาดตัวอักษรไม่ เหมาะสม สะกดการันต์ ไม่ถูกต้อง 1-3 แห่ง	ลายมือไม่เป็นระเบียบ ขนาดตัวอักษรไม่เหมาะสม สะกดการันต์ไม่ถูกต้อง มากกว่า 3 แห่ง

เกณฑ์การประเมิน (คะแนนเต็ม 9 คะแนน)

คะแนน 7-9 คือ ดี

คะแนน 4-6 คือ พอใช้

คะแนน 3 คือ ปรับปรุง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย

คำชี้แจง

แบบทดสอบมี 2 ตอน เป็นแบบอัตนัย จำนวน 16 ข้อ

คะแนนเต็ม 48 คะแนน (ข้อละ 3 คะแนน) เวลา 90 นาที

คำสั่ง ตอนที่ 1 ให้นักเรียนอ่านนิทาน เรื่อง นิทานเขาทับควาย แล้วตอบคำถามตามที่กำหนดให้ (ข้อ 1-8)

นิทานเขาทับควาย

หลายพันปีล่วงมาแล้ว เมืองลพบุรีหรือละโว้ธานียังเป็นป่าดงดิบ มีฝูงลิงอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก กล่าวกันว่าเมืองขีดขินในเรื่องรามเกียรติ์ที่พระอินทร์ลงมาเนรมิตให้พาลีผู้เป็นลูก อยู่ในสถานีรถไฟลพบุรี และศาลพระกาฬในปัจจุบันนี้เอง

ในครั้งนั้นมีควายตัวหนึ่งชื่อทรพาอาศัยอยู่ในป่าบริเวณหน้าเขาวงพระจันทร์ เป็นที่นำประหลาดว่า บริเวณป่าแถบนั้น แม้จะมีควายป่าเที่ยวเล็มหญ้าอยู่เป็นฝูงก็ตามจะพบแต่ควายตัวเมีย ส่วนตัวผู้มีแต่ทรพาเพียงตัวเดียว

ทรพานั้นเดิมเป็นยักษ์ชื่อ นนทกาล มีหน้าที่เฝ้าประตูกำแพงเมืองชั้นในของพระอิศวร นนทกาลนั้นมีอายุหมื่นปี แต่ไม่เคยมีคู่ เมื่อเห็นนางฟ้าชื่อ มาลี ไปเก็บดอกไม้ในอุทยานทุกวันก็เกิดความรัก วันหนึ่งได้แอบตามเข้าไปในอุทยาน และปาดดอกไม้ไปที่นางเป็นการเกี้ยวพาราสี นางตกใจมาก จึงไปฟ้องพระอิศวร พระอิศวรพิโรธ จึงสาปให้ไปเป็นควายอยู่ในป่าชื่อว่าทรพาจนกว่าจะมีลูกเป็นตัวผู้ มาฆ่าตาย จึงจะกลับเป็นยักษ์เฝ้ากำแพงเมืองตามเดิม เมื่อถูกสาปก็เดินทางมาถึงป่าหิมวันกลายเป็นควายเผือกที่มีพลังกำลังมาก มีนางกาสกรเป็นบริวารถึงห้าพันตัว เมื่อทรพาเป็นควายจึงต้องคอยระวังหากควายตัวเมียในฝูงตัวใดคลอดลูกเป็นตัวผู้ ก็จะขวิดลูกตายหมด การสรตัวหนึ่ง ชื่อ นิลา เมื่อนางตั้งครรภ์ก็กลัวว่า ถ้าคลอดลูกเป็นตัวผู้ก็จะถูกทรพาผู้เป็นพ่อฆ่าตาย จึงหนีออกจากฝูง หลบไปอยู่ถ้ำแห่งหนึ่ง จนคลอดลูกออกมา ชื่อ ทรพี ฝ่ายเทพารักษ์มีความสงสารจึงพากันเข้าสิงสถิตย์ยังเขาทั้งสอง และขาทั้งสองของทรพี เมื่อเติบโตขึ้นจึงมีร่างกายแข็งแรง เพราะเดชแห่งเทพารักษ์ที่สิงสถิตย์อยู่ ทรพีกำเริบคิดจะแก้แค้น จึงแอบวัดรอยเท้าของทรพาอยู่เสมอ เมื่อเห็นว่ามียรอยเท้าใกล้เคียงแล้ว จึงไปทำทรพาสู้กัน ในที่สุดก็ฆ่าทรพาตาย จึงพ้นจากคำสาปของพระอิศวรและกลับไปเป็นนายทวารยังเขาไกรลาสตามเดิม ส่วนทรพีเมื่อขณะพ่อก็ได้ใจ และเกิดความอหิงหม เข้าไปในป่า ขวิดต้นไม้ใหญ่แล้วก็ร้องทำเทวดา เทพผู้เป็นเจ้าป่าได้ฟังเช่นนั้นก็ไม่อยากสู้รบด้วย เพราะเห็นว่าเป็นสัตว์เดรัจฉาน จึงตอบว่าเราไม่มีฤทธิ์หรือ ทานนั้นมีฤทธิ์มาก ถ้าอยากจะสู้รบก็จงไปที่เขาเบญจบรรพตเถิด ทรพีได้ฟังดังนั้น ก็ดีใจ รีบโจนทะยานไปยังเบญจบรรพตแล้วตรงเข้าขวิดหน้าผา จนเกิดแสงเป็นประกายแล้วร้องทำเทวดา

เทพบุตรทั้งห้าเกิดความรำคาญ ไม่อยากจะสู้รบกับทรีพี จึงกล่าวตอบไปว่า เราสู้ท่านไม่ได้หรอก แต่พระสมุทรมันมีฤทธิ์มากถ้าท่านอยากรบก็ไปรบกับพระสมุทรมเถิด ทรีพีฮึกเหิมใจยิ่งขึ้น รีบตรงไปยังมหาสมุทรทันที ครั้นถึงก็กระโจนลงน้ำขวิดน้ำจนพุ่งขึ้นแล้วร้องทำพระสมุทรม พระสมุทรมก็บอกให้ไปทำรบกับพระอิศวรที่เขาไกรลาส ทรีพีเกิดความกำเริบใจยิ่งขึ้น รีบโจนทะยานจากมหาสมุทรมุ่งหน้าไปยังเขาไกรลาสทันที พระอิศวรเห็นทรีพีกำเริบ จึงสาปให้ไปรบกับพาลี เมื่อถูกพาลีฆ่าตายแล้วให้เกิดเป็นมังกรกรรฐ์ บุตรของพระยาขรแล้วตายด้วยศรพระราม ทรีพีโกรธตรงเข้าขวิดเขาไกรลาสจนสิ้นสะเก็อน แล้วรีบไปยังเมืองขีดขิน ร้องทำพาลีทันที เขาลือว่าท่านมีฤทธิ์ ส่วนเราเทวดาทิ้งจักวาลยังไม่กล้ามาสู้เลย แม้แต่พระอิศวรก็ยังเกรงกลัวเรา ท่านมาลองกำลังกับเราดูหน่อยเป็นไร พาลีโกรธมาก รีบชักพระขรรค์แล้วกระโดดลงมาจากปราสาท ตรงเข้าสู้รบกับทรีพีทันที ตั้งแต่เข้าจนถึงเย็นก็ไม่มีใครแพ้ใครชนะ พาลีจึงออกอุบายให้ไปรบกับตนในถ้ำวันรุ่งขึ้น

พาลีกลับเข้าเมืองเล่าให้สุครีพฟังว่า ทรีพีมีฤทธิ์มาก ยังฆ่าไม่ได้ จึงลวงให้ไปรบกันในถ้ำแก้วสุรगานต์ในวันรุ่งขึ้น แล้วสั่งสุครีพว่า หากตนไปสู้กับทรีพีเจ็ดวันแล้ว ยังไม่ออกจากถ้ำ ให้ไปดู่ที่ปากถ้ำ ถ้าเห็นเลือดชั้นไหลออกมาก็ให้เข้าใจว่าเป็นเลือดของทรีพี ถ้าหากเลือดใสก็ให้เข้าใจว่าตนเสียชีวิตแล้ว ให้เอาหินปิดปากถ้ำเสีย เพื่อไม่ให้เป็นที่อับอายแก่ผู้คน

ครั้นรุ่งเช้า พาลีก็เหาะไปยังถ้ำแก้วสุรगานต์ พบทรีพีคอยอยู่ก่อนแล้ว ทั้งสองจึงเข้าไปสู้รบกันในถ้ำถึงเจ็ดวันก็ไม่มีใครแพ้ใครชนะ พาลีจึงใช้อุบายถามทรีพีว่า ทำไมจึงมีฤทธิ์มาก ได้กำลังมาจากใครด้วยความอหังการทรีพีก็ตอบว่า เรามีฤทธิ์ของเราเองหาใครช่วยเหลือไม่ เหล่าเทวดาที่สถิตอยู่ยังเขาทั้งสองและเขาทั้งสี่ของทรีพี ได้ยินดังนั้นก็คิดน้อยใจทรีพีที่ลบหลู่บุญคุณ จึงพากันออกจากร่างของทรีพีโดยสำแดงฤทธิ์ให้พาลีเห็นเป็นแสงสว่าง ทำให้ทรีพีอ่อนกำลัง เมื่อต่อสู้กัน และถูกพาลีฆ่าตายในที่สุด เหล่าเทวดาเห็นพาลีปราบทรีพีได้ดีก็ใจ พากันอวยชัยให้พรแก่พาลี และบันดาลให้ฝนตกลงมาเลือดชั้นของทรีพีไหลมาที่ปากถ้ำ ถูกน้ำฝนชะล้างก็กลายเป็นสีแดงใสไหลนองไปทั่วบริเวณนั้น

เมื่อครบกำหนดเจ็ดวัน สุครีพก็มาดูที่ปากถ้ำเห็นเลือดสีแดงใสไหลออกมาก็เข้าใจผิดคิดว่าพาลีตายไปแล้ว สุครีพโศกเศร้าเสียใจเป็นอันมาก จึงได้สั่งให้พลวานรขนหินปิดปากถ้ำไว้ ส่วนพาลีเมื่อฆ่าทรีพีตายแล้วก็ใช้พระขรรค์ตัดหัวทรีพีแบกใส่บ่ามาถ้ำปากถ้ำ เห็นก้อนหินปิดปากถ้ำอยู่ก็โกรธจึงเอาหัวของทรีพีขว้างไปสุดแรงเกิด หินที่ปิดปากถ้ำกระเด็นไปตกที่แม่น้ำลพบุรี จึงมีชื่อเรียกที่แห่งนั้นว่าตำบลท่าหิน มาจนทุกวันนี้ ส่วนหินที่แตกกระจายไปคนละทิศคนละทางนั้น ได้ไปตกตามที่ต่างๆ เช่น หัวหิน อำเภอดุสิต บาง บาง ตกลงปักดินอยู่ที่บ้านหินปักเหนือ บ้านหินปักใต้ อำเภอบ้านหมี่ และได้มาตกบริเวณใกล้กับวัดซาก จำนวน สองก้อน เรียกว่า บ้านหินสองก้อน

ส่วนสถานที่ที่หัวของทรพีตานั้น ได้กลายเป็นหนองน้ำอันกว้างใหญ่ อยู่บริเวณใต้เมืองลพบุรี ลงไป ในเขตท้องที่ตำบลดอนโพธิ์ ปัจจุบันมีชื่อว่า หนองหัวกระบือ มาจนทุกวันนี้ ส่วนลำที่ทรพีถูกฆ่า ตายนั้น เพื่อไม่ให้ควายเเกรตัวโตเข้าไปอยู่อาศัยอีก พาลีจึงได้ฟังปากถ้ำปิดเสียทั้งภูเขา ภูเขาแห่งนั้น จึงได้ชื่อว่า เขาทับควาย และหาถ้ำไม่พบอีกเลย ที่เขาทับควายนี้ ดินจะมีสีแดงเหมือนดังสีเลือด ปัจจุบันอยู่ริมถนนพหลโยธิน เขตตำบลกลองเหล็ก อำเภอโคกสำโรง ห่างจากเมืองลพบุรีประมาณ 20 กิโลเมตรเศษ และมีการขุดทำเหมืองแร่เหล็กที่นั่นด้วย ผู้ผ่านไปมาจะเห็นดินสีแดงได้ง่าย

ส่วนพาลีเมื่อกลับเข้าเมือง เข้าใจผิดคิดว่าสุครีพทรยศ แกล้งเอาหินปิดปากถ้ำที่ตนยังไม่ตาย จึงขับไล่ออกไปจากเมืองชิตชินโดยไม่ฟังคำชี้แจงของสุครีพเลย พาลีกับสุครีพจึงไม่ถูกกัน นับตั้งแต่นั้นมา

ที่มา: ของเรื่องนิทานเขาทับควาย, อ้างจาก คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2542). **วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดลพบุรี**. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา.

คำถาม (เขียนตอบลงในกระดาษคำตอบ)

1. สรุปสาระสำคัญของเรื่องได้อย่างไร
2. ปัญหาของวรรณกรรมเรื่องนี้คืออะไร
3. ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใครกับใคร
4. ตัวละครแก้ปัญหาอย่างไร
5. การแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไร
6. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้
7. ถ้านักเรียนเป็นตัวละครจะใช้วิธีใดแก้ปัญหา อย่างไร เพราะเหตุใด
8. นักเรียนจะนำข้อคิดจากเรื่องนี้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตในเรื่องใด แก้ได้อย่างไร

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้นเรื่อง สิ้นเชื่อ แล้วตอบคำถามตามที่กำหนดให้ (ข้อ 9-16)

เรื่องสั้น เรื่อง สิ้นเชื่อ

ผมโยนจดหมายทิ้งกองลงบนโต๊ะอย่างเหนื่อยหน่าย มองผ่านไป ไม่คิดเปิดดูให้เสียเวลา ทั้งหมดคือจดหมายทวงสารพัดหนี้ ทั้งผ่อนบ้าน ผ่อนรถ บัตรเครดิต และหนี้จำนองอื่นๆ คำว่า ‘หนี้’ ร่ายล้อมอยู่รอบตัวไม่ห่าง วนเวียนจนชวนอึดอัดหายใจหายคอไม่สะดวก เพราะรู้ว่าไม่มีปัญญาผ่อนชำระได้แม้แต่ยอดขั้นต่ำแล้ว

เรื่องทั้งหมดเริ่มต้นเมื่อผมเข้าทำงานเป็นพนักงานขายในบริษัทผลิตกระดาษชั้นนำของประเทศ เงินเดือนสำหรับเด็กจบใหม่รวมค่าคอมมิชชั่นเกือบสองหมื่นปลาย เรียกว่าพอกับค่าใช้จ่าย ถ้าหากไม่ฟุ่มเฟือย แต่ช่างเป็นความคิดในอุดมคติที่พูดง่ายทำยากเสียเหลือเกิน เพียงไม่กี่เดือนจากนั้น ผมก็ได้รู้จักสถานะเป็นหนี้จากบัตรเครดิตใบแรก

ได้มาใหม่ๆ ผมไม่กล้าใช้เจ้าบัตรเครดิตแข็งสีเงินใบนี้เท่าไรนักหรอก แต่พอนานๆ ไป เงินสดขาดมือก็ต้องหยิบมาใช้แทนไปพลาง จากนั้นก็ติดใจในความสะดวกง่ายดายของมัน รูดไปก่อน เงินจ่ายทีหลัง พอควักกระเป๋าสตางค์ออกมาที่ไร เป็นต้องใช้บัตรเครดิตเสียทุกครั้ง

ใบแจ้งหนี้เดือนแรกไม่มากนัก ผมจัดการจ่ายทุกบาททุกสตางค์ ทว่าพอถึงเดือนต่อมา เงินชักไม่พอใช้เพราะจ่ายหนี้ไปเสียตั้งแต่ต้นเดือน เลยมีเหตุให้หยิบยืมเงินจากอนาคตมาใช้ก่อนอยู่เรื่อย ใบแจ้งหนี้เดือนต่อมาถูกส่งถึงมือ ผมก็จัดการจ่าย วนเวียนไปกระทั่งเงินเดือนชักไม่พอกับค่าใช้จ่ายที่ออกไปก่อนหน้า ผมก็เริ่มกุมขมับ ตัวเลขมันเยอะเหลือเกิน แทบไม่น่าเชื่อว่าตัวเองเป็นคนใช้เงินจำนวนนั้นมากกว่าเงินเดือนผมถึงหลายเท่าตัว กลายเป็นหนี้เป็นข้าวของเครื่องใช้ราคาแพงรอบตัว เพื่อเสริมฐานะคนทำงานบริษัทใหญ่โต

ผมกลุ่มใจอยู่นาน จนได้ปรึกษารุ่นพี่ ให้คำแนะนำว่า “ธรรมดาจะ รูด ส่วนใหญ่คนเขาก็ใช้วิธีผ่อนกันทั้งนั้นละ จ่ายแค่ขั้นต่ำก็พอ ใครจะมาจ่ายเต็มจำนวน เสียตายเงิน ไม่เคยได้ยินเรื่องหลักการใช้เงินอย่างฉลาด ต้องจ่ายออกให้ช้าที่สุด

ได้ฟังอย่างนี้แล้วผมก็โล่งใจ เห็นด้วยกับหลักการของรุ่นพี่ บอกตามตรง ต่อให้อยากจ่ายทั้งหมด ผมก็หาเงินมาจ่ายไม่ได้หรอก ยิ่งตอนนี้ยอดขายของบริษัทไม่ค่อยดีนัก เพราะมีบริษัทคู่แข่ง ออกโปรโมชั่นดึงดูดใจลูกค้ามากกว่า ยอดขายเลยลดฮวบ แล้วยังพอมีลูกค้าเก่าให้ดูแลอยู่ได้ก็บุญโข นับประสาอะไรจะหวังค่าคอมมิชชั่นซึ่งมีแต่น้อยลงทุกวัน โบนัสปลายมือก็ดูเหมือนจะไกลเกินเอื้อม

ไม่ทันไร แฟนสาวก็เร่งรัดให้แต่งงาน ผมจำต้องกู้สินเชื่อผ่อนทานวิธมหลังเล็กย่านไกลเมือง สักหลังเพื่อเตรียมไว้เป็นเรือนหอ ถึงขนาดจะเล็ก แต่ราคาไม่แปรตามไปด้วย เมื่อเทียบกับรายรับของ ผมขณะนี้ก็ถือว่าหนักหนา ทว่าก็ต้องยอมกัดฟันทน เป็นหนี้ก็อีกเฮือก ไม่น่าเชื่อว่ากู้ผ่าน ได้ภาระหนี้มา ครอบครองอีกหนึ่งชั้น แต่อนิจจา พอมีบ้านแล้วแฟนสาวก็เกิดอยากแต่งงาน เลยต้องกู้เงินมาอีกก้อน เพื่อจัดงานในโรงแรมให้สมความต้องการของเธอ เมื่อพบกับหนี้เก่าแล้ว หนี้รายเดือนผ่อนจ่ายเกินครึ่ง ของเงินประจำเลยทีเดียว ผมจึงต้องมองหา路子ใหม่ๆ มาเสริมรายได้ ประกอบกับเพื่อนเก่าสมัย เรียนชักชวนลงทุนทำร้านขายกาแฟ บอกว่าเป็นพื้นที่ค้าขายเปิดใหม่ ทำเลใกล้มหาวิทยาลัย ไม่นาน คง คินทุนได้แน่ ผมก็ซึกเอนเอียง เงินก็อยากได้ แต่การลงทุนย่อมมีความเสี่ยง กระทั่งได้ดู โฆษณาทางโทรทัศน์ของธนาคารที่ผมเป็นลูกหนี้อยู่ในภาพนั้นพนักงานยิ้มแย้มให้กำลังใจคนทำธุรกิจขนาด เล็กถึงกลาง พร้อมฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบความสำเร็จ พร้อมสโลแกน ‘เคียงข้างคนมีฝัน’ มันทำให้ ผมฮึกเหิม ตกลงใจร่วมทุนทันที โดยมีผมเป็นคนกู้ร่วมในฐานะหุ้นส่วน แน่نونว่าผ่านฉลุย ได้เงินสด ก้อนใหญ่ มาสานฝัน

ผมนึกภาพตัวเองเป็นเจ้าของกิจการ ถึงจะเหนื่อย แต่พร้อมใจสู้ อีกไม่นานคงได้ลาออกจาก งานประจำ พอวันที่กับการขับฝ่ารถติดเข้าเมืองตั้งแต่เช้ามืด กว่าจะกลับถึงบ้านก็ปาไปมืดค่ำ กินค่าน้ำมันไปอีกเกือบหนึ่งในสี่ของเงินเดือน เบิกก็ไม่ได้ เสียเปล่าโดยใช่เหตุแท้ๆ

ทว่าความฝันพังทลายในเวลาแค่ครึ่งปี ทำเลร้านที่ว่าดีนักหนากลับไม่ดึงดูดลูกค้าเข้าร้าน คนเดินผ่านยังแทบไม่มีเลยด้วยซ้ำ ผมนึกโกรธไอ้เพื่อนเวรไหนรับรองเป็นมันเหมาะ สุดท้ายพื้นที่ เปิดใหม่นั้นกลับร้างเป็นป่าช้า มีแต่คนขายนั่งมองหน้ากันเอง ไม่มีคนซื้อ ร้านรอบข้างทยอยปิดตัว เพราะสู้ค่าเช่าไม่ไหว เปิดไปก็มีแต่ขาดทุนมากขึ้น แลวันนั้นกลายเป็นเศษซากเมืองร้างยิ่งกว่าหนังผี เกรตปี ทว่าเลวร้ายกว่าเพราะมันคือชีวิตจริง สภาพโล่งร้างหมายถึงเงินที่สูญไปเปล่าปลื้ไม่มีทาง ถอนคืนอะไรทั้งสิ้น ท้ายที่สุดผมก็ต้องถอยทัพ โดยมีไอ้เพื่อนตัวดียิ้มแหย้แก้ตัวว่าคาดการณ์ผิด มันเอง ก็เสียเงินไปเท่าๆ กับผม แต่ไม่ได้ช่วยให้ผมรู้สึกดีขึ้นนัก มันไม่มีภรรยาคอยด่ากรอกหูเข้าเย็นอย่างผม ฝ้าตอกย้ำว่าผมผิดพลาดไปขนาดไหน

แม้ว่าตึกของร้านจะเหลือเพียงความว่างเปล่า แต่สิ่งที่ไม่หายไปคือหนี้ก้อนใหญ่ ตอนแรก ว่าจะแข่งต่อแต่คงไม่มีใครหลงมาสนใจ ภาพลักษณ์พื้นที่ค้าขายใหม่เปลี่ยนจากเหมืองทองคำ กลายเป็นเพียงบ่อโคลนแห่งความล้มเหลว

เมื่อเงินไม่หมุนผมก็ไม่มีมาใช้หนี้ที่ลงทุนไปได้ ไม่นานธนาคารก็เริ่มขยับตามระเบียบ ส่งทั้งจดหมายเตือนและให้พนักงานติดต่อมาทวงเงินอีกๆ ผมเริ่มกังวลว่าพวกนี้จะตามมารุกรานถึงบริษัทอย่างที่เคยได้ยินจากประสบการณ์ลูกหนี้บางคน ถ้าเป็นอย่างนั้นผมคงอับอายขายหน้าเพื่อนร่วมงานและหัวหน้าเป็นแน่ อาจกระทบถึงการงาน พิจารณาเลื่อนขั้นและประเมินผลปลายปี จะปล่อยให้เป็นอย่างนั้นไม่ได้เด็ดขาด แรกๆ ผมก็รับปากส่งๆ ไปก่อนว่าจะจ่ายหนี้ให้ทันเวลา แต่คิดว่าธนาคารก็คงรู้แฉเหมือนกันว่าลูกหนี้อย่างผมเชื่อใจไม่ได้

ผมยังไม่อัปโซคเสียทีเดียว ขณะเดินผ่านสาขาธนาคารแห่งหนึ่งในห้างสรรพสินค้า พลันเห็นป้ายโฆษณาติดไฟสว่างจ้า แนะนำสินเชื่อบัตรเครดิตแลกเงิน ภาพชายคนหนึ่งยืนข้างรถยนต์สีเงิน แต่งกายด้วยชุดครีทรูปประหลาดแบบซูเปอร์ฮีโร่ในหนังแอนดรูว์ แจ็กแมน ออกตั่งท่าองอาจ ข้างๆ มีพนักงานสาวในเครื่องแบบธนาคารยืนถือพานทองเต็มล้นด้วยธนบัตรเป็นกองสูง หน้าตาเบิกบาน ตัวหนังสือสีแดงสด ใหญ่โตกระแทกเข้าตา อ่านได้เป็นประโยคว่า ‘เคียงข้างฮีโร่ทางการเงิน’ ผมเปลื่อยิ้ม นี่แหละทางออก ผมยังเหลือทรัพย์สินอีกหนึ่งชิ้น ติดตัวมาตั้งแต่ยังไม่เป็นหนี้ใคร เรียกว่ารถคันนี้ปลอดหนี้อย่างแท้จริง และมันกำลังจะทำเงินให้กับผมได้ โดยไม่ต้องขายออกไป

ป้ายวันนั้นผมใช้เวลาพึ่งพาเว็บไซต์กูเกิ้ลค้นหาข้อมูลสินเชื่อประเภทนี้ บังเอิญไปเจอเว็บไซต์ ‘ศูนย์รวมคนสู้หนี้’ สมาชิกทั้งขาประจำและขาจรกำลังตกอยู่ในสถานะลูกหนี้ธนาคารทั้งสิ้น ผมทั้งประหลาดใจระคนตื่นเต้น ไม่เคยรู้มาก่อนว่ามีเว็บไซต์รวมตัวอย่างเป็นเรื่องเป็นราวขนาดนี้ เหลือบตามองเห็นตัวเลขสมาชิกกว่าแสนคน แสดงว่ามีคนแบบผมอยู่ไม่น้อย ความอุ่นใจแทรกเข้ามาอย่างน่าประหลาด ผมมีพวกพ้อง ไม่ได้อยู่โดดเดี่ยวอีกต่อไปแล้ว ผมรีบสมัครเป็นสมาชิกเว็บไซต์ อ่านข้อความทั้งหมดคล้ายเด็กสำรวจแผนกของเล่น นอกจากข่าวสารสินเชื่อประเภทต่างๆ ของทุกธนาคารในประเทศไทยแล้ว ยังมีเว็บบอร์ดแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสมาชิกด้วยกัน ให้คำปรึกษา ประเด็นยอดนิยมคือกลวิธีหลากหลายเพื่อเอาตัวรอดในยามโดนติดตามเร่งรัดหนี้สิน หลังอ่านกระทู้ไปสักพัก ผมก็ตัดสินใจตั้งกระทู้เป็นครั้งแรก บอกเล่าสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อขอคำปรึกษากับเขาบ้าง ไม่นานก็มีคนมาตอบ เริ่มด้วยส่งข้อความยินดีต้อนรับสมาชิกใหม่ ก่อนเข้าเรื่อง

ความคิดเห็นที่ 1

สถานการณ์ของคุณถือเป็นเรื่องปกติมากครับ สมาชิกส่วนใหญ่ในเว็บเป็นหนี้สินเชื่อหลายตัวเลย เยอะกว่าคุณเสียอีก เรื่องแบบนี้เป็นเรื่องที่ควรเข้าใจและยิ้มได้ครับ ค่อยๆ แก้กั้นไป อย่่ามองว่ามันเป็นเหมือนโรคร้าย เดี่ยวจะกลายเป็นโรคขึ้นมาจริงๆ

ความคิดเห็นที่ 2

ฉันก็มีหนี้อยู่เยอะเหมือนคุณเลยคะ แนะนำว่าให้ลองหาเงินทางอื่น อย่างสินเชื่อรถแลกเงินก็ใช้ได้ รีบทำก่อนประวัติจะเสีย พอธนาคารเช็คเครดิตบูโรเห็นเราติดแบล็กลิสต์แล้วจะลำบากได้คะ พอตัดแล้วแก้ไขไม่ได้ด้วย เอาใจช่วยนะคะ

มีความเห็นอื่นๆ อีกร่วมสามสิบความเห็น ส่วนใหญ่ให้ข้อสรุปเดียวกันคือ สินเชื่อรถแลกเงินคือทางออกที่ผมควรกระโจนเข้าหา รีบกู้ไปโปะหนี้เก่าเอาตัวรอดก่อน ชินปล่อยไว้นานกว่านี้จะโดนขึ้นบัญชีดำ ประวัติการชำระหนี้ของเราจะโดนบันทึกไว้ในสิ่งที่เรียกว่าเครดิตบูโร พนักงานสินเชื่อของทุกธนาคารสามารถเรียกตรวจสอบดูได้ คราวนี้จะไปกู้หนี้ที่ไหนก็ไม่ผ่าน เพราะไม่มีใครออกสินเชื่อให้แน่

บอกตามตรง พอได้อ่านความเห็นของคนเหล่านี้แล้วผมรู้สึกอุ่นใจขึ้นอีกโข การเป็นหนี้เป็นเรื่องธรรมดาสามัญ ทุกคนล้วนเห็นใจกัน ให้คำแนะนำโดยไม่หวังผลตอบแทน น่าชื่นใจกว่าสังคมนอกโลกอินเทอร์เน็ตเสียอีก

หลังเลิกงานผมตกลงใจติดต่อธนาคารทันที ไม่ควรปล่อยเวลาให้ผ่านไปนานเกิน ผมเดินเข้าห้างสรรพสินค้า แจ้งความจำนงกับพนักงานสาขาว่าสนใจสินเชื่อตัวดังกล่าว ตอนแรกออกจะกังวล เพราะผมเป็นหนี้ธนาคารอื่นชนิดอึ้งตึ้งนั้งไปหมด แต่สุดท้ายก็ได้รับการอนุมัติอย่างง่ายดาย ดูเหมือนว่าสินเชื่อรถแลกเงินกำลังเป็นที่นิยม ธนาคารต่างๆ ล้วนทำการตลาดแย่งลูกค้ากันอยู่ เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคโดยแท้

เมื่อได้เงิน ผมรีบนำไปโปะหนี้ทั้งบ้านและธุรกิจ เปรียบประหนึ่งราดน้ำดับไฟที่กำลังลุกไหม้ พนักงานเร่งรัดหนี้ถอยกลับไปราวเข้าศึกแตกพ่าย ผมยืนยิ้มอย่างผู้ชนะ รู้สึกเบาสบายอย่างบอกไม่ถูก แต่ก็ไม่ได้แค่ประเดี๋ยวประด๋าวเท่านั้น ผ่านไปอีกสามเดือน ธนาคารใหม่ที่ผมทำสินเชื่อแลกเงินด้วยก็เริ่มกระบวนการทวงหนี้ ช่มชู้ว่าถ้าไม่ยอมจ่ายก็จำเป็นต้องยึดรถคู่ชีพไปตามสัญญา เวลาเช่นนี้พนักงานหน้าแลลุ่มพูดจาอ่อนหวานไพเราะอย่างที่ติดต่อกู้ครั้งแรกนั้นไม่รู้หายไปไหนกันหมด ส่งมาแต่กลุ่มชายฉกรรจ์เสียงโหด หน้าตาบอบกบฏไม่รับ ร่างกายกำยำ บึกบึน ทั้งโทรศัพท์ อีเมล โผล่มาเยี่ยมเยือนถึงบ้าน ดีหน่อยยังไม่ไปที่บริษัทอย่างนี้กลัว ผมต้องคอยต่อรองขอเวลา หนักเข้าก็หนีหน้า แกล้งทำเป็นไม่อยู่บ้าน หรือบล็อกเบอร์โทรศัพท์บ้าง คนไม่มีเงินจ่ายจะให้ทำอย่างไรได้

ผ่านมาเป็นเดือนๆ ผมก็ซึกหนไม่ไหว เครียดแต่เรื่องหนี้สินจนทำงานไม่ได้ เจ้าหนี้ก็ตามทวงไม่เว้นแต่ละวัน จดหมายทวงหนี้กองโตวางเรียงราย ผมจึงนำสถานการณ์ปัจจุบันไปปรึกษาในเว็บไซต์อีกครั้ง เพื่อนฝูงประเภทเดียวกันแนะนำวิธีการสุดท้าย คือพยายามลดหนี้จากหลายแหล่งให้เหลือเพียงก้อนเดียวเป็นก้อนใหญ่ ผมจะทำอะไรได้เล่านอกจากทำตามกลยุทธ์ที่ชาวหนี้เสนอแนะมา

ไม่เหลือทางเลือกอื่นอีกแล้ว ผมติดต่อธนาคารแห่งแรก แน่ใจว่าคงกู้เพิ่มอีกไม่ได้แน่ เลยต้องใช้วิธีพลิกแพลงด้วยการขอเพิ่มวงเงินกู้บ้านหลังเดิม ได้ข่าวมาว่าธนาคารกำลังทำการตลาดแบบใหม่ให้เหมาะกับวิถีคนเมืองยุคใหม่ที่เพิ่งมีบ้านหลังแรก เรียกว่า เงินกู้เพื่อการตกแต่ง

ผมลุ้นแทบตายว่าหนี้จะกู้ผ่านหรือไม่ โชคดีที่สุดท้ายธนาคารอนุมัติให้ตามวงเงินที่ขอไว้ ถ้าหากผมเอาเงินไปตกแต่งบ้านจริงๆ คงได้บ้านหรูหราก็ได้ไซ้โก้ก็ไปตามแบบนิตยสารบ้านแน่นอน แต่เมื่อต้องนำเงินไปใช้หนี้สินอื่นๆ ตามแผนที่วางไว้ บ้านจึงไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงนอกจากเก้าอี้ทรงลงทุกวัน

หนี้จำนวนมากจนจำแทบไม่ไหวนั้นรวมกลายเป็นก้อนเดียวคือสินเชื่อบ้าน และตกแต่ง แต่ที่แย่คือผมถึงทางตัน จำนวนยอดชำระแต่ละเดือนสูงเกินเงินเดือนผมไปทั้งเดือน ถ้าต้องจ่ายทั้งหมดผมคงไม่มีข้าวกินแน่ ภรรยาที่ไม่มีงานทำเสียด้วยเลยแบ่งเบาภาระไม่ได้ อีกไม่นานคงได้วนเข้าสู่วงจรเดิม เปิดบัตรเครดิตและเป็นหนี้ไม่รู้จบอีกครั้ง

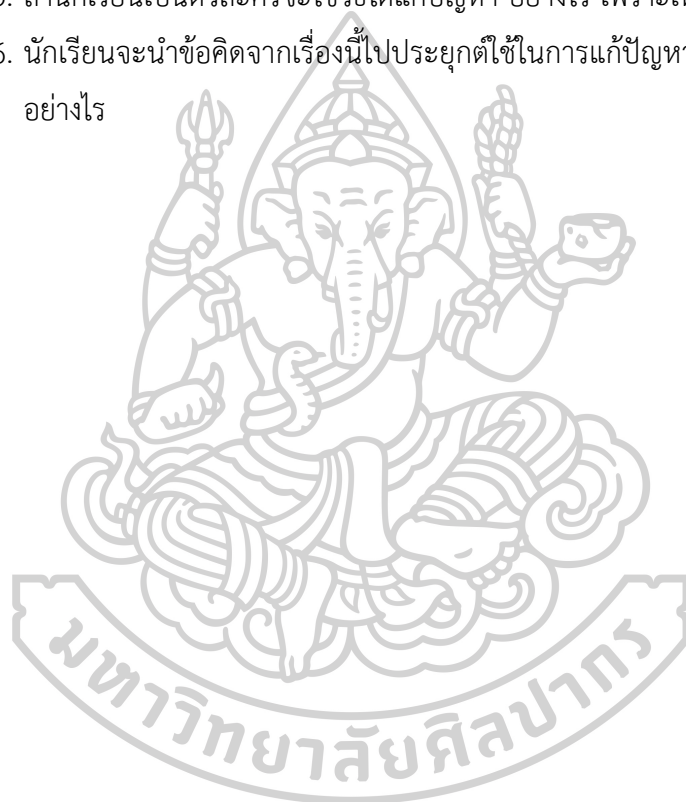
(เรื่องสั้นเรื่องนี้ตัดตอนมาจากเรื่องสั้นเรื่อง สินเชื่อ ในหนังสือรวมเรื่องสั้น “วัฏจักรไร้สำนึก” หน้า 155-164)

ที่มา : ปองวุฒิ รุจิระชาคร. วัฏจักรไร้สำนึก. กรุงเทพฯ : มติชน, 2557.

คำถาม (เขียนตอบลงในกระดาษคำตอบ)

9. สรุปสาระสำคัญของเรื่องได้ว่าอย่างไร
10. ปัญหาของวรรณกรรมเรื่องนี้คืออะไร
11. ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใครกับใคร
12. ตัวละครแก้ปัญหาอย่างไร
13. การแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไร
14. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้
15. ถ้านักเรียนเป็นตัวละครจะใช้วิธีใดแก้ปัญหา อย่างไร เพราะเหตุใด
16. นักเรียนจะนำข้อคิดจากเรื่องนี้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตในเรื่องใด แก้ได้
อย่างไร

กระดาษคำตอบ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย

ชื่อ-สกุลชั้น.....เลขที่

คำสั่ง ตอนที่ 1 ให้นักเรียนอ่านนิทาน เรื่อง นิทานเขาทับควาย แล้วตอบคำถามตามที่กำหนดให้
(24 คะแนน)

1. สรุปสาระสำคัญของเรื่องได้ว่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาของวรรณกรรมเรื่องนี้คืออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใครกับใคร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ตัวละครแก้ปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. การแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไร

6. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. ปัญหาของวรรณกรรมเรื่องนี้คืออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. ปัญหาตั้งกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใครกับใคร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12. ตัวละครแก้ปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. การแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15. ถ้านักเรียนเป็นตัวละครจะใช้วิธีใดแก้ปัญหา อย่างไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

16. นักเรียนจะนำข้อคิดจากเรื่องนี้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตในเรื่องใด แก้ได้อย่างไร

.....

.....

.....

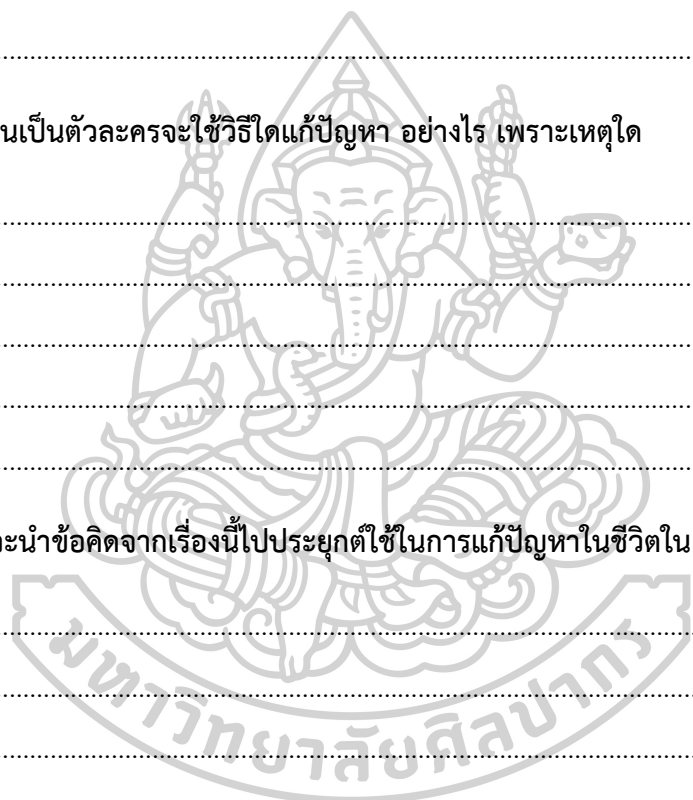
.....

.....

.....

.....

.....

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	3	2	1	0
ความถูกต้อง ตรวจข้อ 1-6 ตรวจข้อ 9-14	ตอบได้ถูกต้องครบถ้วนทุกประเด็น	ตอบถูกต้องแต่ขาด 1 ประเด็น	ตอบถูกต้องแต่ขาด 2 ประเด็น	ตอบผิดหรือไม่ตอบ
การใช้เหตุผล ตรวจข้อ 7-8 ตรวจข้อ 15-16	1.แสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้สมเหตุสมผล 2.แสดงแนวทางการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 3.แสดงการประยุกต์ข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง	แสดงเหตุผลขาด 1 ประเด็นจาก 3 ประเด็น	แสดงเหตุผลขาด 2 ประเด็น จาก 3 ประเด็น	แสดงเหตุผลที่ไม่สมเหตุสมผล ไม่สอดคล้องกัน และไม่สามารถประยุกต์ไปใช้ได้

เกณฑ์การประเมิน (คะแนนเต็ม 48 คะแนน)

คะแนน	38-48	คือ	ดีมาก
คะแนน	29-37	คือ	ดี
คะแนน	20-28	คือ	ปานกลาง
คะแนน	11-19	คือ	พอใช้
คะแนน	0-10	คือ	ควรปรับปรุง

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ ฉบับนี้มีจำนวน 15 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน	5
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน	4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน	3
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่**

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อหา					
1.1 วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีขนาดความยาวเหมาะสม					
1.2 วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีกลวิธีการดำเนินเรื่องน่าสนใจ					
1.3 วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของนักเรียน					
1.4 วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์กับนักเรียน					
1.5 วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีการใช้ภาษาที่ถูกต้องไพเราะสละสลวย					
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนเหมาะสม					
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีบรรยากาศที่สนุกสนาน					
2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก					
2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย					
2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน					
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
3.1 นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น					
3.2 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น					
3.3 นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ในการอ่านเพิ่มมากขึ้น					
3.4 นักเรียนสามารถนำความรู้ข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
3.5 รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ทำให้นักเรียนสามารถอ่านวรรณกรรมได้อย่างมีเป้าหมาย					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
- ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
- ค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
- ค่าความยากง่าย (p) และ ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน
 วรรณกรรมไทยด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ริยสัจสี่
 ทั้ง 10 แผน

แผนการ จัดการ เรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		1	2	3		
1	ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องหลักการอ่านวรรณกรรมครั้งที่ 1					
	1.มาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	2. จุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	3. สาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00
	4. สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00
	6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	7. กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	8. การวัดและประเมินผล	0	+1	+1	3	0.67
	9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน
 วรรณกรรมไทยด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
 ทั้ง 10 แผน (ต่อ)

แผนการ จัดการ เรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		1	2	3		
2	ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องหลักการอ่านวรรณกรรมครั้งที่ 2					
	1.มาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	2. จุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	3. สาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00
	4. สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00
	6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	7. กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	8. การวัดและประเมินผล	0	+1	+1	3	0.67
	9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน
 วรรณกรรมไทยด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
 ทั้ง 10 แผน (ต่อ)

แผนการ จัดการ เรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		1	2	3		
3	ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านวรรณกรรมประเภทนิทาน ครั้งที่ 1					
	1.มาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	2. จุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	3. สาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00
	4. สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00
	6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	7. กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	8. การวัดและประเมินผล	0	+1	+1	3	0.67
	9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน
 วรรณกรรมไทยด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
 ทั้ง 10 แผน (ต่อ)

แผนการ จัดการ เรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		1	2	3		
4	ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านวรรณกรรมประเภทนิทาน ครั้งที่ 2					
	1.มาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	2. จุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	3. สาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00
	4. สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00
	6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	7. กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	8. การวัดและประเมินผล	0	+1	+1	3	0.67
	9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน
 วรรณกรรมไทยด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
 ทั้ง 10 แผน (ต่อ)

แผนการ จัดการ เรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		1	2	3		
5	ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ครั้งที่ 1					
	1.มาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	2. จุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	3. สาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00
	4. สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00
	6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	7. กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	8. การวัดและประเมินผล	0	+1	+1	3	0.67
	9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน
 วรรณกรรมไทยด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
 ทั้ง 10 แผน (ต่อ)

แผนการ จัดการ เรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		1	2	3		
6	ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ครั้งที่ 2					
	1.มาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	2. จุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	3. สาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00
	4. สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00
	6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	7. กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	8. การวัดและประเมินผล	0	+1	+1	3	0.67
	9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน
 วรรณกรรมไทยด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
 ทั้ง 10 แผน (ต่อ)

แผนการ จัดการ เรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		1	2	3		
7	ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ครั้งที่ 3					
	1.มาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	2. จุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	3. สาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00
	4. สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00
	6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	7. กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	8. การวัดและประเมินผล	0	+1	+1	3	0.67
	9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน
 วรรณกรรมไทยด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
 ทั้ง 10 แผน (ต่อ)

แผนการ จัดการ เรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		1	2	3		
8	ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ครั้งที่ 4					
	1.มาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	2. จุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	3. สาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00
	4. สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00
	6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	7. กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	8. การวัดและประเมินผล	0	+1	+1	3	0.67
	9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน
 วรรณกรรมไทยด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
 ทั้ง 10 แผน (ต่อ)

แผนการ จัดการ เรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		1	2	3		
9	ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านวรรณกรรมประเภทบทละครพูด ครั้งที่ 1					
	1.มาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	2. จุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	3. สาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00
	4. สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00
	6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	7. กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	8. การวัดและประเมินผล	0	+1	+1	3	0.67
	9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน
 วรรณกรรมไทยด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่
 ทั้ง 10 แผน (ต่อ)

แผนการ จัดการ เรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		1	2	3		
10	ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านวรรณกรรมประเภทบทละครพูด ครั้งที่ 2					
	1.มาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	2. จุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	3. สาระสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00
	4. สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00
	6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00
	7. กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
	8. การวัดและประเมินผล	0	+1	+1	3	0.67
	9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00

ตารางที่ 12 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	ข้อความถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
			1	2	3		
1	1. นักเรียนสรุปเนื้อหาของเรื่องได้	1. สรุปสาระสำคัญของเรื่องได้ว่าอย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00
	2. นักเรียนวิเคราะห์เนื้อเรื่องและตัวละครได้	2. ปัญหาของวรรณกรรมเรื่องนี้คืออะไร	+1	+1	+1	3	1.00
		3. ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างใคร	+1	+1	+1	3	1.00
		4. ตัวละครแก้ปัญหาอย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00
		5. การแก้ปัญหาของตัวละครส่งผลอย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00
		6. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้	+1	+1	+1	3	1.00
3	3.นักเรียนประเมินค่าวิธีแก้ปัญหาของตัวละครและวิธีที่นักเรียนเสนอแนะได้	7. ถ้านักเรียนเป็นตัวละครจะใช้วิธีใดแก้ปัญหา อย่างไร เพราะเหตุใด	+1	+1	+1	3	1.00
	4.นักเรียนสรุปความรู้ข้อคิดที่ได้จากเรื่องและบอกแนวทางการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	8. ถ้านักเรียนเป็นตัวละครจะใช้วิธีใดแก้ปัญหา อย่างไร เพราะเหตุใด	+1	+1	+1	3	1.00

ตารางที่ 13 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้
อริยสัจสี่

รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
	1	2	3		
ด้านเนื้อหา					
1.1 วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีขนาดความยาวเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00
1.2 วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีกลวิธีการดำเนินเรื่องน่าสนใจ	+1	+1	+1	3	1.00
1.3 วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของ นักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00
1.4 วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีสาระความรู้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ กับนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00
1.5 วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีการใช้ภาษาที่ถูกต้องไพเราะ สละสลวย	+1	+1	+1	3	1.00
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีบรรยากาศที่สนุกสนาน	+1	+1	+1	3	1.00
2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนกล้า แสดงออก	+1	+1	+1	3	1.00
2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีกิจกรรมที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.00
2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนทำงาน ร่วมกัน	+1	+1	+1	3	1.00
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
3.1 นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00
3.2 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00
3.3 นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ในการแก้ปัญหา มากขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00
3.4 นักเรียนสามารถนำความรู้ข้อคิดที่ได้จากการอ่านไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	3	1.00
3.5 รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ ทำ ให้นักเรียนสามารถอ่านวรรณกรรมได้อย่างมีเป้าหมาย	+1	+1	+1	3	1.00

ตารางที่ 14 ค่าความยากง่าย (p) และ ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่

เป็นแบบอัตนัย จำนวน 16 ข้อ

คำถาม	p	r
1	0.57	0.21
2	0.32	0.20
3	0.53	0.22
4	0.45	0.23
5	0.42	0.23
6	0.47	0.22
7	0.47	0.27
8	0.30	0.22
9	0.41	0.29
10	0.37	0.38
11	0.34	0.20
12	0.41	0.24
13	0.48	0.47
14	0.42	0.27
15	0.56	0.22
16	0.68	0.29

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

ตารางที่ 15 ผลการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้

นักเรียน คนที่	คะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้	คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้
1	15	25
2	23	37
3	32	38
4	31	42
5	23	39
6	22	41
7	23	37
8	31	35
9	25	44
10	19	36
11	22	42
12	28	39
13	34	43
14	32	42
15	30	39
16	16	35
17	20	36
18	28	47
19	31	41
20	31	45
21	30	45
22	26	37
23	29	36
24	27	47
25	26	35
26	31	41

ตารางที่ 15 ผลการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้	คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้
27	24	41
28	36	42
29	23	45
30	22	34
31	36	41
32	26	34
33	27	45
34	33	41
35	33	46
36	34	48
37	33	36
38	26	38
39	39	47
40	30	43
คะแนนเฉลี่ย	27.68	40.13
ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	5.53	4.74

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวนาถนภา บริบูรณ์เกษตร
วัน เดือน ปี เกิด	17 กรกฎาคม 2522
สถานที่เกิด	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
วุฒิการศึกษา	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) เกียรตินิยมอันดับ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	17/20 ถ.เลียบทางรถไฟ-ไปคลองวาฬ ต. ประจวบฯ อ.เมือง จ. ประจวบคีรีขันธ์ 77000

